

**Investicijski okvir za Zapadni Balkan
Podrška infrastrukturnim projektima
Tehnička podrška 6 (IPF6)**

TA 2012054 R0 WBF

WB18-SRB-TRA-01

**Koridor Orijent/Istočni Mediteran (Put R7): Projekat za
Građevinsku Dozvolu i tenderska dokumentacija za izgradnju
autoputa E-80 u Srbiji (SEETO Ruta 7): Niš (Merošina) do
Pločnika (Beloljin),**

Deonica 2: km 5+670.00 – km 14+300.00

**PLAN UPRAVLJANJA ZAŠTITOM ŽIVOTNE SREDINE I SOCIJALNIM
PITANJIMA**

KATEGORIJA ŽIVOTNE SREDINE A

April 2021

IPF6 konzorcijum

Investicijski okvir za Zapadni Balkan (WBIF)

Podrška infrastrukturnim projektima Tehnička podrška 6 (IPF6)

TA 2012054 RO WBF

Koridor Orijent/Istočni Mediteran (Put R7): Projekat za građevinsku dozvolu i tenderska dokumentacija za izgradnju autoputa E-80 u Srbiji (SEETO Ruta 7): Niš (Merošina) do Pločnika (Beloljin),

Deonica 2: km 5+670.00 – km 14+300.00

WB18-SRB-TRA-01

PLAN UPRAVLJANJA ZAŠTITOM ŽIVOTNE SREDINE I SOCIJALNIM PITANJIMA

KATEGORIJA ŽIVOTNE SREDINE A

Verzija	Datum izdavanja	Saradnici	Odobrili	Komentari
1.0	28. april 2021.	R. Radovic A. Mladenovic K. Jeftic	N. Bolland A. Trifunovic	

Podrška infrastrukturnim projektima (IPF) je jedan od instrumenata pomoći u okviru Investicijskog okvira za Zapadni Balkan (WBIF) koji predstavlja zajedničku inicijativu Evropske Unije, međunarodnih finansijskih institucija, bilateralnih donatora i vlada Zapadnog Balkana koje podržavaju socio-ekonomski razvoj i pristupanje EU širom Zapadnog Balkana kroz obezbeđivanje finansijske i tehničke pomoći za strateška infrastrukturna ulaganja. Ova tehnička podrška finansira se iz EU fondova

SADRŽAJ

SADRŽAJ	3
PREGLED PODPROJEKTA	5
SPISAK SKRAĆENICA	6
1 OPŠTE INFORMACIJE	7
1.1 PREGLED PROJEKTA	7
1.2 DEONICA 2 KM 5+670.00 – KM 14+300.00	8
1.3 SVRHA OVOG DOKUMENTA	9
2 POLITIČKI, PRAVNI I ADMINISTRATIVNI OKVIR	10
2.1 NACIONALNI PRAVNI OKVIR	10
2.1.1 Nacionalni pravni i politički okvir za zaštitu životne sredine	10
2.1.2 Nacionalni društveni pravni i politički okvir	13
2.2 ZAHTEVI EBRD (EBRD EKOLOŠKA I SOCIJALNA POLITIKA)	15
2.3 EIB ZAHTEVI	16
2.4 NADLEŽNE INSTITUCIJE	17
3 EKOLOŠKA I DRUŠTVENA OSNOVA	18
3.1 EKOLOŠKA OSNOVA	18
3.2 DRUŠTVENA OSNOVA	20
4 PREGLED UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU I DRUŠTVO I MERE UBLAŽAVANJA	22
4.1 PREGLED UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU I MERE UBLAŽAVANJA	22
4.2 PREGLED UTICAJA NA DRUŠTVO I MERE UBLAŽAVANJA	37
5 MONITORING ŽIVOTNE SREDINE I DRUŠTVA	52
5.1 MONITORING ŽIVOTNE SREDINE	52
5.1.1 Monitoring ekoloških parametara	53
5.2 MONITORING SOCIJALNIH PITANJA	57
6 PLANOWI UPRAVLJANJA ŽIVOTNOM SREDINOM I SOCIJALNIM PITANJIMA SPECIFIČNI ZA LOKACIJU IZVOĐAČA	58
6.1 SPISAK PLANOVA UPRAVLJANJA ZAŠTITOM ŽIVOTNE SREDINE KOJE JE POTREBNO RAZVITI	58
6.2 ULOGE I ODGOVORNOSTI	71
7 IMPLEMENTACIJA	71
7.1 OBUKA, SVEST I KOMPETENCIJA	71
7.1.1 Priručnik za obuku uvođenja i zaposlene	71
7.1.2 Određivanje programa obuke i učestalosti	72
7.1.3 'Toolbox Talk' – Obuka o sigurnosti na lokaciji	72
7.2 ANGAŽOVANJE ZAINTERESOVANIH STRANA, KONSULTACIJE I KOMUNIKACIJA	72
7.2.1 Javne konsultacije tokom ESIA faze	72
7.2.2 Javne konsultacije tokom ESMP faze	75
7.3 INSPEKCIJA, NADZOR I REVIZIJA	76
7.3.1 Inspekcije	76
7.3.2 Unutrašnja revizija	76
7.3.3 Spoljna revizija	76
7.4 IZVEŠTAVANJE	76
7.4.1 Mesečni izveštaji	77
7.4.2 Nedeljni izveštaji	77
7.4.3 Godišnji i polugodišnji izveštaji	77
7.4.4 Izveštaj o završetku izgradnje projekta	77
7.5 NESREĆE, INCIDENTI, NEUSKLAĐENOSTI, KOREKTIVNE MERE, PREVENTIVNE MERE I ISTRAGE NEZGODA	77

7.5.1	<i>Snimanje i evidentiranje</i>	77
7.5.2	<i>Istraga nesreće</i>	77
DODATAK 1	79
	PLAN UBLAŽAVANJA ZA ŽIVOTNU SREDINU	79
PLAN UPRAVLJANJA ŽIVOTNOM SREDINOM	89
	TABELA ZA MONITORING SOCIJALNIH PITANJA	112
DODATAK 2 LOKACIJSKI USLOVI ZNAČAJNI ZA RAZVOJ ESMP-A	115
DODATAK 3 IZVEŠTAJ O JAVNIM KONSULTACIJAMA	131
DODATAK 4 FORMULARI ZA ŽALBE	1
	ADMINISTRIRANJE ŽALBI.....	1
	FORMULAR ZA ŽALBE	2
DODATAK 5 OCENA PRIHVATLJIVOSTI ZA IPA LALINAČKE SLATINE	4

PREGLED PODPROJEKTA

AKTIVNOST	Implementacija podprojekta
PROJEKAT	Projekat za građevinsku dozvolu i tenderska dokumentacija za izgradnju autoputa E-80 u Srbiji (SEETO Ruta 7): Niš (Merošina) do Pločnika (Beloljin), - I faza izgradnje Deonica 2 km 5+670.00 – km 14+300.00
ŠIFRA PROJEKTA	WB18-SRB-TRA-01
KORISNIK	Promoter projekta - Republika Srbija, Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture i „Koridori Srbije doo Beograd” Korisnik – “Koridori Srbije doo Beograd”
SEKTOR	Saobraćaj
DRŽAVA	Srbija
VODEĆA MMI	Evropska investiciona banka
VREDNOST GRANTA ZA TP	EUR 4.800.000
Dodeljeno IPF6	10. septembar 2018.
Potvrda o saglasnosti CA	29. maj 2019.
Datum početka	11. jun 2019.
Trajanje (meseci)	26.5
Rok za završetak	28. avgust 2021. (izuzimajući podršku tenderskim i evaluacionim procedurama)
IPF6 odgovorni ključni ekspert	Aristides Karlaftis

SPISAK SKRAĆENICA

BOQ	Predmer
CD	Idejno rešenje (IR)
CEPP	Izvođačev plan zaštite životne sredine
CFD	Centrala za pružanje povratnih informacija
CSC	Konsultant za nadzor ugovora
CWMP	Plan upravljanja građevinskim otpadom
DD	Projekat za Građevinsku Dozvolu (takođe označen i kao MD) (PGD)
EBRD	Evropska banka za rekonstrukciju i razvoj
EIA	Procena uticaja na životnu sredinu
EIB	Evropska investiciona banka
ES	Ekološki i društveni
ESIA	Procena uticaja na životnu sredinu i društvo
ESMS	Sistem upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima (SUŽSSP)
ESMP	Plan za upravljanje životnom sredinom i socijalnim pitanjima
EU	Evropska Unija
FRY	Savezna republika Jugoslavija (SRJ)
IESC	Nezavisni konsultant za životnu sredinu i društvo
IFI	Međunarodne monetarne institucije (MMI)
IPA	Značajna područja za biljke
IPF	Podrška infrastrukturnim projektima
IPF4	Podrška infrastrukturnim projektima – Tehnička pomoć 4
IESC	Nezavisni konsultant za životnu sredinu i društvo
ILO	Međunarodna organizacija rada
KS	Koridori Srbije doo Beograd
LTA	Tehnički savetnik zajmodavca
MCTI	Ministarstvo građevine, saobraćaja i infrastrukture
MD	Projekat za Građevinsku Dozvolu (takođe označen i kao DD) (PGD)
PAP	Osoba pogođena projektom
PCC	Posebni uslovi ugovora
PD	Idejni projekat (IP)
PERS	Javno preduzeće Putevi Srbije (JPPS)
PR	Uslovi za realizaciju (UR)
RS	Republika Srbija
SEP	Plan angažovanja interesnih strana
SER	Srbija
SEETO	Kancelarija za nadgledanje saobraćaja u jugoistočnu Evropu
ToR	Projektni zadatak (PZ)
WBIF	Investicijski okvir za Zapadni Balkan

1 Opšte informacije

1.1 Pregled projekta

Deonica Merošina - Beloljin deo je autoputa E-80 Niš-Merdare u Srbiji koji je od visokog prioriteta i značaja. Autoput E-80 deo je puta koji povezuje Bugarsku sa Jadranskim morem preko Srbije, Kosova i Albanije. Ovo je Ruta 7 u osnovnoj SEETO mreži, prioritetni autoput prema nacionalnoj strategiji republike Srbije i SEETO osnovne mreže (visokog prioriteta).

Ruta 7, kao jedan od glavnih putnih koridora koji povezuje istok i zapad kroz Srbiju, ne samo da povezuje Niš i Prištinu, već predstavlja i glavnu vezu sa Koridorom IV (koji uglavnom prolazi kroz Bugarsku i Rumuniju) i sa Koridorom X preko Rute 6 (Skoplje-Priština) i Rute 2b (Sarajevo-Podgorica-Vlora). Deonica E-80 puta od Proseka do bugarske granice je već izgrađena i u upotrebi je.

Slika 1 Ruta 7 u SEETO sveobuhvatnoj mreži puteva

Prema PZ, obim radova obuhvata deonicu autoputa između petlje Merošina i petlje Beloljin. PGD treba napraviti odvojeno za 4 pod-deonice.

Pun profil autoputa razrađen je u Idejnom projektu i regulaciona linija je definisana kroz Prostorni plan infrastrukturnog koridora. U skladu sa tim, određen je prostor za buduću izgradnju obe trake puta, kolovoza, pratećih elemenata puta i zemljanih radova sa strane (kosine i kanali).

Projekat za građevinsku dozvolu, kroz PZ, definiše izgradnju u dve faze, tako da prva faza podrazumeva izgradnju jedne kolovozne trake u vidu međuprofila koji će biti u funkciji do izgradnje druge faze. Imajući ovo u vidu kroz PGD biće obrađen međuprofil (desna kolovozna traka) i u skladu sa tim prilagođeni svi prateći tehnički parametri i konstrukcije duž trase.

Projektni zadatak za PGD definisao je **4 odvojene deonice** po kojima će se projektovati, kao što je prikazano u tabeli ispod.

Tabela 1 Opis deonice

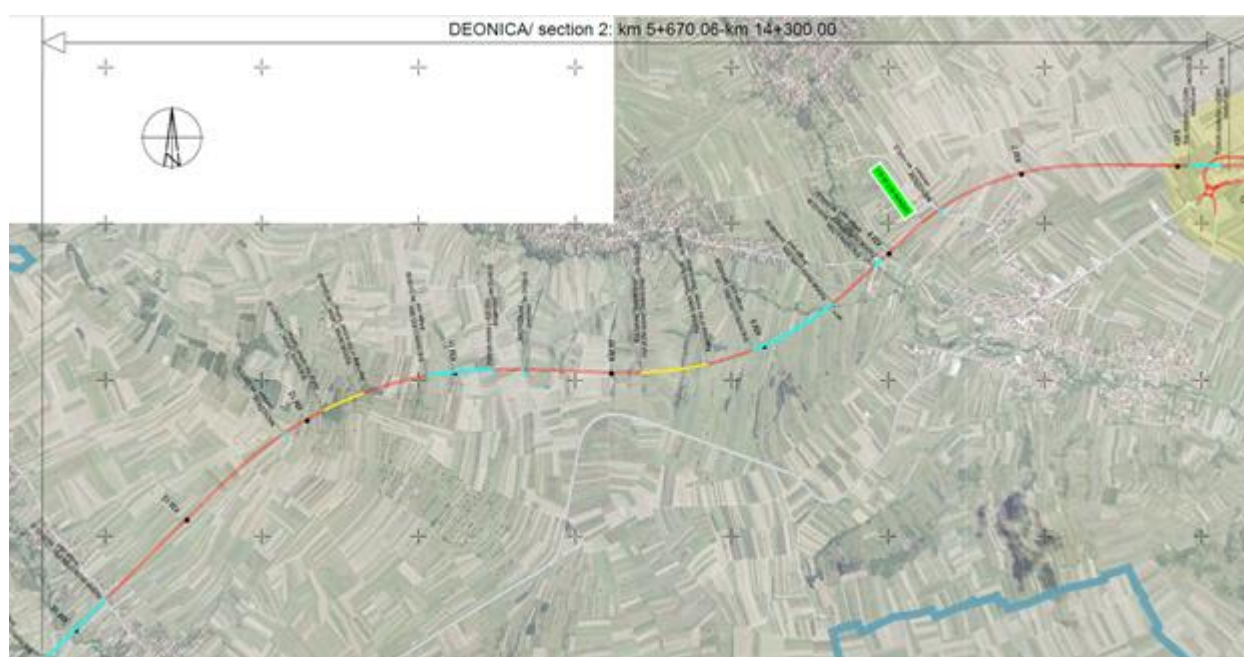
Deonica	1	2	3	4
Opis	Merošina – Merošina 1	Merošina 1 – Prokuplje Istok	Prokuplje Istok – Prokuplje Zapad	Prokuplje Zapad - Beloljin
Početak deonice	0+477.68	5+670.06	14+300.00	24+500.00
Kraj deonice	5+670.06	14+300.00	24+500.00	32+850.00
Približna dužina (km)	5.19	8.63	10.20	8.35
Osobine terena	Ravan do brdovit	Brdovit	Brdovit do planinski	Ravan
Projektna brzina (km/h)	100	100	100	100
Širina puta (m)	11.5	11.5	10.5	11.5

Svi tehnički elementi autoputa u Idejnom projektu definisani su u skladu sa računskom brzinom 130 km/h (najveći deo deonice) i 100 km/h na delu obilaznice oko grada Prokuplja.

Prilikom projektovanja i izgradnje u prvoj fazi zadržaće se već definisana geometrija puta, ali iz bezbednosnih razloga dozvoljena brzina biće ograničena na 100 km/h, odnosno 80 km/h.

1.2 Deonica 2 km 5+670.00 – km 14+300.00

Na ovoj deonici trasa autoputa napušta geometriju postojećeg državnog puta IB reda br.35, i to odmah posle d.n. „Merošina 1“. Od tog mesta, u dužini od oko 8.6km projektovana je potpuno nova osovina autoputa, imajući u vidu terenska i prostorna ograničenja. Projektovana osovina autoputa nalazi se sa, na celoj deonici, sa desne strane postojećeg državnog puta, gledajući u pravcu rasta stacionaže.

Slika 2 Trasa autoputa, deonica 2

Slika 3 Priključak Merošina 1 – početak trase

Na ovoj deonici trasa autoputa napušta geometriju postojećeg državnog puta IB reda br.35, i to odmah posle denivelisane raskrsnice „Merošina 1“. Od tog mesta, u dužini od oko 8.6 km (km 5+670-km 14+300) projektovana je potpuno nova osovina autoputa, imajući u vidu terenska i prostorna ograničenja. Projektovana osovina autoputa nalazi se sa desne strane postojećeg državnog puta, gledajući u pravcu rasta stacionaže.

Imajući u vidu terenska ograničenja Deonice 2, na trasi autoputa predviđena je izgradnja 2 tunela („Debelo Brdo“ L=430m i „Lalinac“ L=275m) i 5 mostovskih konstrukcija (210m, 70m, 635m, 385m i 560m).

Elementi plana i profila autoputa u najvećoj meri uslovljeni su topografijom terena, kao i prostornim ograničenjima na koja se nailazilo u usvojenom koridoru autoputa. Na taj način, horizontalna osovina komponovana je iz pravaca i horizontalnih krivina radijusa $R_1=1600m$, $R_2=2000m$ i $R_3=2400m$.

Na Deonici 2 nema projektovanih denivelisanih raskrsnica. Denivelisane raskrsnice pre i posle Deonice 2 nalaze se na km 5+215 („Merošina 1“) i na km 17+000 („Prokuplje Istok“).

Na deonici je projektovano parkiralište „Arbanasce“, sa obe strane autoputa, sa privremenim konekcijama levog parkirališta na međuprofil. Lokacija parkirališta usvojena je nakon analize šireg područja, i celog Sektora 1 od Niša do Pločnika, ali imajući u vidu i planirane sadržaje na Sektoru 2 od Pločnika do Merdara. Svi predviđeni sadržaji su u dovoljnoj blizini naseljenih mesta, čime se omogućavaju kratka putovanja osoblja i robe potrebnih za funkcionisanje. Sa druge strane na dovoljnoj su udaljenosti jedna od druge da zadovolje potrebe korisnika puta.

1.3 Svrha ovog dokumenta

Ovaj ESMP pripremljen je za Projekat za Građevinsku Dozvolu za izgradnju autoputa E-80 u Srbiji (SEETO Ruta 7): od Niša (Merošine) do Pločnika (Beloljina), I faza izgradnje, **Deonica 2 5+670.00 – km 14+300.00, L=8.63 km.**

Svrha ESMP-a je da prikaže negativan uticaj na životnu sredinu i probleme sa upravljanjem tokom građevinskih radova i eksploatacije, kao i neophodne mere ublažavanja koje Izvođač mora primeniti. ESMP predstavlja direktan zahtev EBRD-a PR1, PR3, PR4, PR5, PR6, PR8, PR10 i Ekoloških i društvenih standarda EIB. Ključne komponente Plana upravljanja životnom sredinom i društvom su: Plan ublažavanja uticaja na životnu sredinu i Plan praćenja stanja životne sredine.

Ciljevi ovog Plana upravljanja životnom sredinom i društvom (ESMP) su da:

- Identifikuje planove upravljanja koje treba da razvije Izvođač i koji će osigurati usklađenost sa zahtevima EBRD-a, kao i odgovarajuće upravljanje izvođača;
- Opiše mere ublažavanja i pokaže kako će se pratiti učinkovitost mera ublažavanja;
- Postara se da se razvije ESMP i sprovodi u skladu sa zahtevima EBRD-a i EIA Direktivi¹
- Postara se da će ESMP biti u skladu sa odgovarajućim zakonodavstvom u oblasti životne sredine i ostalim korporativnim zahtevima i zahtevima Zajmodavca, tokom izgradnje i operativnih faza;
- Identifikuje uloge i obaveze; i
- Predloži mehanizme za usklađenost monitoringa.

ESMP je deo radnog programa i Izvođač će ga sprovoditi preko kvalifikovanog i iskusnog osoblja koje će biti odgovorno za ispunjavanje zahteva iz ESMP-a u vezi sa zaštitom životne sredine. Izvođač i njegovi podizvođači će raditi u potpunosti u skladu sa zakonima republike Srbije, EU standardima i zahtevima Poverilaca. **Obaveza je Izvođača da uračuna troškove primene mera za ublažavanje uticaja životne sredine u svoje ukupne troškove.**

Izvođač je u obavezi da potvrdi da:

- Su uslovi ESMP-a uključeni u cenu ponude;
- Izvođač ima kvalifikovan i iskusan tim (najmanje stručnjaka za zaštitu životne sredine, stručnjak za socijalna pitanja i stručnjak za zaštitu na radu) u timu koji će biti odgovoran za usklađenost sa zahtevima za zaštitu životne sredine iz ESMP-a;
- Izvođač i podizvođači će raditi u skladu sa nacionalnim zakonima republike Srbije, EU standardima i zahtevima Zajmodavca.”

Ovaj dokument predstavlja obavezivanje Investitora, lokalnih opština i lokalnih vladinih organizacija i ministarstava da će težiti ekološkoj i socijalnoj održivosti i primenjuje se na ceo čitav životni ciklus projekta.

Potencijalni uticaji i povezane mere ublažavanja i upravljačke procedure u ovom ESMP-u su zasnovane na osnovnim informacijama i procenama koje su izvršene u okviru ESIA studije koju je pripremio IPF4 2018-e godine.

2 Politički, pravni i administrativni okvir

2.1 Nacionalni pravni okvir

2.1.1 Nacionalni pravni i politički okvir za zaštitu životne sredine

¹ Direktiva 2011/92 / EU o proceni uticaja određenih javnih i privatnih projekata na životnu sredinu, izmenjena i dopunjena Direktivom 2014/52 / EU.

Propisi o zaštiti životne sredine koji se primenjuju na ovaj projekat su brojni i raznovrsni. Stoga su izabrani samo ključni zahtevi povezani sa projektom koji će biti predstavljeni u ovom odeljku. Međutim, puna i detaljna lista zakona povezanih sa projektom biće razvijena kao deo sistema upravljanja projektom za vreme izgradnje i eksploatacije.

Srbija je u velikoj meri usvojila regulatorne zahteve EU koji se odnose na procenu uticaja na životnu sredinu u nacionalno zakonodavstvo. ESMP, kao i njegov sadržaj, nisu definisani nacionalnim zakonodavstvom. Međutim, priprema planova i tehničke dokumentacije u oblasti putnog sektora kao i Procena uticaja na životnu sredinu za puteve regulisana je brojnim propisima Republike Srbije, koji se mogu svrstati u dve grupe.

Prva grupa odnosi se na propise o izradi planske i tehničke dokumentacije. Ključni zakon za izradu planske i tehničke dokumentacije je Zakon o planiranju i izgradnji (Službeni glasnik RS, br. 72/09, 81/09-izvod, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13, 50/13, 98/13, 132/14, 145/14, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - drugi zakon i 9/2020), koji, između ostalog, reguliše obim i sadržaj prostornih, urbanističkih planova i tehničke dokumentacije. Strateška procena uticaja na životnu sredinu (SEIA) sastavni je deo različitih prostornih planova. U našem slučaju, SEIA je bila deo Prostornog plana područja posebne namene infrastrukturnog koridora autoputa E -80, deonica Niš-Merdare.

Druga grupa propisa je zakonska regulativa u oblasti zaštite životne sredine. Izrada procene uticaja na životnu sredinu prostornih i urbanističkih planova regulisana je Zakonom o strateškoj proceni uticaja (Službeni glasnik RS, br. 135/04 i 88/10), a izrada tehničke dokumentacije Zakonom o uticaju na životnu sredinu Procena (Službeni glasnik RS, br. 135/04 i 36/09).

Zakonom o strateškoj proceni uticaja (Službeni glasnik RS, br. 135/04 i 88/10) uređeni su uslovi, način i postupak za procenu uticaja određenih planova i programa na životnu sredinu.

Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu (Službeni glasnik RS, br. 135/04 i 36/09) reguliše:

- Proces Procene uticaja na životnu sredinu,
- Sadržaj studije o Proceni uticaja na životnu sredinu,
- Učešće zainteresovanih organa i organizacija i zainteresovane javnosti,
- Prekogranično obaveštavanje o projektima koji mogu imati značajan uticaj na životnu sredinu druge države,
- Nadzor i druga pitanja od značaja za procenu uticaja na životnu sredinu.

Očuvanje prirode prvenstveno je regulisano: Zakonom o zaštiti prirode (Službeni glasnik RS, br. 36/2009, 88/2010 i 91/2010 - ispravak, 14/2016 i 95/2018 - drugi zakon) koji je usklađen sa Direktivom o staništima EU i Direktivom o pticama. Određeni aspekti zaštite prirode uređeni su različitim podzakonskim aktima. Uredba o ekološkoj mreži (Službeni glasnik RS, br. 102/2010) identifikuje područja ekološke mreže u Srbiji i postavlja zahteve upravljanja, finansiranja, praćenja i zaštite.

Zaštita staništa i vrsta regulisana je sledećim dokumentima:

- Pravilnik o kriterijumima za izdvajanje tipova staništa, o tipovima staništa, osetljivim, ranjivim, retkim i za zaštitu prioritarnim tipovima staništa i o merama zaštite za njihovo očuvanje (Službeni glasnik RS, br. 35/2010).
- Pravilnik o prekograničnom prometu i trgovini zaštićenim vrstama (Službeni glasnik RS, br. 99/2009, 6/2014).
- Pravilnik o specijalnim tehničko - tehnološkim rešenjima koja omogućavaju nesmetanu i sigurnu komunikaciju divljih životinja (Službeni glasnik RS, br. 72/10).
- Uredba o stavljanju pod kontrolu korišćenja i prometa divlje flore i faune (Službeni glasnik RS, br. 31/2005, 45/2005-ispr., 22/2007, 38/2008, 9/2010, 69/2011, 95/2018 - drugi zakon).

- Pravilnik o proglašenju i zaštiti strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva (Službeni glasnik RS, br. 5/2010, 47/2011, 32/2016 i 98/2016), koji sadrži spiskove strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta i mere zaštite. Strogo zaštićene vrste prema ovom propisu su:
 - Vrste iščezle na teritoriji Republike Srbije i vraćene programima reintrodukcije;
 - Krajnje ugrožene divlje vrste;
 - Ugrožene divlje vrste;
 - Reliktne vrste;
 - Lokalno endemične;
 - Stenoendemične;
 - Međunarodno značajne i zaštićene divlje vrste;
 - Vrste koje zahtevaju striktnu zaštitu iz drugih razloga.

U skladu sa Pravilnikom, sledeće divlje vrste smatraju se zaštićenim:

- Ranjive divlje vrste;
- Endemične vrste;
- Indikatorske, ključne i kišobran vrste;
- Reliktne vrste;
- Međunarodno značajne i zaštićene divlje vrste;
- Vrste koje nisu ugrožene ali se zbog njihovog izgleda mogu lako zameniti sa strogo zaštićenim vrstama.

Standardi za **kvalitet površinskih voda, podzemnih voda i sedimenata** su regulisani Uredbom o graničnim vrednostima zagađujućih materija u površinskim i podzemnim vodama i sedimentu i rokovima za njihovo dostizanje (Službeni glasnik RS, br. 50/2012), postavljajući granične vrednosti zagađujućih supstanci i definišući pet klasa ekološkog statusa: visoki, dobar, umeren, nezadovoljavajući i loš. Granične vrednosti parametara koji se odnose na opšte stanje voda, režim kiseonika, hranljive sastojke, salinitet, metale, organske materije i mikrobiologiju definisane su Pravilnikom o parametrima ekološkog i hemijskog statusa površinskih voda i parametrima hemijskog i kvantitativnog statusa podzemnih voda (Službeni glasnik RS, br.74/2011). Granične vrednosti za prioritetne i prioritetne hazardne supstance utvrđene su Uredbom o graničnim vrednostima prioritetnih i prioritetnih hazardnih supstanci koje zagađuju površinske vode i rokovima za njihovo dostizanje (Službeni glasnik RS, br. 24/2014).

Standardi za zagađeno zemljište i podzemne vode propisani su Uredbom o programu sistematskog praćenja kvaliteta zemljišta, indikatorima za ocenu rizika od degradacije zemljišta i metodologiji za izradu remedijacionih programa (Službeni glasnik RS, br.88/10 i 30/2018 drugi zakon).

Ekološka buka je regulisana Zakonom o zaštiti od buke u životnoj sredini (Službeni glasnik RS, br. 36/2009, 88/2010) kao glavnim zakonodavnim dokumentom. Dozvoljeni nivoi buke definisani su Uredbom o indikatorima buke, graničnim vrednostima, metodama za ocenjivanje indikatora buke, uznemiravanja i štetnih efekata buke u životnoj sredini (Službeni glasnik RS, br. 75/2010). Ovom uredbom utvrđeni su nivoi buke (Tabela 24), koji se ne smeju premašiti. Aneks 2 Uredbe navodi da se definisana ograničenja buke primenjuju na ukupnu buku koju generišu svi izvori buke na lokaciji. Međutim, nije navedeno koja je odgovarajuća granica buke u slučaju novog razvoja, gde preovlađujući nivo buke već prelazi navedene vrednosti.

Glavni zakonodavni dokument u Srbiji koji reguliše **upravljanje otpadom** je Zakon o upravljanju otpadom (Službeni glasnik RS, br. 36/2009, 88/2010, 14/2016 i 95/2018 - drugi zakon). Zakon je dopunjen sa 29 podzakonskih akata koji regulišu određene aspekte upravljanja otpadom. U 2015. godini zakon je

revidovan i izmenjen kako bi se preciznije transponovali određeni zahtevi Okvirne direktive o otpadu. Opasni otpad prvenstveno je regulisan Zakonom o upravljanju otpadom (Službeni glasnik RS, br. 36/2009, 88/2010, 14/2016 i 95/2018 - drugi zakon) i Pravilnikom o kategorijama, ispitivanju i klasifikaciji otpada (Službeni glasnik RS, br. 56/2010 i 93/2019).

Ministarstvo zaštite životne sredine zaduženo je za upravljanje životnom sredinom u državi. Gradovi i lokalne samouprave zaduženi su za lokalno planiranje zaštite životne sredine i izdavanje lokalnih odobrenja i dozvola.

Tokom pripreme Projekta za građevinsku dozvolu urađeno je Idejno rešenje koji je podneto u objedinjenu proceduru izdavanja Lokacijskih uslova. Lokacijski uslovi objavljeni su 10.06.2020., pod brojem 350-02-00073/2020-14, od strane Ministarstva građevine, saobraćaja i infrastrukture. Lokacijske uslove relevantne za razvoj ESMP-a dale su sledeće institucije:

- Vodni uslovi Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Republička direkcija za vode, broj: 325-05-00392/2020-07 od 30.4.2020.
- Uslovi Republičkog zavoda za zaštitu prirode Srbije, 03 broj 020-955/2 od 28.5.2020.
- Uslovi br. 5767 od 14.4.2020. koje je izdalo JP „Srbija šume”.
- Uslovi Zavoda za zaštitu spomenika kulture Niš, broj 391 / 2-02 od 22. aprila 2020.

Ministarstvo zaštite životne sredine objavilo je Rešenje broj 011-00-00295/2020-03 od 9. juna 2020. godine, u kojem se objašnjava da nije potrebno ažurirati EI/ESIA jer zakonski period njenog važenja nije istekao; takođe, isto rešenje kaže da Poglavlje 8 - Mere zaštite životne sredine i Poglavlje 9 - Monitoring propisan Studijom br. 353-02-154/2018-03 od 31.07.2019. ostaju na snazi za prvu fazu izgradnje - skraćena deonica (polu-autoput) za koju je izrađen Idejni projekat.

Svi gore navedeni uslovi se nalaze u Prilogu 2.

2.1.2 Nacionalni društveni pravni i politički okvir

2.1.2.1 Okvir za javne konsultacije i objavljivanje informacija

Srpsko zakonodavstvo garantuje svojim građanima pravo na informisanje, t.j. svako ima prava da bude tačno, potpuno i blagovremeno obavešten o svim pitanjima od javnog značaja. Ove uredbe su uključene u Ustav republike Srbije: (Službeni Glasnik RS, br. 98/2006), kao i u Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja (Službeni Glasnik RS, br. 120/04, 54/07, 104/09, 36/2010).

Zakon o planiranju i izgradnji ("S.G. RS" br. 72/09, 81/09-ex., 64/10, 24/11, 121/12, 42/13, 50/13, 98/13, 132/14, 145/14, 83/2018, 31/2019, 37/2019 – drugi zakon i 9/2020) uređuje izradu i usvajanje prostornih i urbanističkih planova u Srbiji, koji su predmet javnog objavljivanja i procesa konsultacija.

Srbija je ratifikovala Arhusku konvenciju 2009. Odredbe Arhuske konvencije uključene su u regulativu o zaštiti životne sredine, uključujući i Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu i Zakon o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu.

2.1.2.2 Otkup zemljišta

Zemljište u Srbiji zakonski je kategorisano kao građevinsko ili poljoprivredno zemljište. U skladu sa Zakonom o planiranju i izgradnji ("S.G. RS" Br. 72/09, 81/09-ex., 64/10, 24/11, 121/12, 42/13, 50/13, 98/13, 132/14, 145/14, 83/2018, 31/2019, 37/2019 – drugi zakon i 9/2020) poljoprivredno zemljište može postati građevinsko zemljište kroz usvajanje odgovarajućih prostornih planova. U slučaju razvoja saobraćajne infrastrukture, Prostorni plan područja posebne namene treba da usvoji nadležni državni organ, t.j. Ministarstvo građevina, saobraćaja i infrastrukture.

Zemljište koje je potrebno za izgradnju javnih (državno-finansiranih) projekata obično se usvaja eksproprijacijom, koja je regulisana Zakonom o eksproprijaciji (Sl. Glasnik RS, Br. 53/95, 16/2001, 20/2009, i 55/2013 – US i 106/2016 – autentično tumačenje). Zakon omogućava vladinim institucijama

da otkupe privatnu svojinu za projekte za koje se smatra da su od nacionalnog i/ili lokalnog interesa, istovremeno štiteći interese svih osoba pogođenih projektom koji su zakonski vlasnici (vlasništvo), odnosno čija imovina treba da bude eksproprijisana. Zakon takođe sadrži princip pravične nadoknade. Vlada se izjašnjava o zainteresovanoj javnosti kroz usvajanje posebnog zakona ili odluke. Procedura koju treba slediti uključuje angažovanje zainteresovanih strana tokom čitavog procesa koji počinje proglašavanjem javnog interesa do isplate naknade.

Dodatni zakoni koji regulišu određene aspekte otkupa zemljišta i pitanja transakcija imovine su sledeći:

- Zakon o osnovama imovinskih odnosa (usvojen 1980, izmenjen 1990, 1996 i 2005);
- Zakon o planiranju i izgradnji (usvojen i izmenjen 2009, i izmenjen 2020);
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu (usvojen 2006, izmenjen 2018);
- Zakon o državnom premeru i katastru (izmenjen 2009, izmenjen 2020).

2.1.2.3 Rad i uslovi rada

Srbija je bila država članica Međunarodne organizacije rada (ILO) između 1919 i 1992 i ponovo je obnovila svoje članstvo 2000. godine. Država je ratifikovala 72 ILO međunarodna standarda rada (Konvencije), uključujući i osam osnovnih Konvencija.

Upravljanje radnom snagom i ljudskim resursima u Srbiji prvenstveno je regulisano Zakonom o radu Sl. Glasnik RS, br. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 - US, 113/2017 i 95/2018 – autentično tumačenje). Usklađenost sa zakonima o radu nadgleda Inspekcija za rad Ministarstva za rad i socijalnu politiku republike Srbije.

Ostali važeći zakoni uključuju:

- Zakon o mirnom rešavanju radnih sporova (Službeni Glasnik RS br. 125/04, 104/09 i 50/2018);
- Zakon o štrajku (Službeni Glasnik SRJ br. 29/96 i "Službeni Glasnik RS", br. 101/2005 – drugi zakon i 103/2012 - US);
- Zakon o sprečavanju zlostavljanja na radu (Službeni Glasnik RS br. 36/10);
- Zakon o zabrani diskriminacije (Službeni Glasnik RS Br. 22/09);
- Zakon o zabrani diskriminacije osoba sa invaliditetom (Službeni Glasnik RS Br.33/06 i 13/2016);
- Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom (Službeni Glasnik RS Br. 36/2009 i 32/2013);
- Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju (Službeni Glasnik RS Br. 34/03, 64/04, 84/04, 85/05, 101/05, 63/06, 05/09, 107/09, 101/10, 93/2012, 62/2013, 108/2013, 75/2014, 142/2014, 73/2018, 46/2019 – US i 86/2019).

2.1.2.4 Okvir za bezbednost i zdravlje na radu

Zakon o zaštiti na radu (Sl. Glasnik RS, No. 101/2005 91/2015 i 113/2017 – drugi zakon) glavni je zakonodavni dokument koji reguliše pitanja zaštite na radu u Srbiji. Zakon je donesen 2005. godine i uključuje principe EU direktive o merama za podsticanje poboljšanja bezbednosti i zdravlja radnika na radu (89/391/EEC).

Zakon se zasniva na opštim principima prevencije i zahteva: (1) izbegavanje rizika, (2) procena rizika, (3) otklanjanje rizika na njihovom izvoru, (4) prilagođavanje rada i radnog mesta zaposlenom, (5) zamena opasnog bezopasnim ili manje opasnim, (6) davanje prednosti kolektivnim merama (nad pojedinačnim merama) i (7) davanje odgovarajućih instrukcija radnicima.

Sprovođenje Zakona obezbeđuje se primenom seta podzakonskih akata (pravilnika i uredbi) koje predviđaju posebne zahteve u vezi sa opštim principima definisanih Zakonom.

Pravilnik o načinu i postupku procene rizika na radnom mestu i u radnom okruženju (Sl. Glasnik RS, br. 72/2006, 84/2006 - ispravak 30/2010 i 102/2015) glavni je zakonodavni dokument koji se odnosi na procenu rizika po zdravlje i bezbednost na radnom mestu.

Za zdravlje i bezbednost na radu odgovorno je Ministarstvo rada i socijalne politike. Uprava za zdravlje i bezbednost na radu je posebno zadužena za pripremu zakona, a Inspekcija rada je nadležna za nadzor sprovođenja zakona.

2.2 Zahtevi EBRD (EBRD Ekološka i socijalna politika)

EBRD deluje u skladu sa nizom politika, uključujući ekološku i socijalnu politiku (2019). EBRD zahteva da svi projekti koje finansira imaju ekološku i socijalnu procenu koja će odgovarati prirodi i razmerama projekta, srazmerno nivou ekoloških i socijalnih uticaja i problema, i uzimajući u obzir hijerarhiju ublažavanja.

U politici EBRD-a za ES stoji: „EBRD kategoriše svaki projekat da bi odredili priroda i nivo ekoloških i socijalnih istaživanja, otkrivanja informacija i angažovanja zainteresovanih strana. Ovo će biti srazmerno prirodi, lokaciji, osetljivosti i razmerama projekta, kao i značaju njegovih potencijalnih nepovoljnih uticaja na životnu sredinu i društvo. Prošla i sadašnja ekološka i socijalna pitanja i rizici povezani sa projektnim postojećim objektima biće predmet ekološke i socijalne procene, bez obzira na kategorizaciju“.

Projekat dobija kategoriju A kada može da rezultira potencijalno značajnim nepovoljnim budućim uticajima na životnu sredinu i/ili društvo koji se u vreme kategorizacije ne mogu lako identifikovati ili proceniti i koji, prema tome, zahtevaju formalizovan i participativni proces procene uticaja na životnu sredinu i društvo. Ovaj projekat je A Kategorije.

Da bi pomogla klijentima i/ili njihovim projektima da postignu ekološku i socijalnu održivost, Banka je definisala specifične Uslove za realizaciju za ključne oblasti ekološke i socijalne održivosti kako su navedeni u nastavku:

PR1. Procena i upravljanje ekološkim i društvenim rizicima i uticajima

Ovaj Uslov za realizaciju opisuje odgovornosti klijenta u procesu procene, upravljanja i praćenja ekoloških i društvenih rizika povezanih sa projektima predloženim za finansiranje od strane EBRD-a. Tu spadaju sledeće:

- identifikovanje i procena ekoloških i društvenih rizika i uticaja, kako povoljnih tako i nepovoljnih, povezanih sa projektom;
- usvajanje mera za izbegavanje, ili tamo gde izbegavanje nije moguće, minimiziranje, ublažavanje ili nadoknađivanje/neutralisanje štetnih uticaja na radnike, pogođene zajednice i životnu sredinu;
- identifikovanje i, gde je to izvodljivo, usvajanje prilika za poboljšanje ekološkog u društvenog učinka;
- razvijanje ESMP-a, ESMS-a (sistema upravljanja zaštitom životne sredine i socijalne politike) i E&S politike;
- promovisanje poboljšanih ekoloških i socijalnih performansi kroz dinamičan proces praćenja i ocenjivanja učinka.

PR2. Rad i uslovi rada

Ovaj Uslov za realizaciju utvrđuje odgovornosti klijenta u pogledu rada i uslova rada, uključujući, između ostalog, ukidanje i eliminisanje dečijeg i prisilnog rada. Odredbe ovog dokumenta zasnivaju se na konvencijama koje je usvojila Međunarodna organizacija rada (ILO) i veoma su slične zahtevima srpskog

zakonodavstva o radu. Glavna razlika odnosi se na zahtev klijenta Banke da obezbedi da izvođači radova uključeni u projekat ispunjavaju standarde EBRD-a.

PR3. Efikasnost resursa, sprečavanje zagađenja i kontrola

Ovaj Uslov za realizaciju zahteva od klijenta da identifikuje projektne mogućnosti za poboljšanje efikasnosti energije, vode i resursa i minimizaciju otpada, da usvoji hijerarhijski pristup ublažavanja negativnih uticaja na ljudsko zdravlje i životnu sredinu koji proističu iz resursa i da promoviše smanjenje emisije gasova staklene bašte povezane sa projektom.

PR4. Zdravlje i bezbednost

Ovaj Uslov za realizaciju zahteva od klijenata Banke da identifikuju i procene rizike po zdravlje i bezbednost na radu u zajednici i na radu povezanim sa projektom i preduzmu odgovarajuće preventivne mere. Ove mere će favorizovati sprečavanje ili izbegavanje rizika i uticaja tokom minimiziranjem i smanjenjem istih.

PR5. Otkup zemljišta, prinudno raseljavanje i ekonomsko preseljenje

Ovaj Uslov za realizaciju opisuje zahteve koje treba ispuniti za projekte koji uključuju prinudno raseljavanje i ekonomsko preseljenje. Prinudno raseljavanje odnosi se i na fizičko raseljavanje (preseljenje ili gubitak skloništa) i na ekonomsko raseljavanje (gubitak imovine ili resursa i/ili gubitak pristupa imovini ili resursima što dalje dovodi do gubitka izvora prihoda ili sredstava za život) kao rezultat projektnog otkupa zemljišta i/ili ograničenja u korišćenju zemljišta.

PR6. Očuvanje biodiverziteta i održivo upravljanje živim prirodnim resursima

Ovaj Uslov za realizaciju opisuje odgovornosti klijenta u pogledu očuvanja biološke i pejzažne raznolikosti na projektnom području. Od klijenta se zahteva da proceni stanje biodiverziteta, identifikuje osetljiva područja i staništa i razvije odgovarajuće mere ublažavanja dizajnirane da izbegnu/minimiziraju uticaj na floru i faunu. Klijent treba da usvoji pristup hijerarhije ublažavanja, sa ciljem da se ublaži neto gubitak prioritetnih karakteristika biodiverziteta, a po potrebi, posebno za kritična staništa, da se ostvari neto dobitak od biodiverziteta

PR7. Starosedelački narodi (nije primenjivo u ovom projektu)

PR8. Kulturno nasleđe

Ovaj Uslov za realizaciju utvrđuje odgovornosti klijenta u pogledu očuvanja i zaštite kulturne baštine, kako materijalne tako i nematerijalne (uključujući tradicionalne veštine, znanje, verovanja i/ili ređe dijalekte i jezike). Prisustvo i potencijal za prisustvo bilo kakvih dobara kulturnog nasleđa, kako materijalnih tako i nematerijalnih, u projektnom području biće rešeni u ESIA.

PR9. Finansijski posrednici (nije primenjivo u ovom projektu)

PR10. Otkrivanje informacija i angažovanje zainteresovanih strana

EBRD posebno zahteva od klijenata da izvrše sveobuhvatnu i sistemsku identifikaciju zainteresovanih strana kako bi identifikovali one stranke koje su pogođene ili bi mogle biti pogođene uticajima projekta (pogođene strane) i one grupe koje mogu biti zainteresovane za projekat (ostale zainteresovane strane). Takođe, EBRD smatra angažovanje zainteresovanih strana kontinuiranim i trajnim procesom koji započinje u vrlo ranoj fazi projekta i nastavlja se/razvija se tokom čitavog životnog ciklusa projekta. Plan angažovanja zainteresovanih strana treba izraditi i održavati za projekte kategorije „A“.

2.3 EIB zahtevi

Evropska investiciona banka se rukovodi ciljevima politike Evropske unije i njihovim principima održivog razvoja, učešća javnosti i odgovornosti. Finansiranje Evropske investicione banke uslovljeno je poštovanjem njene politike zaštite životne sredine i socijalno-ekonomskih pitanja definisanim u

Ekološkim i socijalnim standardima.

Standardi ističu važnost upravljanja ekološkim i društvenim uticajima i rizicima tokom života EIB projekta. Oni predstavljaju odgovornosti promotera u procesu procene, upravljanja i praćenja uticaja i rizika na životnu sredinu i rizike povezane sa Projektom.

Kada EIB sufinansira u partnerstvu sa drugim međunarodnim finansijskim institucijama koje imaju svoje politike uticaja na okruženje i društvo, u skladu sa EIB-ovom sopstvenom procenom, adekvatna primena tih politika može se pokazati dovoljnom za ispunjavanje EIB ekoloških i socijalnih standarda.

EIB ekološki i socijalni standardi dostupni su na sledećem linku: https://www.eib.org/attachments/strategies/environmental_and_social_practices_handbook_en.pdf

2.4 Nadležne institucije

Tokom izgradnje i eksploatacije autoputeva u republici Srbiji, zaštitom životne sredine se upravlja kroz saradnju među sledećim statutarnim vladinim institucijama.

Ministarstvo zaštite životne sredine koje predstavljaju inspektori na terenu ključna je institucija u republici Srbiji odgovorna za formulisanje i sprovođenje pitanja politike zaštite životne sredine. Ministarstvo je zaduženo za zaštitu od buke i vibracija, opasnih i toksičnih materijala, zagađenja vazduha, jonizujućih i nejonizujućih zračenja, zaštitu prirode i međunarodnu saradnju itd.

Unutar ministarstva su unutrašnji sektori zaduženi za određene delove zaštite životne sredine, kao što su:

- Sektor za finansijsko upravljanje i kontrolu
- Sektor za upravljanje životnom sredinom
- Sektor za zaštitu prirode i klimatske promene
- Sektor za strateško planiranje i projekte
- Sektor za upravljanje otpadom i otpadnim vodama
- Sektor za nadzor i preventivno delovanje u životnoj sredini
- Sektor za međunarodnu saradnju i evropske integracije

Pored ministarstva zaštite životne sredine kao korisnika projekta, "Koridori Srbije doo Beograd" sprovodiće projekat u ime republike Srbije koja će biti Zajmoprimac u ugovoru o zajmu koji je potpisan sa MMI. "Koridori Srbije doo Beograd" imaju krajnju odgovornost za primenu Ekoloških i socijalnih zahteva EBRD-a i EIB-a toko faze pre izgradnje i tokom same izgradnje.

"Koridori Srbije doo Beograd" imaju dobro strukturisanu organizaciju koja je zadužena za implementaciju projekata koje podržava MMI od 2009. Kompanija trenutno ima 124 zaposlena sa jasno definisanim ulogama unutar strukture. Odeljenje za otkup zemljišta i raseljavanje, u okviru pravnog odeljenja, zapošljava više od 15 stručnjaka sa iskustvom u otkupu zemljišta i raseljavanju u skladu sa dobrom praksom i zahtevima međunarodnih monetarnih institucija, angažovanju zainteresovanih strana i izbegavanju sporova. Pojedinačne odgovornosti unutar samog odeljenja biće naknadno dodeljene i uključene u buduće informativne pakete. Pravno odeljenje biće zaduženo za nadgledanje ispunjavanja obaveza preuzetih u vezi sa zaštitom životne sredine i društva i obaveza prema MMI.

Promoteri ovog Projekta su Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture (MCTI) i od 1. jula 2018 „Koridori Srbije doo Beograd” državno preduzeće. Očekuje se da će „Koridori Srbije doo Beograd” biti odgovorni za fiducijarno upravljanje, nabavku, ugovaranje i nadzor nad građevinskim radovima dok će otkup zemljišta biti odgovornost javnog preduzeća „Putevi Srbije” kao korisnika eksproprijacije. JPPS će nastaviti da obavlja ulogu Korisnika eksproprijacije i upravljaće samim pravnim postupkom kao i

postupcima plaćanja naknade i pomoći kod raseljavanja. Ovakva podela vlasti je u skladu sa priznatim praksama u razvoju velikih infrastrukturnih Projekata. Stoga, kadgod se u ovom dokumentu upućuje na Promotera, misli se na KS i ostala odgovorna preduzeća ili institucije koje će posebno biti navedene.

3 Ekološka i društvena osnova

3.1 Ekološka osnova

Koliziju sa projektovanom trasom autoputa na ovoj deonici imaju Krajковаčka reka, Lepajski potok, Jugbogdanovačka reka i povremeni vodotoci Suvi potok i Mala Padina.

Tabela 1 Spisak važnijih vodotoka na trasi

Br.	Naziv vodotoka	Stacionaža (km)	Stalni vodotok (Da/Ne)	Način ukrštanja L/prečnik (m)	Stubovi u rečnom koritu Da/Ne	Dužina regulacije reke (m)
1	Mala Padina	7+420	Ne	Cevasti propust, D=1,6m	-	-
2	Krajковаčka reka	8+105	Da	Most, L=70m	ne	75
3	Lepajski potok	8+514	Da	Most, L=70m	ne	280
4	Jugbogdanovačka reka	14+062	Da	Vijadukt, L=500m	ne	113
5	Suvi potok	14+235	Ne		ne	302

Klimatske opasnosti koje su rangirane kao visoko osetljive su poplave, klizišta i erozija zemljišta, sve ih izaziva jaka kiša. Jaki pljuskovi mogu da izazovu eroziju zemljišta, klizišta ili odrone, da povećaju sleganje tla i ugroze nasipe. Višak vode na autoputu može da utiče na bezbednost saobraćaja. Poplave i rečne struje mogu da oštete mostove i druge delove infrastrukture. Budući da simulacije klimatskih promena pokazuju verovatan porast obilnih padavina, kako u učestalosti, tako i u intenzitetu, rizik od takvih pretnji biće još veći u budućnosti. Druga opasnost koja je označena kao izuzetno osetljiva je porast ekstremne temperature tokom leta. Skoro je sigurno da će godišnje i sezonske prosečne temperature nastaviti da rastu do kraja veka, kao i intenzitet i učestalost dana sa maksimalnim visokim temperaturama. To može dovesti do topljenja asfalta i stvaranja kolotruga, kao i termalna proširenja na spojevima mostova, čime će se povećati troškovi održavanja. Velika ranjivost od ekstremnih padavina, poplava, klizišta i erozije zemljišta, može se naći kako u sadašnjim, tako i u budućim klimatskim stanjima. Za ekstremne temperature ranjivost u sadašnjoj klimi je srednja, dok se očekuje da će biti visoka u budućnosti. To može biti pretnja za površinski deo asfalta koji ima relativno kratak životni vek, ali ovim pitanjem se može pozabaviti kasnije kroz održavanje autoputa.

Projektom je predviđeno postavljanje zidova za zaštitu od buke. Visina i dužina zidova za zaštitu od buke određena je na osnovu proračuna nivoa buke, korišćenjem softvera CadnaA. Kao rezultat proračuna, dobijene su potrebne dužine i visina zidova.

Tabela 2 Zidovi za zaštitu od buke

Broj zida	Stacionaža početka zida	Stacionaža kraja zida	Strana	Dužina zida [m]	Visina zida [m]
Zid 1	13+560.58	13+712.58	Desno	152	3.00

Položaj zaštitnih konstrukcija definisan je u odnosu na poziciju ugroženih stambenih objekata uz poštovanje zahteva bezbednosti i u odnosu na kolovoz državnog puta.

Zbog okvira projekta, sveobuhvatna analiza kvaliteta vazduha nije delovala neophodna; međutim, merenja kvaliteta vazduha su sprovedena na lokacijama blizu trase autoputa tokom marta 2018, perioda kada su prisutne emisije zbog zagrevanja kuća. Izabrano je pet lokacija u naseljenim mestima gde bi autoput mogao da utiče na kvalitet vazduha. Iste lokacije su odabrane i za merenja buke. Kvalitet ambijentalnog vazduha određivan je pomoću koncentracije sumpor dioksida, azot-dioksida, ugljenik-monoksida, finih čestica PM10, i indeksa crnog dima na licu mesta duž autoputa E80, deonice Niš-Pločnik u skladu sa pravnim i tehničkim regulativama u Srbiji. Vrednosti koje su propisane Uredbom o uslovima za monitoring i zahtevima za kvalitet vazduha (Službeni Glasnik RS, Br. 11/10 i 75/10, ispravak 63/13) nisu prekoračene ni na jednom mernom mestu.

Lokacijski uslovi izdati od strane Instituta za zaštitu prirode Srbije navode da se predmetna trasa autoputa, skoro u jednoj tački, gde je predviđena izgradnja tunela „Lalinac“, dotiče područje koje je označeno kao ekološki značajno i čini deo ekološke mreže Republike Srbije. Institut za zaštitu kulturnih dobara Niš, navodi da na navedenom prostoru nije izvršena sistemska prospekcija nepokretnih kulturnih dobara (Aneks 2, Uslovi 2 i 4).

IPA oblast „Lalininačke Slatine“ se sastoji od 11 manjih nepovezanih delova ukupne površine 2012,35 ha. Razgraničavanje različitih lokaliteta IPA „Lalininačke Slatine“ zasnovano je više na prisustvu prirodne/poluprirodne vegetacije i na pretpostavci da je zemljište slano, a manje na stvarnom prisustvu staništa slanih močvara i slanih stepa. Ovakva staništa naseljavaju neke vrste biljaka koje su tipični predstavnici travnatih površina i stepa (*Chrysopogon gryllus*, *Andropogon ischaemum*, *Achillea millefolium*, *Asperula cynanchica*, *Astragalus onobrychis*, *Carduus acanthoides*, *Coronilla varia*, *Dactylis glomerata*, *Eryngium campestre*, *Euphorbia cyparissias*, *Lotus corniculatus*, *Medicago falcate*, *Salvia nemorosa*, *Scabiosa ochroleuca* etc.). Među delovima koji sačinjavaju IPA oblast nalaze se pšenična polja, napuštena polja, vinogradi, voćnjaci, korovi, usevi i slično. Samo u jednom od jedanaest delova IPA zapravo se nalazi slana močvara.

Slika 4 Položaj IPA „Lalinačke slatine“ u odnosu na autoput

Predložena trasa autoputa direktno prelazi IPA područje (važno područje za biljke) „Lalinačke slatine“ u ukupnoj dužini od približno 600 m, od km 11+450 do km 12+150 (slika 6). Deo od km 11+625 do km 11+850 (225 metara) biće tunel „Lalinac“, a ostatak 375 metara u useku.

Slika 5 Trasa autoputa u odnosu na IPA područje (označeno crvenim)

Zbog potencijalne interakcije između projekta i IPA područja smatralo se da je potrebno sprovesti postupak skrininga. Svrha skrininga je da identifikuje verovatne uticaje projekta na IPA, bilo samostalno ili u kombinaciji sa drugim projektima ili planovima u toj oblasti, i razmatra da li će ovi uticaji biti značajni. Prema rezultatima procesa skrininga zaključeno je da neće biti značajnih efekata na ključne vrednosti ili integritet IPA „Lalinačke slatine“ od realizacije autoputa.

3.2 Društvena osnova

Kada se analizira gustina naseljenost, Srbija je jedna od evropskih zemalja sa manjom gustinom od prosečno 91 stanovnika po kvadratnom kilometru² (ali je jedna od najgušće naseljenih u regionu – jedino Slovenija i Albanija imaju veću gustinu naseljenosti). Gustina naseljenosti opštine Merošina je 69,6 stanovnika po kvadratnom kilometru. Opština Merošina nema gradsko naselje; sva naselja u Merošini se smatraju uglavnom ruralnim i u velikoj meri objedinjenim po svom sastavu. Merošina sa populacijom od 13.968 stanovnika pripada grupi manjih opština, predstavljajući 0,19% od ukupne populacije. Centar opštinske administracije u Merošini je smešten u selu Merošina, ali nije najveće naselje – sela Baličevac i Balajnac su dva najnaseljenija sela.

Pitanja migracije i promene stanovništva – pregled istraživanja na terenu

Tokom diskusije u fokus grupi, kao glavni razlog za negativne trendove u populaciji navedena je emigracija mladih ljudi za Beograd, ili još češće u neku od ekonomski bolje stojećih zemalja EU, Kanadu ili SAD. Lokalna zajednica je izrazila zabrinutost da će se ovaj trend još više povećati nakon izgradnje autoputa, kao posledica ekonomskog udarca koji će to izazvati. Primetan je izrazito veći broj žena imigranata koje žive u Merošini - 60% žena u odnosu na 16% muškaraca. Mlade žene će verovatnije napustiti ruralna područja i otići u velike univerzitetske centre zbog obrazovanja ili udaje. U poslednje vreme mlade žene pohađaju medicinsku školu u Prokuplju kako bi otišle u EU ili skandinavske zemlje.

Migracija u opštine drugih regiona aktivne populacije (10.5%) iz Merošine odnosi se uglavnom na radnu snagu pretežno zaposlenu u opštini Prokuplje, ali i opštinama Žitorađa, Blace i Kuršumlja.

U opštini Merošina nema srednje škole/stručne škole ili univerziteta, tako da je dnevna migracija svih srednjoškolaca i studenata neophodna, uglavnom do grada Niša (44% svih migracija) i neki do opštine

² Izvor: Nacionalni zavod za statistiku; za podatke o stanovništvu iz 2016.

Prokuplje (nešto manje od 20%).

Starost

Opština Merošina ima značajno stariju populaciju u odnosu na nacionalni nivo. Glavni razlog za to je naveden iznad: emigracija mladih ljudi u veće gradove (Beograd, Niš) i u druge države. Razlika procenta radno aktivnog stanovništva (između 20 i 64 godine) u ukupnoj populaciji je veća od 6% između opštine Merošina i nacionalnog nivoa, što deluje kao najalarmantniji statistički podatak, kao i procenat starije populacije (65+).

Rodna pitanja - pregled istraživanja na terenu

Tokom fokus grupe za žene u Merošini saznali smo da žene u Merošini ne smatraju da postoji jaz između žena i muškaraca u njihovoj zajednici. One su navele da je na mestu predsednika opštine u Merošini žena - Sanja Stajić. Ali, nakon što su upitane da li se slažu da su u ruralnim područjima uglavnom muškarci vlasnici zajedničkih nekretnina supružnika, da muškarci predstavljaju domaćinstvo itd. potvrdile su za 80% slučajeva.

Pitanja etničke pripadnosti - pregled istraživanja na terenu

Tokom fokus grupe u Merošini, održan je sastanak sa romskom nacionalnom organizacijom „Točak“. Stečena znanja po pitanju romske zajednice u Merošini je slično kao i u Prokuplju. Postoji više romskog stanovništva nego što je zvanično prijavljeno, ali mnogi od njih privremeno rade u inostranstvu, Austriji i ostalim EU državama. „Točak“ ima oko 1000 članova i većina njih je nezaposlena. Glavna romska naselja nalaze se u selima Jugbogdanovac i Biljeg. Postoji i koordinator za romsku populaciju kojeg je postavilo Ministarstvo zdravlja i koji je takođe romske nacionalnosti.

Poljoprivredna proizvodnja Merošina - pregled istraživanja na terenu

Poljoprivredni proizvođači u Merošini su naglasili značaj održavanja alternativnih puteva za Niš i Prokuplje koji su otvoreni tokom faze izgradnje. U Merošini nema hladnjača za voće (iako postoji velika proizvodnja višanja kao najvažnijeg proizvoda), povrće se prevozi na pijace u Niš itd. Pčelari su izrazili zabrinutost zbog mogućeg zagađenja vazduha i buke, pošto je proizvodnja meda nedavno uspeła da uspostavi trgovačke veze sa Nemačkom i pčelarstvo je povećalo proizvodnju poslednjih godina.

Realno siromaštvo i socijalna pomoć - pregled istraživanja na terenu

„Crveni krst“ Merošine organizuje narodnu kuhinju u opštini. Neki obroci se distribuiraju starijim korisnicima neadekvatnim vozilima u nekoliko sela, a svaki dan se podeli 640 obroka, što znači da oko 5% ukupne populacije u Merošini dobija obroke iz javne kuhinje. Prema predstavniku „Crvenog krsta“, 65% do 70% korisnika su romske nacionalnosti. Raspodela počinje u 9 ujutru i traje do 3 popodne.

Upotreba zemljišta u Merošini

Opština Merošina zauzima ukupnu površinu od 19.325 hektara, od čega se 13.841 ha ili 71,6% smatra obradivom zemljom, šume pokrivaju 3.310 ha ili 17,1%, građevinsko zemljište pokriva 2.059 ha ili 10,7%. Poljoprivredno zemljište na teritoriji opštine Merošina zauzima 14.700 ha od čega je 10.800 ha obrađeno, ili oko 71%. Gajenje useva pokriva 7.079 ha ili 65,5%, povrtnih kultura 1.318 ha ili 12,2% (t.j. pasulja, krompira), a pod krmnim usevima (detelina i lucerka) nalazi se još 1.251 ha ili 11,5% obradive površine. Voćnjaci zauzimaju 1.469 ha ili 13,6% i najvažnija voćarska kultura je svakako „Oblačinska“ višnja. Vinogradi zauzimaju 445 ha ili 4,1% i uglavnom se nalaze na toplijim područjima koja omogućavaju proizvodnju visoko kvalitetnog grožđa. Udeo livada i pašnjaka u odnosu na ukupnu poljoprivrednu površinu je 1.904 ha ili 12,9% poljoprivrednog zemljišta. Parcele sa pašnjacima su izdvojene i rasprostranjene po celoj površini opštine. Najveći kompleks livada i pašnjaka prostire se na višim delovima katastarskih opština koje se pružaju na obroncima planine Mali Jastrebac i duž aluvijalne zaravni reke. Poljoprivredno zemljište je 99% u privatnom vlasništvu, obrađuje ga 3441 poljoprivredna domaćinstva i samo 6 kompanija, što znači da prosečno domaćinstvo obrađuje 2,6 ha zemlje.

4 Pregled uticaja na životnu sredinu i društvo i mere ublažavanja

4.1 Pregled uticaja na životnu sredinu i mere ublažavanja

Parametar	Mogući uticaj	Mere ublažavanja
Kvalitet vazduha	Tokom izgradnje	
	<p>Širenje građevinskog materijala i prašine u vazduhu može biti izazvano:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zemljanim radovima (uključujući krčenje zemljišta, iskopavanje, poravnavanje, bušenje tunela), 2. transport i odlaganje iskopanog i viška materijala za zatrpavanje kao i skladištenje iskopanog materijala ili materijala za zatrpavanje, 3. kretanje građevinske mehanizacije i transportnih vozila. 	<p>Čišćenje vozila pre ulazanja na javne površine</p> <p>Obavezno prekrivanje ili vlaženje materijala koji se transportuje kako bi se sprečilo rasipanje</p> <p>Tokom suvog i vetrovitog vremena, redovno vlaženje površine koja može izazvati raspršivanje prašine</p> <p>Obezbediti tehničku validnost mehanizacije, redovne (po potrebi hitne) tehničke kontrole normi emisije.</p>
	Tokom eksploatacije	
	<p>Uticaj zagađenja vazduha iz saobraćaja (pošto nema drugog značajnog izvora zagađenja u ovom području).</p>	<p>Mere ublažavanja već se primenjuju tokom faze projektovanja, tako što će se projektovati trasa autoputa na odgovarajućem rastojanju od osetljivih receptora.</p> <p>Preporučuje se monitoring zagađenja vazduha za fazu eksploatacije punog profila autoputa.</p>
Zemljište	Tokom izgradnje	
	<p>Fizički gubitak zemljišta eksproprijacijom, kao i uklanjanje gornjeg sloja tla i njegov trajni gubitak.</p>	<p>Trećina gornjeg sloja zemljišta koje će biti uklonjeno prilikom izgradnje autoputa (Sveska 1.1/1. Trasa autoputa, poz. 1.1.1.2.1) će se odmah upotrebiti za humuziranje bočnih kosina autoputa. Najbolje je ugraditi</p>

Parametar	Mogući uticaj	Mere ublažavanja
	Zagađenje tla i degradacija/erozija tla	<p>humusni materijal bez prethodnog skladištenja. Dve trećine gornjeg sloja tla će biti ukolnjene i poslate na zvaničnu deponiju, gde se može koristiti za pokrivku.</p> <p>Nakon građevinskih radova, plodno zemljište treba ugraditi u bočne kosine novoizgrađenog nasipa. Ovaj način ponovne upotrebe iskopanog zemljišta koristan je za brzi razvoj vegetacije, čime će se sprečiti erozija i smanjiti potencijalni troškovi održavanja.</p> <p>Svo otpadno ulje, ulje i filteri za gorivo treba da se prikupe i recikliraju ili odlože na sigurnim deponijama. Posude za kapljanje/zadržavanje treba iskoristiti tokom izgradnje za skladištenje opasnih tečnih materijala, kako bi se izbeglo njihovo prosipanje i zagađenje.</p> <p>Po zatvaranju gradilišta, svo zagađeno zemljište će se iskopati, ukloniti i zameniti svežim humusom.</p> <p>Očišćen materijal treba skupiti u gomile pogodne veličine, za potrebe odlaganja ili ponovne upotrebe.</p> <p>Ograničiti obim iskopavanja kako bi se smanjio potencijal za eroziju zemljišta. Izvođač je odgovoran za osiguravanje zaštite od erozije metodama zaštite zemljišta.</p> <p>Primeniti metodologiju zaštite očuvanja tla na osetljivim područjima kako bi se sprečilo/minimalizovalo oticanje atmosferskih voda koje bi nosile erodirani materijal van date lokacije.</p> <p>Izbegavajte iskop i rad sa mašinama u uslovima vlažnog zemljišta.</p>
	Pomeranje mehanizacije na i oko gradilišta tokom izgradnje dovodi do zbijanja, koje se smatra zanemarljivim uticajem	Tokom radova na izgradnji, gradilišta treba da budu obeležena ogradama i obližnje zemljište zaštićeno od zbijanja.
	Zagađenje tla naftom i derivatima smatra se manje značajnim	Svako rukovanje naftom i njenim derivatima tokom radova na izgradnji, kao

Parametar	Mogući uticaj	Mere ublažavanja
		što je snabdevanje mašina, potrebno je sprovoditi na unapred definisanim područjima uz maksimalne mere predostrožnosti kako bi se izbeglo prosipanje. Isto se odnosi na pakovanja od nafte i ostalih derivata koja moraju biti prikupljena i odneta na deponiju koju je formirao i kontroliše Izvođač, odakle će je dalje odneti ovlašćeno komunalno preduzeće;
	Tokom eksploatacije	
	Zagađenje usled površinskih voda sa kolovoza,	Zbog planiranog sistema odvodnjavanja (Sveska 3/2. Atmosferska kanalizacija), zagađenje zemljišta vodom koja se sliva sa kolovoza je eliminisano, pošto je predviđeno sprečavanje ove vrste zagađenja.
	Taloženje ispuštenih gasova (atmosfersko taloženje, taloženje vetrom, raspršivanje usled kretanja vozila),	Definisati užu (10m) i širu zonu (100m) uticaja puta na životnu sredinu, posebno sa aspekta očuvanja poljoprivrednog zemljišta i proizvodnje hrane odgovarajućeg kvaliteta. Predvideti zone uticaja i količinu zagađivača koji dospeju u zemljište i vodu prilikom spiranja sa puta, i na toj osnovi odrediti mere i preporuke za upotrebu zemljišta.
	Prosipanje tereta	Jedini način da se izvrši rehabilitacija zemljišta je da se ukloni zagađeno zemljište i preveze se i skladišti na sigurnim mestima gde će ugrožavanje životne sredine biti minimalizovano. Sprečavanje i reagovanje u slučaju zagađenja/kontaminacije
Površinske i podzemne vode	Tokom izgradnje	
	Uticaj kontaminacije vodom ispranom sa gradilišta – voda od građevinskih mašina, nekontrolisano odlaganje iskopanog materijala, nekontrolisano odvođenje sanitarne vode sa mesta gde su smešteni radnici, kao i manja (lokalna) zagađenja od procesa pripreme hrane.	Radovi na izgradnji i uređenju terena moraju se obaviti tako da ne poremete postojeće hidrografske veze podzemne i površinske vode i da ne utiču na kvalitativne osobine podzemne i površinske vode. Mora se izbeći izlivanje bilo kakve opasne supstance blizu reke. Od izvođača treba tražiti da koristi biorazgradiva maziva za svoje mašine i biorazgradiva ulja za prenosnike, kako bi se minimalizovalo zagađenje tokom izvođenja

Parametar	Mogući uticaj	Mere ublažavanja
		<p>radova.</p> <p>Održavanje, punjenje gorivom i čišćenje građevinskih mašina izvodi se na lokacijama koje su udaljene od vodotoka i koje će biti definisane pre početka radova.</p> <p>Obale reka u predmetnom području treba zaštititi ogradama tokom faze izgradnje kako bi se sprečio negativan uticaj koji može nastati prevoženjem i istovaranjem materijala u blizini.</p> <p>Vožnja mašina unutar reka, potoka ili na njihovim obalama je zabranjena, osim kada je to neizbežno zbog izgradnje objekta. Takođe je zabranjeno ispuštanje čvrstog otpada i otpadnih voda koje potiču od radnika u reke i potoke.</p> <p>Strogo je zabranjeno pranje i ispuštanje bilo kog materijala koji je ostao u mešalicama za beton u reke ili bilo koji drugi vodotok.</p> <p>Lokacije pravilno odvodnjavati. Vode sa asfaltiranih površina, uključujući parking mesta, radionice i skladišta goriva, odvođe se u separator ulja i vode.</p> <p>Prostori za skladištenje goriva se ne smeju nalaziti bliže od 20m od vodotoka.</p> <p>Tamo gde se na gradilištu skladišti veća količina goriva od 5.000 litara, ono će se čuvati u zatvorenim rezervoarima na betonskoj podlozi („kadi“) koja mora da izdrži 110% kapaciteta rezervoara.</p> <p>Izvođač mora imati obučeno osoblje koje je kompetentno za postupke rukovanja gorivom i za čišćenje nakon slučajnih izlivanja.</p> <p>Sanitarni otpad i otpadne vode tretiraju se pre ispuštanja u sisteme površinskih voda, u skladu sa Zakonom o vodama („Službeni Glasnik RS“, 101/05).</p>

Parametar	Mogući uticaj	Mere ublažavanja
	Tokom izgradnje doći će do zamućenosti Krajковаčke reke, Lepajskog potoka i Jugbogdanovačke reke, erozijom zbog izgradnje temelja i stubova za nove mostove. Nema stubova unutar vodotoka.	<p>Iskop i priprema temelja za obalne stubove, potporne zidove i ostale objekte koji su na/blizu površine vodotokova, treba da se sprovede u vreme niskog vodostaja (jul - septembar) kako bi se umanjili negativni uticaji na reke i njihove obale.</p> <p>Obaveza je izvođača da proverava nivo kvaliteta vode uzvodno od mosta pre početka radova na izgradnji mosta.</p> <p>Postaviti gornje granice za količinu prašinih materija/zamućenost. Svako prekoračenje će dovesti do obustave radova</p>
	Tokom eksploatacije	
	Zagađenje of površinske vode koja dolazi sa kolovoza	<p>Prema planiranom sistemu odvodnjavanja sa separatorima za lake naftne derivate, otklonjena je mogućnost zagađenja zemljišta zbog oticanja vode sa kolovoza, pošto je predviđena zaštita od ovakve vrste zagađenja. Ovo se takođe odnosi i na tunele, mostove i druge objekte.</p> <p>Na ispustima se nalazi 10 separatora za naftu, i to: 5/50 l/s na km 8+119.00; 20/200 l/s, na km 8+152.40, km 8+501.40 i km 8+765.50; 30/300 l/s, na km 5+982.00; 40/400 l/s u km 8+040.00 i u km 14+061.00; 60/600 l/s na km 9+107.00; 100/1000 l/s u km 13+669.00 i jedan separator bez bajpasa, 80 l/s, na km 5+724.50.</p>
Ekologija i očuvanje prirode	Tokom izgradnje	
	Gubitak i degradacija staništa Veliki broj aktivnosti koje se sprovode tokom izgradnje može kao rezultat dovesti do oštećenja ili nestajanja staništa: čišćenje od vegetacije, uklanjanje zemljišta, iskop stena, izmena okruženja zbog pozajmišta i kamenoloma.	<p>Gradilišne objekte je potrebno smestiti na neupotrebljeno zemljište koje nema posebnu ekološku vrednost, izvan područja sa visokom vegetacijom.</p> <p>Optimizacija za maksimalnu upotrebu postojeće mreže puteva i izbegavanje izgradnje novih privremenih puteva kako bi se minimalizovao gubitak i usitnjavanje vegetacije i prirodnih i poluprirodnih staništa.</p> <p>Iz okolnog okruženja neće se uzimati građevinski materijali ukoliko to ne</p>

Parametar	Mogući uticaj	Mere ublažavanja
		<p>odobri nadležni organ;</p> <p>Vraćanje lokacija u njihovo prvobitno stanje, gde je to moguće, po završetku gradnje (zadržavanje što većeg dela izvorne vegetacije za ponovno uspostavljanje); Izbor vrsta treba uskladiti sa okolnim područjem i njegovom namenom.</p> <p>Izrada plana ponovnog uspostavljanja vegetacije pre početka radova na izgradnji. Plan ponovnog uspostavljanja vegetacije treba da odobri nadležni organ;</p> <p>Obnoviti sve površine koje su na bilo koji način oštećene zbog izgradnje ili drugih radova što je pre moguće nakon završetka radova;</p> <p>Razviti odgovarajuće mere protiv širenja invazivnih vrsta tokom ponovnog uspostavljanja i/ili uređenja terena. Obratite pažnju da se posebno invazivne vrste ne koriste za ozelenjavanje.</p>
	<p>Fragmentacija staništa</p> <p>Linearne infrastrukture, poput autoputeva, značajno doprinose fragmentaciji staništa. Izgradnja zatvorenog autoputa prouzrokuje fragmentaciju i razdvajanje staništa. Pored toga, ovo može prouzrokovati prekid dnevnih ili sezonskih kretanja nekih kopnenih životinjskih vrsta (tj. gmizavaca i sisara), narušavajući uobičajene obrasce ponašanja određenih vrsta.</p>	<p>Optimizacija za maksimalnu upotrebu i nadogradnju postojeće putne mreže i izbegavati izgradnju novih privremenih puteva kako bi se minimizirali troškovi i fragmentacija vegetacije i prirodno polu-prirodnih staništa.</p> <p>Strogo se pridržavati planirane trase autoputa i pratećeg građevinskog koridora. Ograničiti kretanje teške mehanizacije na postojeće puteve, posebno u šumskim područjima.</p> <p>Na ukrštanjima autoputa i vodotokova, gde je planirana izgradnja mostova i propusta, neophodno je projektovati i prostor ispod mosta kao ekološke prolaze (uključujući i 'suvi' prolaz koji bi bio dostupan i u slučajevima visokog vodostaja), i obezbediti ili olakšati komunikaciju faune duž vodotoka (vodozemci, gmizavci, sisari, vodeni organizmi). Lokacije ovih prolaza su na svim vodotokovima na trasi puta: mostovi preko regulisanih korita Krajčevačke reke, km 8+105 i Lepajskog potoka, km 8+514; pločasti propust za evakuaciju vode sa povremenog potoka Mala Padina na stacionaži 7+240, kao i vijadukt nad Jugbogdanovačkom rekom, km 14+062 i nad</p>

Parametar	Mogući uticaj	Mere ublažavanja
		<p>Suvim potokom, km 14+235. Ovakvi multifunkcionalni ekološki prolazi/prelazi duž vodotokova treba da imaju sledeće osobine:</p> <ul style="list-style-type: none"> Korito vodotoka treba da zauzima jedan deo širine ekološkog prelaza. Sa obe strane korita vodotoka treba ostaviti prostor ispod konstrukcije mosta koji omogućava nesmetan prolaz malim i velikim životinjama; Moguće kosine i strane kanala/vodotoka unutar prelaza treba da budu grubo hrapave (optimalno rešenje su horizontalna rebra), što će sprečiti životinje da upadnu u vodu i olakšaće im izlazak iz vode; Vegetacija ispred prelaza treba da bude fizički povezana sa prirodnom vegetacijom okoline pomoću niskog žbunastog ili zeljastog rastinja; Prostor ispred ulaza treba da bude pokriven prirodnim tipom zemljišta datog lokaliteta (izbegavajte beton, šljunak ili kamen). <p>Pri izvođenju radova na izgradnji autoputa na deonicama koje su blizu reke, treba predvideti maksimalno očuvanje vegetacije, divljih vrsta i njihovih staništa.</p> <p>Profil, konstrukcija i dužina planiranih mostovskih konstrukcija i propusta moraju zadovoljiti potrebe obezbeđivanja relativno nesmetane postojeće i očekivane komunikacije faunističkih elemenata sa obe strane autoputa.</p>
	Procedure za pojavu slučajnih pronalazaka	<p>Ukoliko se tokom planiranih radova naiđe na geološko-paleontološke ili mineraloško-petrološke predmete, za koje se pretpostavlja da imaju svojstvo prirodnog dobra, prema Zakonu o zaštiti prirode, izvođač je dužan da u roku od 8 dana obavesti Ministarstvo zaštite životne sredine, odnosno preduzme sve mere kako prirodno dobro ne bi bilo oštećeno do dolaska ovlašćenog lica.</p>
	Pogoršanje kvaliteta slatke vode	<p>Otpad, kao i bilo koji drugi proizvod koji sadrži opasne hemijske supstance</p>

Parametar	Mogući uticaj	Mere ublažavanja
	<p>Postoji niz aktivnosti tokom izgradnje koje mogu dovesti do oštećenja slatkovodnih ekosistema. To uključuje iskopavanje tla i stena, pozajmišta i kamenoloma, izgradnju propusta, mostova i vijadukata i povećanu zamućenost tokom aktivnosti izgradnje unutar vodotoka. Uticaji su povezani i sa pogoršanjem kvaliteta vode (slučajna izlivanja goriva ili opasnog otpada su još jedna moguća pretnja).</p>	<p>(tj. gorivo), ne sme se ispuštati u površinske vode i ne sme se skladištiti u blizini vodotoka.</p> <p>Iskopan materijal neće se bacati u vodotoke, niti će se skladištiti u njihovoj blizini, kako bi se sprečilo dodatno povećanje nivoa zamućenosti.</p> <p>Održavanje, punjenje gorivom i čišćenje građevinskih mašina izvodi se na lokacijama koje su udaljene od vodotoka i koje će biti definisane pre početka radova.</p> <p>Izbegavati upravljanje mašinama unutar reka, potoka ili na njihovim obalama, osim tamo gde je to neizbežno zbog izgradnje objekata ili elemenata.</p> <p>Pri izvođenju radova na regulaciji vodotoka, predvideti upotrebu kamena i drugih prirodnih materijala i izbegavati što je više moguće betoniranje obala i korita vodotoka (primeniti takozvanu prirodnu regulaciju vodotokova). Neophodno je maksimalno sačuvati korito vodotoka, ali i obale sa postojećom vegetacijom koja je mrestilište riba i stanište pogodno za njihovo prirodno razmnožavanje, a takođe predstavljaju enklave autohtone, priobalne vegetacije koje se moraju očuvati.</p>
	<p>Gubitak flore</p> <p>Biljne vrste biće direktno pogođene u toku izgradnje puta kroz uklanjanje vegetacije.</p> <p>Slučajan gubitak faune</p> <p>Do direktnog mortaliteta može doći kod malih sisara i gmizavaca (npr. kornjače) i jedinki vodozemaca tokom uklanjanja vegetacije, građevinskih aktivnosti duž puta ili saobraćajem na pristupnim putevima i kretanjem mašina.</p> <p>Poremećaj vrsta</p> <p>Aktivnosti na izgradnji mogu direktno ili indirektno izazvati</p>	<p>Radovi na izgradnji autoputa E-80 u okviru planirane deonice moraju se izvoditi na katastarskim parcelama navedenim u Idejnom rešenju.</p> <p>Razgraničiti područja koja treba očistiti pre početka građevinskih aktivnosti, kako bi se što više ograničila površina vegetacije koju treba očistiti.</p> <p>Ograničiti saobraćaj teške mehanizacije na postojeće glavne puteve (uključujući i šumske) u onoj meri u kojoj je to moguće;</p> <p>Ograničiti brzinu vozila kako bi se ograničila emisija buke i prašine na neasfaltiranim putevima kojima se pristupa i kako bi se ograničio rizik od nezgoda sa faunom.</p> <p>Težite postepenom čišćenju vegetacije kako bi se što duže zadržao prolaz</p>

Parametar	Mogući uticaj	Mere ublažavanja
	poremećaje među vrstama faune, uglavnom zbog prisutnosti i aktivnosti mehanizacije.	<p>vrsta kroz koridor</p> <p>Izbegavati radove u zoru-sumrak i noću, kada je pojačana aktivnost noćnih životinja kao što su mesojedi i slepi miševi;</p> <p>Sprovesti inspekcijski nadzor pre početka izgradnje na područjima koje treba očistiti kako bi se ručno prenele i sklonile pronađene kornjače na obližnje lokacije. Očekuje se da će to smanjiti direktan mortalitet.</p> <p>Da bi se izbeglo uznemiravanje vrsta tokom sezone razmnožavanja i neuspešnog razmnožavanja, radovi na uklanjanju vegetacije treba da počnu, ukoliko je to moguće pre početka sezone parenja (proleće).</p> <p>U slučaju da se lociraju gnezda zaštićenih divljih vrsta (npr. <i>Perdix perdix</i>, <i>Coturnix coturnix</i>), treba istražiti njihovo preseljenje, pod posebnim uslovima Zavoda za zaštitu prirode Srbije;</p> <p>Otpadom generisanim tokom izgradnje upravljaće se u skladu sa Planom upravljanja zaštitom životne sredine kako bi se ograničilo uznemirivanje faune nastalo kao rezultat prisustva otpada i izlivanja.</p>
	Svetlost - Izvori veštačke svetlosti mogu biti ugrožavajući faktori, posebno za noćne vrste, a posebno za slepe miševe, jer funkcionišu kao „svetlosne zamke“, a takođe povećavaju stres koji deluje na vrste u blizini autoputa.	<p>Prilikom planiranja ugradnje osvetljenja na koridor oko autoputa, (Sveska 4/5, Osvetljenje parkirališta Arbanasce), primenjuju se odgovarajuća tehnička rešenja (usmeriti svetlosne izvore na „dole“, minimalna osvetljenost bez upotrebe „ukrasnih“ izvora svetlosti). Pri osvetljenju mostova, primeniti rešenja koja će obezbediti dobru vidljivost na mostovima, a istovremeno je smanjiti u područjima ispod njih.</p> <p>Na autoputu je preporučljivo da se koristi zastor koji sprečava senku i sprečava rasipanje svetlosti.</p>
	Tokom eksploatacije	
	Gubitak i degradacija staništa Tokom eksploatacije duž koridora autoputa šuma ili visoka vegetacija	Razviti i primeniti tokom operativne faze Monitoring plan za kopnenu floru i faunu kako bi se blagovremeno prepoznali negativni uticaji i trendovi

Parametar	Mogući uticaj	Mere ublažavanja
	zamene se vegetacijom uglavnom travnatih vrsta. Tako će uslovi staništa mnogih životinjskih vrsta (posebno gmizavaca, ptica i sisara) biti znatno promenjeni.	povezani sa eksploatacijom autoputa i definisale odgovarajuće mere za ublažavanje. Obratite pažnju da se posebno invazivne vrste ne koriste za održavanje koridora.
	Fragmentacija staništa Linearne infrastrukture, poput projekata autoputeva, značajno doprinose fragmentaciji staništa. Izgradnja ograđenog autoputa prouzrokuje usitnjavanje i razdvajanje staništa. Pored toga, ovo može prouzrokovati prekid dnevnih ili sezonskih kretanja nekih kopnenih životinjskih vrsta (tj. gmizavaca i sisara), narušavajući uobičajene obrasce ponašanja određenih vrsta.	Sva mesta i površine zahvaćene građevinskim radovima treba obnoviti sa istom vrstom vegetacije. Redovno održavati u dobrom i funkcionalnom stanju izgrađene prelaze za faunu. Razmotriti promene na ovim prelazima na osnovu rezultata Monitoring plana.
	„Efekat barijere“ stvoren linearnom infrastrukturom može uticati na disperziju i sposobnost kretanja faune (riba, vodozemaca, gmizavaca i sisara). To indirektno utiče na njihov kapacitet za traženje hrane, skloništa ili drugih jedinki iste vrste tokom sezone razmnožavanja. Ovi faktori su povezani sa dinamikom populacije vrsta.	Razviti i primeniti tokom faze upotrebe puta Monitoring Plan za kopnenu floru i faunu kako bi se na vreme prepoznali negativni uticaji i trendovi u vezi sa upotrebom autoputa i definisale dodatne i odgovarajuće mere za ublažavanje (npr. dodatni ili drugačiji prolazi za faunu). Održavati izgrađene tačke prelaska za faunu (npr. propuste) čistiti ih od prepreka (nanosa, vegetacije) i održavati funkcionalnim. Ovo će povećati propusnost autoputa i smanjiti efekat barijere.
	Gubitak, poremećaj i raseljavanje vrsta Tokom faze eksploatacije autoputa neke vrste poput glodara i gmizavaca privlače nova staništa i uslovi okoline stvoreni nakon izgradnje puta. Ovo kao domino efekat može pogodovati sekundarnom povećanom prisustvu sisara mesoždera koji se hrane ovim malim sisarima i reptilima. Uticaji koji povećavaju smrtnost na putu.	Sprovesti mere za ublažavanje buke Izgradnjom i održavanjem neprohodne i otporne ograde duž autoputa sprečiće se pristup životinjama (naročito srednjim i velikim sisarima) autoputu i smanjiće mogućnost sudara i smrtnosti na putu. Predvideti prepreke za ptice u koridorima, naročito za ptice koje su divljač (Siva jarebica <i>Perdix perdix</i>) i za noćne ptice grabljivice. Ove prepreke umanjiti rizik od sudara, jer su ove vrste obično privučene putevima. Izbegavati stvaranje staništa pored puta koja bi privukla faunu i dovela do

Parametar	Mogući uticaj	Mere ublažavanja
	Još jedan negativan uticaj potiče od upotrebe soli tokom zimskih meseci koja u velikoj meri privlači jedinke različitih vrsta ptica (uglavnom ptice pevačice) u neposrednu blizinu trase autoputa, značajno povećavajući rizik od sudara i smrtnosti na putu	<p>povećane smrtnosti na putevima. Poštovati fizionomske osobine predela sa prirodnom vegetacijom;</p> <p>Planirati blagovremeno uklanjanje viška soli posle zime kako bi se smanjio rizik od sudara i smrtnosti na putu.</p> <p>Razviti i primeniti plan praćenja kao deo ESMP-a koji će takođe nadgledati smrtnost na putevima.</p>
	Slatkovodna ekologija	<p>Izraditi i primeniti Monitoring Plan kao deo ESMP-a za slatkovodnu ekologiju (naročito ribe, vodozemce i celokupan vodeni ekosistem – sastav, razmnožavanje itd. beskičmenjaka) kako bi pratili moguće uticaje i definisali eventualne dodatne mere ublažavanja koje treba da ublaže i smanje štetne uticaje.</p> <p>Preporučuje se i praćenje kvaliteta vode.</p> <p>Razviti i primeniti Plan reagovanja u slučaju akcidenta kako bi se odredila optimalna lokacija i vrsta opreme za reagovanje u vanrednim situacijama, kao i neophodni kapaciteti za rešavanje problema kod izlivanja tečnosti. Komplet za odgovor na prosipanje treba da budu dostupni i osoblje će biti obučeno za njegovu upotrebu.</p>
Iskapan materijal i otpad	Tokom izgradnje	
	Predloženi građevinski radovi stvorice značajnu količinu neopasnog i inertnog otpada čije bi neadekvatno upravljanje moglo rezultirati velikim negativnim uticajem na životnu sredinu.	<p>Izvođač radova će pripremiti i održavati Plan upravljanja građevinskim otpadom (CWMP). U Planu će biti identifikovane posebne vrste i količine otpada koji bi mogao da se pojavi tokom procesa izgradnje, uključujući: iskapani materijal, građevinski otpad, otpad od rušenja i iskopa;</p> <p>Obezbediti privremene ili stalne lokacije (postojeće regulisane komunalne objekte/deponije) za odlaganje šuta i ostalog otpadnog materijala u bilo kom stanju, kao i u komunalnog otpada koji nastaje tokom izgradnje autoputa. Ograničiti skladištenje / odlaganje u rečnom području, kao i drugim</p>

Parametar	Mogući uticaj	Mere ublažavanja
		<p>vodotokovima privremene prirode, i na poljoprivrednom zemljištu;</p> <p>Izvođač je strogo dužan da obezbedi sve potrebne dozvole za privremeno ili trajno odlaganje viška materijala.</p> <p>Tokom građevinskih radova, duž cele trase potrebno je održavati maksimalan nivo kolektivne higijene. Definirati lokacije za postavljanje nepropusnih čvrstih kontejnera, koji se moraju redovno prazniti pod uslovima nadležnih komunalnih institucija. Sav ostali otpad treba odložiti strogo sledeći procedure propisane u Zakonom o otpadu.</p> <p>Većina iskopanog materijala koji će se stvoriti biće ponovo upotrebljena, ukoliko bude pogodan, ili kao materijal za nasipanje ili za zemljane radove na ublažavanju uticaja na životnu sredinu u projektu;</p> <p>Tačan položaj deponija utvrdiće se u kasnijim fazama ispitivanjem lokacija na licu mesta.</p> <p>Ukoliko se utvrde nova pozajmišta, treba ih pregledati radi uticaja na životnu sredinu pre upotrebe. IPA "Lalinačke Slatine", Krajковаčka reka, Lepajski potok, Jugbogdanovačka reka, plodne, obradive i slične površine ne treba koristiti kao lokacije za pozajmišta. Lokacije koje će projektom organizacije gradilišta, biti određene kao privremena pozajmišta, moraju biti van poljoprivrednih zona.</p>
	Nema uticaja tokom eksploatacije	
Uticaj na pejzaž i vizuelni uticaj	Tokom izgradnje	
	Privremeni uticaji mogu oštetiti pejzaž, narušavajući identitet područja (sliku pejzaža i vizuelni kontinuitet).	<p>Po završetku posla, obaveza je izvođača da lokaciju dovede u stanje pre početka radova.</p> <p>Organizovati gradilište i koncentrisati objekte uglavnom na mestima gde su planirani mostovi duž trase.</p> <p>Privremena lokacija za čuvanje potrebnog građevinskog i drugog materijala i</p>

Parametar	Mogući uticaj	Mere ublažavanja
		<p>opreme treba da bude smeštena izvan oblasti sa visokom vegetacijom, i ograničena samo na period trajanja radova.</p> <p>Veličina objekata za izvođača je ograničena na apsolutni minimum kako bi se smanjilo uklanjanje vegetacije kad nije neophodno. Objekti izvođača treba da budu ograđeni odgovarajućom sigurnosnom ogradom.</p> <p>Sve otvorene useke treba prekriti sadnicama odmah nakon završetka radova kako bi se sprečila erozija. Ovim bi se uključilo što manje degradacije i fragmentacije, kako pejzaž ne bi izgubio svoj karakter.</p> <p>Po završetku svih radova, neophodno je ukloniti mehanizaciju, građevinski materijal, kontejnere, rezervne delove i ostalu opremu što je pre moguće.</p> <p>Nakon završetka svih radova, neophodno je kultivisati zemlju na svim ranjivim područjima koristeći odgovarajuće biljne vrste koje su biološki stabilne u datim klimatskim uslovima, otporne na negativne uticaje (izduvne gasove), a kompatibilne sa okruženjem i svrhom za koju se koriste.</p>
Tokom eksploatacije		
	Autoput je napravio veliku vizuelnu promenu u okruženju	<p>Da se uspostavi biljni pokrivač na svim pogođenim mestima (Sveska 9.1 Projekat pejzažnog uređenja), korišćenjem domaćih vrsta sa sličnim kombinacijama, kako bi se uskladila okolina i uredio nasip kako bi se hortikulturno sprečila erozija</p> <p>Planirati podizanje kontinuiranog ivičnog zelenog pojasa izvan zone šuma, ozelenjavanje raskrsnica, razdelnih ostrva, naročito u naseljenim mestima, što bi trebalo da obezbedi vizuelnu zaštitu kontaktnih zona i estetsko uređenje prostora. Za pejzažno uređenje treba koristiti one vrste koje imaju veću sposobnost upijanja štetnih izduvnih gasova, brzog rasta i estetske vrednosti. Preporučuje se upotreba zavičajne dendroflоре.</p> <p>Nije preporučljivo koristiti vrste koje su identifikovane kao invazivne i/ili alergene.</p>

Parametar	Mogući uticaj	Mere ublažavanja
		Zeleni pojas autoputa treba planirati tako da ne ometa vidljivost puta i ne ugrožava bezbednost saobraćaja. Planirano uređenje koridora autoputa treba da se odvija u skladu sa pejzažnim karakteristikama područja. Formirati i održavati neprekidni pojas zaštitnog zelenila (drvored u kombinaciji sa grmljem) vrsta otpornih na zagađenje vazduha, bez jestivog voća, da ne privlači životinje, sa izraženom funkcijom zaštite od vetra i buke;
Buka	Tokom izgradnje	
	<p>Buka će se stvarati od betonskih baza i kretanja vozila.</p> <p>Tamo gde se očekuje da nivoi građevinske buke tokom dana budu iznad 55dB LAeq,T očekuje se registrovanje značajnih uticaja buke. Takvi uticaji su klasifikovani kao umereni do visoki. Tamo gde su nivoi građevinske buke ispod 55dB LAeq,T tokom dana, očekuje se uticaj buke koji nije toliko značajan, a koji je klasifikovan kao nizak</p>	<p>Ukoliko buka i vibracije budu uticale na stambene ili poslovne objekte, oni će biti blagovremeno obavešteni o aktivnostima na izgradnji kroz odgovarajuće kanale informisanja;</p> <p>Svo osoblje će biti upoznato sa zahtevom da se na najmanju moguću meru smanji uznemiravanje izazvano građevinskim aktivnostima;</p> <p>Tamo gde je to moguće, transportne rute za građevinski materijal treba da izbegavaju dodatno uznemiravanje u naseljenim oblastima ili na osetljivim lokacijama;</p> <p>Odgovarajući građevinski radovi na trasi puta treba da se sprovedu samo u toku dana, zbog mogućeg uticaja buke koju proizvode građevinska oprema i vozila.</p> <p>Tokom izvođenja radova koristiće se najbolja raspoloživa praktična sredstva;</p> <p>Tamo gde je to prikladno, koristiće se utišana / zatvorena građevinska oprema / mehanizacija;</p> <p>Sva postrojenja, vozila i mašine koje se koriste tokom izgradnje biće redovno održavane i isključene kada se ne koriste;</p>
	Tokom eksploatacije	

Parametar	Mogući uticaj	Mere ublažavanja
	U prvoj fazi rada autoputa očekuje se da će obim saobraćaja biti znatno ispod graničnih. Uticaj saobraćajne buke, čak i u naseljenim mestima, smatra se zanemarljivim.	Nema mera
	Receptori u naseljenim oblastima su privatne kuće. Nema osetljivih receptora kao što su škole ili bolnice u blizini.	U području objekata koji su izloženi negativnom uticaju predviđenog saobraćaja su predviđeni zidovi za zaštitu od buke u ukupnoj dužini od oko 152 m. U slučaju da nivo buke pređe zakonsku granicu, za pogođene receptore biće ponuđena izolacija prozora od buke.
Uticaji klimatskih promena	Tokom eksploatacije	
	Ekstremne temperature	Pojačano održavanje
	Ekstremne padavine, poplave, klizišta, erozija tla	Uticaj klimatskih promena (povećana količina maksimalnih dnevnih padavina) uzet je u obzir u hidrauličkom proračunu sistema za odvodnjavanje. Trasa je postavljena na način da ima minimalan uticaj na postojeću mrežu vodotoka. Svaki vodotok je regulisan u skladu sa položajem trase i novih mostova (Sveska 3/1. Regulacije vodotokova). Za svaku regulaciju korita napravljeni su hidraulički proračuni prema ulaznim podacima hidrološke studije. Položaj glavnih objekata, mostova i stubova određen je na način da se izbegnu korita i drugi vodotokovi.

4.2 Pregled uticaja na društvo i mere ublažavanja

Socijalne mere		
Kulturno nasleđe	Tokom izgradnje	
	Na predmetnom području nije vršena sistematska prospekcija nepokretnih kulturnih dobara.	<p>"Koridori Srbije doo Beograd" (KS) su dužni da obezbede sve uslove i omoguće nesmetano i stalno praćenje radova, tokom celog trajanja zemljanih radova, od strane arheološkog tima - arheološki nadzor;</p> <p>Postupci ukoliko dođe do slučajnih pronalazaka:</p> <p>Ukoliko, tokom izvođenja radova, izvođač naiđe na arheološke i/ili istorijski značajne lokacije ili arheološke predmete ili predmete iz prošlosti, odmah će morati da obustavi radove i obavesti, bez odlaganja, nadležni Institut za zaštitu spomenika kulture iz Niša, kao i da preduzme mere kako se otkriveni predmeti ne bi uništili, te da ih sačuva na mestu i u položaju u kom je pronađeno, kao i da obezbedi uslove za zaštitna arheološka istraživanja;</p> <p>Investitor objekta dužan je da obezbedi sredstva za istraživanje, zaštitu, čuvanje, objavljivanje i izlaganje dobara koja se otkriju tokom izgradnje objekta, do prenosa robe nadležnoj instituciji.</p>
	Nema uticaja tokom eksploatacije	
Zdravlje, sigurnost i bezbednost zajednice (u skladu sa zahtevima EBRD PR 4)	Tokom izgradnje	
	<p>Prekid i bezbednost drumskog saobraćaja</p> <p>Potencijalni rizici za bezbednost u saobraćaju od pojačanog saobraćaja i prisustva teretnih vozila na putevima, degradirani putevi zbog povećanog saobraćaja teških teretnih vozila.</p>	<p>Treba razviti i primeniti Plan organizacije saobraćaja u toku izvođenja građevinskih radova. Plan treba napraviti u saradnji sa nadležnim lokalnim saobraćajnim institucijama, naročito u mestima gde saobraćaj prolazi kroz ili blizu naselja ili oblasti sa ranjivim korisnicima puta.</p> <p>Tokom konsultativnih sastanaka i angažovanja zainteresovanih strana u školskim i predškolskim ustanovama postignut je dogovor da se sprovede kampanja podizanja svesti koja će posebno biti namenjena deci. Treba pripremiti informativne letke koji će se koristiti kao alat koji dopunjuje kampanju podizanja svesti kod dece kroz prezentacije i kratke filmove. Primeri dobre prakse nam pokazuju da takve kampanje za podizanje svesti treba</p>

		<p>sprovoditi u nekoliko ciklusa i to naročito posle školskih odmora kad se deca vrate svojim svakodnevnim obavezama i putovanjima do škole.</p>
	<p>Potencijalno povećani rizici prenosa zaraznih bolesti i privremeni pritisak na lokalnu zdravstvenu i sanitarnu infrastrukturu</p> <p>Prisustvo privremenih radnika u lokalno potencijalnoj infekciji COVID-19</p>	<p>Sprovođenje obrazovnog programa za CD i HIV/AIDS;</p> <p>Informativne kampanje o polno prenosivim bolestima među radnicima i lokalnom zajednicom; Poseban obrazovni program za romsku populaciju i žene.</p> <p>Edukacija o prenošenju bolesti;</p> <p>Obezbeđivanje kondoma, koji su navedeni kao obaveza izvođača;</p> <p>Praćenje zdravstvenih podataka o lokalnoj populaciji, naročito po pitanju prenosivih bolesti.</p> <p>Mere ublažavanja COVID-19 za radnike:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obavestite svog nadređenog i ostanite kod kuće ako imate simptome. • Ukoliko ste bolesni, ne bi trebalo da se vraćate na posao dok ne ispunite kriterijume za prekid kućne izolacije, u dogovoru sa zdravstvenim radnicima, vašim poslodavcem i lokalnim zdravstvenim odeljenjima. • Obavestite svog pretpostavljenog ako ste dobro, ali imate bolesnog člana porodice kod kuće sa COVID-19. • Ograničite bliski kontakt sa drugima održavanjem udaljenosti od najmanje 2 metra, kada je to moguće. <ul style="list-style-type: none"> ○ Ograničite broj radnika u malim radnim prostorima kao što su dizalice na gradilištu, prikolice i vozila, kao i prostor u izgradnji, ako je moguće. • Nosite maske na javnim mestima kada je teško održati socijalnu distancu, naročito u oblastima u kojima postoji značajan prenos COVID-19 u zajednici. • Čistite i dezinfikujte često dodirivane površine, kao što su zajednički alati, mašine, vozila i ostala oprema, rukohvati, merdevine, kvake i prenosni toaleti. Čistite i dezinfikujte često dodirivane površine peridično u toku smene, ali i: <ul style="list-style-type: none"> ○ Na početku i kraju svake smene

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Nakon što bilo ko upotrebi vaše vozilo, alat ili radnu stanicu • Ograničite deljenje alata, ukoliko je to moguće. • Održavajte pravilnu higijenu ruku.
<p>Bezbednosni rizici zbog neovlašćenog pristupa građevinskim materijalima i gradilištima</p> <p>Uticaj puteva za komunikaciju koje je napravila sama zajednica umesto privremenih prekinutih trasa za komunikaciju</p> <p>Neovlašćeno ulaženje na gradilište i povrede</p>		<p>Biće postavljeni sigurnosni sistemi uključujući i ogradu, postavljanje znakova, a možda i obezbeđenje.</p> <p>Sve vreme održavati alternativne pravce. Ograditi gradilište i prikazati alternativne trase.</p> <p>Sprovođenje kampanja za zajednicu sa naglaskom na najranjivije korisnike (decu, starije, pešake i bicikliste).</p> <p>Ograničiti brzine.</p> <p>Razvijanje programa za angažovanje zainteresovanih strana i konsultacije kako bi se edukovale lokalne zajednice o rizicima kod neovlašćenog ulaska na gradilište, značenje postavljenih znakova i opasnost od igranja sa ili blizu opreme ili ulaženja u ograđenu teritoriju.</p> <p>Odgovarajući znakovi treba da se postave oko radnih područja i gradilišta upućujući ljude o rizicima povezanim sa neovlašćenim pristupom. Svi znakovi treba da budu na srpskom jeziku ili u obliku dijagrama kako bi bili sigurni da i ljudi sa slabom pismenošću mogu da razumeju znakove.</p> <p>Ograditi gradilište vidljivom ogradom koju nije lako pomeriti.</p> <p>Jasno oivičiti gradilište. Postaviti vidljive i razumne znakove na granice gradilišta.</p> <p>Podići svest zajednice i radnika.</p> <p>Obučiti radnike da ne dozvole ni slučajne ili povremene ulaske</p> <p>Postaviti znakove upozorenja da je zabranjeno neovlašćeno prelaženje i pravni lek u slučaju nepoštovanja pravila.</p>
<p>Uticaj na bezbednost zajednice, naročito se osvrćući na interakciju među sigurnosnim snagama koje su zadržane kao čuvari</p>		<p>Informisati zajednicu o prisustvu snaga bezbednosti koje čuvaju opremu i gradilište izvođača.</p>

		<p>Objasnite zajednici njihovu ulogu i obaveze.</p> <p>Povežite se sa lokalnim organima reda kako biste se dogovorili o redovnim sastancima, načinima komunikacije i o hitnim reakcijama ukoliko budu potrebne.</p> <p>Obučite zaposlene koji rade kao obezbeđenje da se pridržavaju protokola i pravila ponašanja sve vreme, posebno naglašavajući pitanja nošenja oružja i njegove upotrebe, ukoliko je primenljivo</p>
	Tokom eksploatacije	
	<p>Opšta operativna bezbednost autoputa</p> <p>Operativna bezbednost autoputa može da utiče na putnike kroz mogućnost povreda ili gubitka života zbog sudara vozila, ili prevrtanja vozila ili nekih drugih uzroka vezanih za upotrebu puta.</p>	<p>Treba primeniti set mera predostrožnosti, uključujući</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bezbednosne procedure za upotrebu autoputa, • Revizija bezbednosti na putevima • Redovan nadzor, i • Održavanje autoputa, i • sprovođenje programa upravljanja bezbednošću ekvivalentnog međunarodno priznatim (EU) programima bezbednosti na autoputevima
	<p>Bezbednost prelaza u nivou</p> <p>Predloženi projekat predviđa samo denivelisane prelaze (potputnjake i natputnjake) time eliminišući rizike od prelaza</p>	
	<p>Prevoz opasnih materija</p> <p>Uzimajući u obzir karakter i namenu planiranog puta, tokom perioda eksploatacije, može se očekivati i prevoz hemijski otrovnih, zapaljivih, eksplozivnih ili drugih opasnih ili štetnih materija. Prevoz opasnih materija predstavlja potencijalni rizik za životnu sredinu u slučaju nezgoda, usled curenja, ispuštanja sigurnosnih ventila, u vozilima pod pritiskom i cisternama, ili nekom drugom posudom za opasne materijale.</p>	<p>Predložiće se set preventivnih mera, uključujući:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odgovarajuća procedura za proveru, • razvoj Plana za pripravnost i reagovanje u vanrednim situacijama (uključujući Plan za reagovanje na izlivanje), • vreme transporta, • ograničenja brzine kako bi se minimalizovali rizici, itd.

Radna snaga i uslovi rada	Tokom izgradnje	
	Prava, pravila i obaveze radnika Standardi zapošljavanja Smeštaj za radnike	Obavezno ispoštovati nacionalne zakone o o radu, socijalnom osiguranju i zaštiti na radu, zahteve EBRD PR 2 i osnovne principe i standarde sadržane u konvencijama ILO Obavezno ispoštovati nacionalne zakone o o radu, socijalnom osiguranju i zaštiti na radu i osnovne principe i standarde sadržane u konvencijama ILO Odgovarajući smeštaj na i van gradilišta u skladu sa zahtevima EBRD PR 2, ILO konvencije
Zdravlje i bezbednost na radu (u skladu sa zahtevima EBRD PR 4)	Tokom izgradnje i tokom eksploatacije (radovi na održavanju)	
	(1) rad na visinama, (2) proklizavanja i padovi, (3) pokretanje mašina, (4) udaranje predmetima, (5) prašina i prašina od azbestnih vlakana, (6) zatvoreni prostori i iskopi, (7) biološke opasnosti (zmijske otrovnice).	Izvođači će zaposliti radnike koje tim za ljudske resurse treba konstantno da obučava, kako bi stekli odgovarajuću svest o opasnostima rada na gradilištima i bili obučeni da koriste, ali i koristili odgovarajuću opremu da sprovedu svoje zadatke na bezbedan način. Svi radnici povezani sa projektom, a posebno upravljanje gradilištem, moraće da budu upoznati sa odgovarajućim merama bezbednosti za ovu vrstu građevinskih radova, počev od preduzimanja odgovarajućih procena opasnosti i rizika za sve aktivnosti. Ovo bi trebalo da bude praćeno odgovarajućom obukom, kako bi osoblje koje preuzima opasne zadatke bilo sertifikovano da to učini i primeni posebne međunarodne zahteve za rad na visini ili rad u zatvorenom prostoru. Obezbeđivanje adekvatne, blagovremene i redovno ažurirane obuke i uputstva za radnike o o bezbednosnim merama predostrožnosti i njihovoj odgovornosti za svoju sigurnost i bezbednost drugih; Zahtevati od radnika da koriste obezbeđenu sigurnosnu opremu; Prijavi i evidentira bilo kakve nezgode, incidente i / ili kršenje relevantnog zakonodavstva proisteklih iz projekta;
Lokalni pregled i	U periodu pre početka izgradnje	

podrška zajednice (u skladu sa zahtevima EBRD PR 10)	<p>Očekivanja da projekat započne.</p> <p>Očekivanje koristi.</p> <p>Lokalna preduzeća i preduzetnici oslanjaju se na projekat i računaju budući efekat u svoje poslovne rasporede u smislu povezanosti i smanjenog vremena putovanja.</p> <p>Očekivanje mogućnosti zaposlenja.</p> <p>Mogući problemi sa pitanjem nasleđa.</p> <p>Konflikti izazvani glasinama i neadekvatnost informacija.</p> <p>Marginalizacija Merošine.</p>	<p>Upravlajte očekivanjima i izbegavajte izričito uverenje na kome će se zasnivati očekivanja.</p> <p>Primenite transparentnost</p> <p>Postarajte se da je razumevanje vremenskog okvira projekta jasno.</p> <p>Uverite se da poslovne odluke ne zavise od projekta kako biste izbegli odgovornost izvršnog tela, izvođača ili nacionalne vlade</p> <p>Naknada po punom trošku zamene uključujući i troškove transakcije / takse ili zamensko zemljište ili dodatna pomoć pre raseljavanja ili nametanja ograničenja pristupa preduzećima koja se u potpunosti ili delimično nalaze na lokaciji.</p> <p>Uverite se da je strategija zapošljavanja obelodanjena na transparentan način na početku projekta.</p> <p>Osigurati da izvođač ima ugovornu obavezu da pripremi transparentan plan zapošljavanja i načine prenošenja plana lokalnim zajednicama</p> <p>Razumevanje društvenog konteksta.</p> <p>Utvrdite bilo koja nasledna pitanja iz drugog projekta ili aktivnosti ili kao rezultat političkog konteksta već u fazi sastanka pre podnošenja ponuda</p> <p>Obavestite lokalnu zajednicu o pouzdanim izvorima informacija.</p> <p>Dokazati vrednost načina komunikacije i formalnih foruma za razmenu informacija.</p>
	Tokom izgradnje	
	<p>Nastavak očekivanja koristi vezanih za projekat</p> <p>Pitanja nasledstva</p> <p>Rizik od gubitka podrške i reputacije</p> <p>Rizik od gubitka podrške i rizici projekta</p>	<p>Upravlajte očekivanjima i izbegavajte izričito uverenje na kome će se zasnivati očekivanja.</p> <p>Primenite transparentnost</p> <p>U ranoj fazi identifikujte potencijalne probleme iz prošlosti koji bi mogli pojačati bilo kakav negativan uticaj</p> <p>Budite predani projektu. Neka vam zajednica bude partner u razvoju</p> <p>Poštujte sve odredbe zaštitnih mera. Pridržavajte se bilo koje obaveze koja je tamo</p>

		navedena,
Pol	U periodu pre početka izgradnje	
	<p>Poremećaj putnih obrazaca</p> <p>Uticaj na bezbednost dece</p> <p>Neizvesnost oko početka projekta i rokova</p> <p>Procena lokalnog ženske grupe eksperata</p>	<p>Pre početka građevinskih radova predstaviti i raspraviti o okvirnom rasporedu promena u prevozu.</p> <p>Uvek treba razmotriti alternativne rute</p> <p>Najavite strategiju bezbednosti na putevima i redovno ažurirajte događaje.</p> <p>Program podizanja svesti i obuke o bezbednosti dece u školama</p> <p>Jasno i pravovremeno razглаšavanje dinamike projekta</p> <p>Rana procena raspoložive radne snage i veština koje poseduju žene za sve neophodne pozicije</p>
	Tokom izgradnje	
	<p>Privremene mogućnosti direktnog i indirektnog zapošljavanja</p> <p>Rizik od nasilja i bezbednost saobraćaja od priliva radnika</p> <p>Degradacija lokalne infrastrukture</p> <p>Pristupačnost zdravstvene zaštite</p> <p>Pristupačnost obrazovanja za decu</p> <p>Raskrsnica pešačke i biciklističke staze</p> <p>Povećanje transportnih troškova</p> <p>Prekid trasa i reda vožnje javnog prevoza</p>	<p>Tokom procene raspoloživih stručnjaka i radnika među lokalnim grupama identifikujte pozicije dostupne za žene i one koje su podjednako dostupne za oba pola kako bi mogli identifikovati dostupnu radnu snagu. Planom zapošljavanja mogla bi se odrediti kvota žena koje će biti angažovane u okviru Projekta</p> <p>Sa lokalnim organima reda dogovoriti se o pojačanim merama prevencije nasilja, naročito onog zasnovanog na rodu, i sprovedite kampanje za podizanje svesti o bezbednosti na putevima i saobraćaju</p> <p>Pridržavajte se ograničenja kretanja građevinskih vozila i opreme po lokalnim putevima. Izgradite pristupne puteve za prevoz materijala i opreme.</p> <p>Ugovorno vezati Izvođača da u periodu pre izgradnje rekonstruiše svu lokalnu infrastrukturu čiji je kvalitet degradirao tokom radova na izgradnji.</p> <p>Osigurati neometan pristup zdravstvenim ustanovama odgovornim upravljenjem saobraćajem i prekidom trase samo kroz konsultacije sa zajednicama</p> <p>Plan organizacije saobraćaja uzima u obzir dnevni red prevoza dece, posebno tokom</p>

		<p>školske godine, od septembra do decembra i od februara do juna. To treba da se uradi u koordinaciji sa školama i prevoznicima</p> <p>Posavetujte se sa ženama koje uglavnom hodaju ili voze bicikl kako bi uspere da obave dnevne poslove i kućne obaveze.</p> <p>Uopšteno se posavetujte sa zajednicom. Procenite uticaj povećanog troška života</p> <p>Obezbedite odgovarajuće servisne puteve i rasporede prekida saobraćaja srazmerne dinamici zajednice</p>
Infrastruktura i komunalne usluge i javni objekti	U periodu pre početka izgradnje	
	<p>Ispitivanje materijala i zemljišta</p> <p>Inspekcija i procena stanja i apsorpcione sposobnosti lokalnih puteva</p> <p>Započinjanje</p>	<p>Prisustvo ovih komunalnih instalacija proceniće izvođač radova ispitivanjem pre građevinskih radova</p> <p>Prisustvo ovih komunalnih instalacija proceniće izvođač radova ispitivanjem pre građevinskih radova</p> <p>Ispitivanjem će se utvrditi instalacije duž trase, smeštene ispod i iznad zemlje kao što su vodovod, kanalizacija, kablovska mreža, telefonski i električni vodovi</p>
	Tokom izgradnje	
	<p>Privremeni gubitak ili pristup infrastrukturi ili uslugama;</p> <p>Prekid rada mobilnih provajdera ili TV mreže, internet usluga usled ukrštanja sa neubeleženim komunalnim instalacijama</p> <p>Promena potražnje za uslugama restoranima, perionicama veša</p> <p>Promena u vodosnabdevanju sa mogućim nedostatkom vode</p> <p>Prekidi snabdevanja električnom energijom</p>	<p>Obavestiti lokalne zajednice o programu i redosledu radova.</p> <p>Plan upravljanja saobraćajem</p> <p>Plan upravljanja infrastrukturom i komunalnim instalacijama;</p> <p>Plan reagovanja u vanrednim situacijama u vezi sa snabdevanjem vodom i električnom energijom.</p> <p>Sprovesti izviđačko ispitivanje kako bi se identifikovale moguće lokacije neucrtanih instalacija i povezati se sa pružaocima usluga da bi pomogli u otkrivanju neucrtanih instalacija</p> <p>Promovisati jednaku raspodelu povećane potražnje za uslugama, deleći tako korist na jednake delove</p>

		<p>Sprovesti nadzor nad snabdevanjem vodom</p> <p>Redovno se povezivati sa vodovodom kako bi se napravili planovi reagovanja i obezbedilo alternativno vodosnabdevanje i tako sprečili prekidi u snabdevanju.</p> <p>Razmeniti informacije o vodosnabdevanju i rezultatima monitoringa</p> <p>Preduzeti monitoring nad snabdevanjem električnom energijom. Redovno održavati vezu sa kompanijom za snabdevanje električnom energijom kako bi se razvili planovi za alternativno snabdevanje električnom energijom najranjivijim korisnicima (bolnicama) i sprečiti poremećaje u snabdevanju.</p> <p>Razmeniti informacije o snabdevanju električnom energijom i rezultatima monitoringa</p>
Turizam	U periodu pre početka izgradnje	
	<p>Očekivanje ekonomske koristi od smeštaja za potencijalni priliv radne snage</p> <p>Prekid lovne sezone i uticaj na sportski i rekreativni lov</p>	<p>Uključite upravu hotela tokom procene kapaciteta prihvatanja priliva radnika</p> <p>Jasno ograničiti gradilište od lovišta</p>
	Tokom eksploatacije	
	<p>Promene u prihodima i ekonomskoj koristi od turizma</p> <p>Poboljšani pristup turističkim mestima u predmetnom području</p>	<p>Promovisanje turističke destinacije</p> <p>Održavanje nove infrastrukture</p>
Otkup zemljišta i preseljenje (u skladu sa zahtevima EBRD PR 4)	U periodu pre početka izgradnje	
	<p>Gubitak zemlje</p> <p>Gubitak poslovnih objekata</p> <p>Gubitak sredstava za život</p> <p>Gubitak useva (godišnjih, višegodišnjih)</p>	<p>Naknada po punom trošku zamene, uključujući transakcione troškove / poreze ili zamensko zemljište i dodatnu pomoć pre raseljavanja ili nametanja ograničenja pristupa.</p> <p>Podaci o ekonomskim i socioekonomskim uslovima raseljenih lica uvek moraju biti razvrstani po polu i uključivati rodnu analizu posebno povezanu sa uticajima i rizicima preseljenja</p>

	<p>Rodno zasnovano nasilje / bratimljenje</p> <p>Društvena napetost i nasilje</p>	<p>i formulacija rešenja.</p> <p>Obavezna i ponovljena obuka i podizanje svesti za radnu snagu o uzdržavanju od neprihvatljivog ponašanja prema članovima lokalne zajednice, posebno ženama; informisati radnike o nacionalnim zakonima koji seksualno uznemiravanje i rodno zasnovano nasilje čine kažnjivim delom za koje mogu biti krivično gonjeni; uvođenje kodeksa ponašanja radnika kao dela ugovora o radu,</p> <p>Podsticanje lokalnih snaga reda da održe javni red nakon priliva. Žalbe na rodno zasnovano nasilje treba da se ozbiljno uzmu u obzir od strane lokalnih snaga reda, što se može proveriti slanjem policajki na predmetno područje. Sprovesti preventivne obuke sa radnicima kako bi se prikazalo prisustvo vlasti u predmetnom području.</p>
Obrazovanje i veštine	Tokom izgradnje	
	<p>Razvijanje veština</p> <p>Obuka i učenje na radnom mestu</p> <p>Mogućnosti za podizvođače, odnosno manje kompanije da steknu reference</p> <p>Privremeno zapošljavanje i obuka osetljivih grupa na radnom mestu</p>	<p>Promovisanja programa obuke zaposlenih kako bi se unapredile postojeće veštine ili dodalo novo poboljšanje kapaciteta tokom građevinskih radova.</p> <p>Sprovesti kontinuiranu obuku tokom radova na izgradnji.</p> <p>Tokom procene dostupne radne snage među lokalnim stanovništvom oglasiti privremene usluge, poslove koji se mogu podugovarati, kako bi manje kompanije mogle da sarađuju i time maksimiziraju svoje prilike</p> <p>Izvođač treba eksplicitno da uključi lidere lokalne romske zajednice u oglašavanje za otvaranje radnih mesta i to će odraziti u njegovom Planu zapošljavanja u saradnji sa Udruženjem Roma iz Merošine. Pre toga, romska zajednica bi trebalo da bude uključena u detaljnu procenu raspoloživog lokalnog broja radnika</p>
Zapošljavanje i ekonomija	Tokom izgradnje	
	<p>Promene u poreskim prihodima</p> <p>Promene u carinama i nametima</p> <p>Promene u direktnom zapošljavanju</p> <p>Promene u indirektnom zapošljavanju</p>	<p>Pravovremena uplata svih poreza,</p> <p>Kampanja za podizanje svesti o plaćanju poreza</p> <p>Poreske inspekcije</p> <p>Pravovremena uplata carina i nameta od strane Izvođača.</p>

	<p>Promene u nabavci</p> <p>Dugoročne koristi od povećanja kapaciteta (mogućnosti obuke na radnom mestu)</p> <p>Prilika za lokalne dobavljače i podizvođače</p> <p>Prilike za žene</p>	<p>Maksimalno povećati lokalno zapošljavanje, kao što je i definisano u Planu zapošljavanja</p> <p>Pridržavanje sa bilo kojim Planom upravljanja radnom snagom i politika ljudskih resursa kojima se želi uspostaviti pravedno, transparentno i jednako zapošljavanje.</p> <p>Utvrdite mogućnosti za povećanje zaposlenosti žena i Roma</p> <p>Maksimalno povećati lokalne indirektne mogućnosti zapošljavanja nabavkom lokalnih usluga i robe</p> <p>Identifikovati i usredsrediti se na posebne nedostatke u veštinama.</p> <p>Omogućiti zaposlenima praktično učenje.</p> <p>Usredsredite se na to koliko dobro zaposleni izvodi potrebne radne veštine u odnosu na određene standarde učinka i obučite se da poboljšate kvalitet rada</p> <p>Lokalnim preduzećima će se unapred pružati kroz trgovinske i privredne komore i lokalne poslovne organizacije, informacije o šansama za prijavu na tendere. Transparentna i konkurentna politika angažovanja</p> <p>Šanse za zapošljavanje žena identifikovaće se u Projektu, gde je to moguće i reklamirati u skladu sa tim pokušavajući da ih popune tražeći među dostupnom radnom snagom i elspertima</p>
	Tokom eksploatacije	
	<p>Promene u prihodima od putarine</p> <p>Promene u direktnom zapošljavanju</p> <p>Prihod za poreze od razvoja novih objekata duž autoputa</p>	<p>Uvedite putarinu i e-putarinu što je pre moguće</p> <p>Maksimalno povećati lokalno zapošljavanje, uspostaviti poštene, transparentne mogućnosti i identifikovati mogućnosti za povećanje zaposlenosti žena</p>
Zdravstvene usluge	Tokom izgradnje	
	Povećan broj vozila u okruženju i saobraćaj mogu dovesti do većeg broja saobraćajnih nezgoda i povreda.	Održavanje trenutnih kapaciteta medicinskog osoblja

Dostupnost obrazovanja	Tokom izgradnje	
	Prekid komunikacijskih veza tokom radnih dana, puteva za pohađanje škole i predškolskog programa u udaljenim školskim objektima	<p>Pripremite plan organizacije saobraćaja.</p> <p>Razmenite sa predstavnicima škola raspored vožnje svih putnih pravaca za obe opštine.</p> <p>U meri u kojoj je izvodljivo uskladiti potpunu obustavu saobraćaja sa školskim rasporedom</p>
Poljoprivreda, pčelarstvo i ratarstvo	Tokom izgradnje	
	<p>Ometanje pčelara</p> <p>Ometanje ispaše</p> <p>Uticaj na kvalitet proizvodnje voća</p> <p>Gubitak poljoprivredne zemlje</p> <p>Gubitak plodonosnog drveća i vinograda</p> <p>Gubitak prihoda zbog gubitka zemljišta, plodonosnog drveća i vinograda</p>	<p>Dogovori sa pčelarima o mestu preseljenja košnica po potrebi.</p> <p>Pomoć pri transportu i preseljenju košnica po potrebi.</p> <p>Primeniti RPF i RAP i nadoknaditi svaki gubitak</p> <p>Sastaviti ugovorne klauzule kojima se osigurava da se dobavljači konsultuju sa lokalnim poljoprivrednicima kako bi utvrdili odgovarajući broj i lokaciju prelaza životinja.</p> <p>Primeniti RPF i RAP i nadoknaditi svaki gubitak socio-ekonomske osnove ljudima pogođenim projektom, uključujući i uticaj u vezi sa otkupom zemljišta i ograničenjima upotrebe zemljišta</p> <p>Detaljan popis imovine</p> <p>Procena vrednosti i naknada po zameni.</p> <p>Primeniti RPF i RAP i nadoknaditi svaki gubitak</p> <p>Detaljan popis imovine</p> <p>Procena vrednosti i naknada po zamenskoj ceni</p> <p>socio-ekonomske osnove ljudima pogođenim projektom, uključujući i uticaj u vezi sa otkupom zemljišta i ograničenjima upotrebe zemljišta tokom pripreme RAP-a</p>
Ranjivost	Tokom izgradnje	

	Prekid trasa za dostavu besplatnih obroka Prekid prevoza pacijenata za hemodijalizu	Upoznati se sa dnevnim rasporedom besplatnih obroka i povezati se sa Crvenim Krstom Upoznati se sa dnevnim rasporedom dnevnih obroka i povezati se sa zdravstvenim institucijama
Sredstva za život	Tokom izgradnje	
	Gubitak sredstava za život	Osigurajte obnavljanje sredstava za život

5 Monitoring životne sredine i društva

5.1 Monitoring životne sredine

Kroz ESMP, Izvođač će uspostaviti Program praćenja uticaja na životnu sredinu i društvo tokom faze izgradnje i faze upotrebe puta.

Pre početka bilo kakvih radova, neophodno je sprovesti osnovni monitoring ekoloških parametara i ažurirati osnovne podatke o buci, kvalitetu vazduha, vode i podzemne vode, kvaliteta zemljišta na mestima koja su definisana kao lokacije za uzimanje uzoraka u ES Monitoring programu. ESMP će definisati osnovne parametre koji će biti praćeni kako bi se odredilo da li se navedene mere ublažavanje uspešno sprovode. Prateći ESMP, Izvođač će razviti detaljan program praćenja sa posebnim ciljevima za svaki indikator, koji će biti skrojeni prema zahtevima svake pod-deonice puta i elementima Sistema za praćenje životne sredine i društva izvođača (ESMS) kao i ESMP-a specifičnog za lokaciju. Svaki Izvođač će razviti program monitoringa u pisanoj formi koji će biti procenjen od strane Zainteresovanih strana za projekat, uključujući i državne statutorne agencije.

Na osnovu ESIA-e i ostale dostupne dokumentacije i podataka, i u skladu sa procenjenim značajem uticaja, odrediće se relevantne lokacije za monitoring i potom prezentovati u ESMP-u.

5.1.1 Monitoring ekoloških parametara

Parametar	Faza izgradnje	Faza eksploatacije
Vazduh	<p>Redovno praćenje treba da bude predviđeno za one lokacije na kojima postoje stambene zgrade smeštene bliže od 400 m, kao i za područja na kojima će se izvoditi građevinski radovi u neposrednoj blizini velikog poljoprivrednog zemljišta.</p> <p>U slučaju žalbe lokalnog stanovništva, biće sproveden dodatni monitoring efekata.</p> <p>Granične vrednosti vazduha su u skladu sa srpskim zakonodavstvom, Uredbom o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha (Službeni glasnik RS, br. 11/2010, 75/2010 i 63/2013).</p>	<p>U prvoj fazi monitoringa koja će trajati najmanje 5 godina, potrebno je sprovoditi periodično praćenje kvaliteta vazduha (1 mesec u sezoni), jer je za utvrđivanje trendova zagađenja vazduha potrebno da se podaci merenja dobiti najmanje pet uzastopnih godina.</p> <p>Samo u slučaju kada rezultati periodičnih merenja ukazuju na neophodnost daljeg praćenja kvaliteta vazduha, biće neophodno vršiti stalno praćenje kvaliteta vazduha, tj. uvođenje druge faze nadzora.</p>
Voda	<p>Monitoring vode tokom faze izgradnje autoputa uključuje utvrđivanje uticaja na kvalitet vode dok se građevinski radovi izvode u blizini plovnih puteva ili kolektora vode.</p> <p>Za površinske vode program uključuje sledeće parametre: pH, koncentraciju rastvorenog kiseonika u vodi, otpadne materije, zamućenost, koncentraciju organskih jedinjenja i mineralnog ulja.</p> <p>Mere i nadzor zaštite voda zasnivaju se na Uredbi o graničnim vrednostima emisija zagađujućih materija u vodama i rokovima za njihovo dostizanje (Službeni glasnik RS br. 67/2011, 48/2012 i 1/2016).</p> <p>Uzimanje uzoraka vršiće se na površinskim vodenim putevima uzvodno i nizvodno od gradilišta. Program praćenja se administrira na takav način da se pomoću njega može utvrditi koji građevinski radovi utiču na kvalitet površinskih plovnih puteva. Uzorci se moraju uzeti pre početka radova i tokom izvođenja radova. Uzorkovanje će se vršiti</p>	<p>Program praćenja površinskih voda tokom eksploatacije uključuje praćenje sledećih parametara: pH, koncentracija rastvorenog kiseonika u vodi, otpadni materijali, mutnoća, koncentracija organskih jedinjenja i mineralnog ulja, zatim temperatura, boja i miris.</p> <p>Domaći zakonski propisi koji se odnose na način kontrole količine i kvaliteta otpadnih voda (efluenta) pre njihovog ispuštanja u recipijent ne mogu se primeniti na kontrolu kvaliteta čistih atmosferskih otpadnih voda. U zavisnosti od klimatskih faktora, obima i strukture saobraćaja, sastav otpadnih voda varira tokom jedne hidrološke godine. Praćenje efekta eksploatacije budućeg autoputa na kvalitet vode recipijenta razmatraće se kroz standarde emisija.</p> <p>Merenje kvaliteta vode recipijenata ima za cilj razumevanje efekata oticanja otpadnih voda na kvalitet vode recipijenta.</p> <p>Plan monitoringa podzemnih voda vršiće se u skladu sa osnovnim karakteristikama izgradnje predmetne deonice autoputa.</p>

Parametar	Faza izgradnje	Faza eksploatacije
	<p>u mesečnim intervalima. U situaciji kada rezultati merenja i analiza ukazuju na porast negativnih efekata, neophodno je utvrditi uzrok pogoršanja stanja i preduzeti potrebne mere ublažavanja. Dok se ne utvrdi uzrok pogoršanja stanja, mogu se izvoditi samo radovi koji nemaju uticaj na zagađenje površinskih voda.</p> <p>Sva merenja započinju mesec dana pre početka pripremnih radova. Parametri koji su predmet praćenja podeljeni su u geološko-hidrološke, fizičko-hemijske i hemijske grupe. Merenje osnovnih i indikativnih parametara podzemnih voda vršiće se najmanje četiri puta godišnje u intervalu od najmanje dva meseca. Merenja hemijskih i fizičko-hemijskih parametara vrše se kvartalno. Dani uzimanja uzoraka zavisice od nivoa podzemnih voda, padavina i drugih geoloških i hidroloških odnosa.</p>	<p>Program ispitivanja obuhvata parametre koji se mogu koristiti za procenu trenutnog stanja kvaliteta podzemne vode i stepena zagađenosti zagađujućim materijama iz predmetne deonice. Program ispitivanja će obuhvatiti sledeća merenja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Terenska merenja: temperatura vazduha i vode, pH, električna provodljivost, potencijal oksidacije / redukcije, • Osnovni parametri: boja, rastvoreni materijali, ukupni organski ugljenik, azot, nitrati, sulfati, hloridi, hemijska i biološka potrošnja kiseonika, • Indikativni parametri: mikroelementi, fenoli, mineralna ulja, policiklični aromatični ugljovodonici, aromatični ugljovodonici, pesticidi.
Noise	<p>Dozvoljeni nivoi buke definisani su Uredbom o indikatorima buke u životnoj sredini, graničnim vrednostima, metodama procene indikatora buke, smetnjama i štetnim efektima (Službeni glasnik RS br. 75/2010), Pravilnikom o sadržaju i metodama izrade strateških karata buke i načinu njihovog prikazivanja javnosti (Službeni glasnik RS br. 80/2010) i Zakonom o zaštiti od buke u životnoj sredini (Službeni glasnik RS, br. 36/2009, 88/2010). Oprema za merenje buke koristiće se za uspostavljanje pozadine ili osnovne linije, a zatim tokom izgradnje da bi se utvrdio porast nivoa, a time i usklađenost sa standardima. Prepoznato je da je najbolji pristup kontroli buke tokom izvođenja radova upotreba opreme koja je u skladu sa standardima o buci, a zatim kontinuirano nadgledanje problema, uključujući reagovanje na bilo kakve prigovore od strane lokalnog stanovništva ili preduzeća.</p> <p>Tokom izgradnje nivo buke raste zbog transporta tereta teškim teretnim vozilima (uklanjanje i doprema materijala) i upotrebe građevinskih mašina. Ovi izvori buke su privremenog karaktera i traju</p>	<p>Tokom rada autoputa buka se mora kontrolisati s ciljem kontrole efikasnosti predviđenih mera zaštite od buke.</p> <p>Merenje nivoa buke mora se vršiti u intervalima od pet godina i u slučaju pritužbi okolnih stanovnika.</p> <p>Oblasti stambenih objekata i dodatne lokacije koje su identifikovane kao lokacije najugroženijih objekata uzeće se u obzir prilikom definisanja lokacija za monitoring.</p>

Parametar	Faza izgradnje	Faza eksploatacije
	<p>do završetka građevinskih radova.</p> <p>Tokom faze kada se izvode radovi, nivo buke mora se kontrolisati po potrebi, što znači prilikom podnošenja žalbe zbog prekomernog nivoa buke tokom izvođenja radova.</p> <p>U okviru praćenja buke tokom izvođenja radova potrebno je sledeće:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 merenje nulte tačke, 2 merenje najviših nivoa (pikova) buke tokom izgradnje, 3 ako se tokom izvođenja radova znatno prekorače dozvoljeni nivoi buke, u dogovoru sa vlasnikom objekta preduzimaju se potrebne mere ublažavanja. <p>Izvođač radova je odgovoran za sve posledice koje nastaju usled preteranih nivoa buke tokom faze izgradnje.</p>	
Zemljište	<p>Relevantni parametri za procenu uticaja na tlo su: pH, koncentracija teških metala, ulja i organskih supstanci. Zemljišta u blizini puteva sa velikom frekvencijom saobraćaja, kao u ovom slučaju, testiraće se na opasne materije, kao što su tipični teški metali i olovo koje se nakupilo iz izduvnih gasova vozila koja i dalje koriste olovni benzin koji je i dalje slobodno dostupan u regionu.</p> <p>Program praćenja tla tokom faze izgradnje uključuje parametre koji su merodavni za određivanje stepena ugroženosti istog.</p> <p>Postoji širok spektar zagađivača koji su kategorisani u sledeće dve grupe: teški metali i masti i ulja (ostaci goriva, maziva i motornog ulja, antifriz, hidraulična tečnost, itd.).</p> <p>Uzorci se moraju uzeti pre početka radova, u vreme uklanjanja humusa i kada se vrši iskop ili izgradnja nasipa od zemljanog materijala. Pored toga, uzorkovanje se mora izvršiti van rasporeda</p>	<p>Monitoring tla tokom rada autoputa, praćenje efekata rada budućeg autoputa na kvalitet tla, mora se vršiti na ivici „bafer zone“ autoputa.</p> <p>Izvođač će osigurati preliminarno ispitivanje („nulto stanje“) zagađivača tla u skladu sa Planom praćenja ovog ESMP dokumenta.</p> <p>Nakon preliminarnog ispitivanja pravi se plan za dalje ispitivanje. U tu svrhu prvo se definišu mesta uzorkovanja. Broj uzoraka zavisi od preliminarnih ispitivanja i povezan je sa strukturom koja se ispituje.</p> <p>Paralelno sa kontrolom kvaliteta tla, mora se pratiti i kvalitet podzemnih voda. Kvalitet podzemnih voda zahteva praćenje zagađivača koji su prisutni u zemljištu i radi utvrđivanja efekata zagađenja zemljišta na zagađenje podzemnih voda.</p>

Parametar	Faza izgradnje	Faza eksploatacije
	<p>programa praćenja u slučaju ekološke nesreće (npr. izlivanje nafte).</p> <p>U situaciji kada rezultati merenja i analiza ukazuju na porast negativnih efekata, neophodno je utvrditi uzrok pogoršanja stanja i preduzeti potrebne mere ublažavanja. Dok se ne utvrdi uzrok pogoršanja stanja, mogu se izvoditi samo radovi koji nemaju uticaj na zagađenje tla.</p>	

5.2 Monitoring socijalnih pitanja

Da bi se omogućilo praćenje uticaja Projekta na pogođene zajednice tokom faze pre izgradnje, tokom izgradnje i operativne faze, veličine uticaja i efikasnosti predloženih mera ublažavanja, prikupljaju se osnovne informacije. Stoga se sprovode sledeća osnovna ispitivanja:

- Socio-ekonomska polazna osnova (izvori prihoda, alternativni izvori prihoda (penzije, socijalna pomoć), poljoprivredna proizvodnja, izdržavani članovi porodice (stari i/ili invalidi), itd.)
- Socio-demografske polazna osnova (starost, obrazovanje, zaposlenje, stanovanje, posedovanje zemlje, veličina domaćinstava itd.)
- Polazni uslovi privatne imovine (ograde, građevine, poljoprivredna infrastruktura, itd.)
- Polazni uslovi javne imovine (putevi, vode, otpadne vode i energetske mreže, itd.)

Socio-ekonomska i socio-demografska istraživanja će se ponoviti na kraju procesa otkupa zemljišta (pre početka faze izgradnje) za srednjoročnu reviziju uticaja Projekta i na kraju faze izgradnje za procenu uticaja na kraju datog perioda.

Polazni uslovi privatne i javne imovine na području pogođenom Projektom poslužiće kao osnova za utvrđivanje da li im je naneta šteta od strane Projekta i osiguravanje da šteta bude adekvatno nadoknađena i/ili otklonjena.

Projektni plan angažovanja zainteresovanih strana razvijen je kao deo Idejnog projekta. Za njegovu primenu zajednički su odgovorni „Koridori Srbije doo Beograd“ i Izvođač radova. Sve aktivnosti zainteresovanih strana (javne objave, javni i pojedinačni sastanci, ankete, zvanična prepiska, itd.) biće evidentirane i uključene u izveštaje Izvođača radova „Koridorima Srbije doo Beograd“ i godišnje spoljne izveštaje o učinku i oceni projekta na upravljanje životnom sredinom i socijalnim pitanjima.

Okvir preseljenja je takođe razvijen i uključuje zahteve za praćenje sa određenim odgovornostima i definisanim ključnim pokazateljima učinka.

Uticaj projekta na pogođene ljude i zajednice i efikasnost mera ublažavanja pratiće se putem žalbenog mehanizma. Sve pritužbe biće evidentirane u Registru evidencije žalbi, što će omogućiti njihovu kategorizaciju i praćenje. Mesečni izveštaji izvođača radova sadržaću broj primljenih novih žalbi, njihov rezime i ažuriranje prethodno nerešenih. To će omogućiti procenu efikasnosti žalbenog mehanizma i njegovo ažuriranje u skladu sa tim, kao i uvođenje novih mera za ublažavanje uticaja Projekta koji su prouzrokovali podnošenje žalbi.

Pre početka radova Izvođač radova je dužan da Koridorima Srbije i lokalnim organima za zaštitu životne sredine dostavi ime i kontakt podatke službenika za vezu u zajednici koji su imenovani za rad sa lokalnim zajednicama. Ove informacije takođe treba štampati u većem formatu i postaviti na vidljivo mesto na ulazu u gradilište.

Žalbeni mehanizam će se primenjivati kako bi se postarali da se sa svim žalbama lokalnih zajednica postupa na odgovarajući način, da se sprovode korektivne mere i da se podnosilac žalbe obaveštava o ishodu. Mehanizam će se primenjivati na sve žalbe pogođenih strana. Obrazac za žalbu nalazi se u Dodatku, a kopije na papiru biće dostupne u mesnim zajednicama.

Primeri Tabele za monitoring socijalnih pitanja nalaze se u Dodatku 1 ovog izveštaja.

6 Planovi upravljanja životnom sredinom i socijalnim pitanjima specifični za lokaciju izvođača

6.1 Spisak planova upravljanja zaštitom životne sredine koje je potrebno razviti

Uzimajući u obzir sve identifikovane uticaje, važno je da Izvođač radova pripremi i kasnije savesno primeni ESMP tokom celog trajanja projekta, da bi se obezbedila usklađenost sa zakonodavnim i zajmodavnim propisima. Naglasak ESMP-a će biti na sledećem:

Naziv plana upravljanja	Odgovornost za pripremu, odobrenje i implementaciju	Rok za pripremu	Šta će sadržati
Plan upravljanja otpadom i otpadnim vodama	<p>Izvođač radova priprema i obezbeđuje implementaciju;</p> <p>Nadzorni organ/ IESC/LTA odobrava;</p> <p>“Koridori Srbije doo Beograd” će nadgledati implementaciju preko imenovanog Nadzornog organa/ IESC/LTA</p>	Pre početka izvođenja radova	<p>Plan će, kao minimum, obuhvatiti informacije koje se tiču nacionalnih i lokalnih propisa koji se odnose na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • upravljanje otpadom, • tipove otpada koji će nastati tokom izvođenja projekta, • hijerarhiju upravljanja otpadom (prevencija, smanjenje, ponovno korišćenje, reciklaža i uklanjanje), • radove upravljanja otpadom, • procedure odvajanja otpada, • privremeno skladištenje otpada na gradilištu, • pravila na gradilištu koja se odnose na prikupljanje i skladištenje otpada, • transport otpada, • reciklažu i uklanjanje otpadnih materijala (Sav građevinski materijal koji obuhvata posude, drvo, pesak i šljunak, cement, itd. treba odložiti na odgovarajući način. Ukoliko nije moguće ove materijale ponovo

Naziv plana upravljanja	Odgovornost za pripremu, odobrenje i implementaciju	Rok za pripremu	Šta će sadržati
			<p>iskoristiti, neophodno ih je odneti na odobrene deponije da bi se bezbedno odložili.) Plan zaštite živote sredine koju donosi Izvođač radova CEPP treba da pokrije sve aspekte upravljanja otpadom, uključujući implementaciju standarda prakse kao što su smanjenje, ponovo korišćenje i reciklaža. Plan upravljanja otpadom će, kao minimum, obuhvatiti detalje privremenog skladištenja otpada, transporta otpada i inicijalne obrade pre konačnog odlaganja ili recikliranja. Neophodno je koristiti odobrene/ sa dozvolom objekte za odlaganje čvrstog i tečnog otpada, i neophodno je ispoštovati ceo lanac transporta otpada sa gradilišta. Kao deo Plana, od Izvođača radova će se očekivati da obezbede obrasce za upravljanje lancem čuvanja otpada, koji će se koristiti u cilju kontrole napuštanja otpada sa mesta gradilišta. Na taj način će osoba zadužena za kontrolu otpada imati evidenciju, a vozač će uvek sa sobom nositi kopiju da bi se obezbedilo da je potpisana na kraju lanca kada se otpad predaje na poslednjoj stanici. Izvođač radova je u obavezi da čuva sve izveštaje zbog provere, i da bi pokazao da je projekat u skladu sa najboljim praksama i odgovarajućim zakonima,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vodiče za upravljanje otpadom u skladu sa tipom (komunalni, građevinski, itd.), • upravljanje otpadnim vodama koje nastaju usled građevinskih aktivnosti (radovi sa kamenom, proizvodnja betona, itd.), i sanitarne otpadne vode, • spisak identifikovanih ES uticaja,

Naziv plana upravljanja	Odgovornost za pripremu, odobrenje i implementaciju	Rok za pripremu	Šta će sadržati
			<ul style="list-style-type: none"> • spisak mera ublažavanja i korektivnih planova • definisane odgovornosti za implementaciju (izvođača radova da obezbedi Plan za podizvođača radova i njegove radnike, i preuzme nadzor i pregled aktivnosti upravljanja otpadom na svim građevinskim mestima i objektima, uključujući odgovornosti izvođača i podizvođača radova, broj imenovanih osoba i detalje o njihovim kontaktima), • pružaoce usluga upravljanja otpadom, • program obuke, • program nadzora, • izveštavanje <p>Plan uključuje obezbeđivanje sanitarnih čvorova i odgovarajućeg sistema za skupljanje i odlaganje otpadnih voda da bi se sprečilo zagađenje vodnih tokova, u slučaju da postoji kamp za radnike.</p>
Opasni materijali i Plan upravljanja opasnim otpadnim materijalima	<p>Izvođač radova priprema i obezbeđuje implementaciju;</p> <p>Nadzorni organ/ IESC/LTA odobrava;</p> <p>“Koridori Srbije doo Beograd” će nadgledati implementaciju preko imenovanog Nadzornog organa/ IESC/LTA</p>	Pre početka izvođenja radova	<p>Plan će, kao minimum, obuhvatiti informacije koje se tiču zajmodavnih, međunarodnih, nacionalnih i lokalnih propisa koji se odnose na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • upravljanje opasnim supstancama i upravljanje otpadom (opasan otpad će biti skladišten i uklonjen sa mesta gradilišta u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom ("Službeni Glasnik RS", 36/09 88/2010, 14/2016 i 95/2018 – drugi zakon)), • tipove opasnih supstanci koje će biti korištene, • tipove opasnog otpada koji će biti napravljen tokom izvođenja Projekta, • aktivnosti upravljanja otpadom,

Naziv plana upravljanja	Odgovornost za pripremu, odobrenje i implementaciju	Rok za pripremu	Šta će sadržati
			<ul style="list-style-type: none"> • procedure odvajanja otpada, • privremeno skladištenje opasnih supstanci i otpada na mestu gradilišta, • pravila koja važe na gradilištu i koja se odnose na skupljanje i skladištenje opasnog otpada, • transport opasnih supstanci i otpada sa mesta gradilišta do mesta skladištenja, planovi i zahtevi za privremeno skladištenje ulja i goriva i drugih opasnih supstanci, • spisak identifikovanih mogućih ES uticaja, • spisak mera čiji je cilj sprečavanje i umanjeње zagađenja i korektivni plan, • definisane odgovornosti za implementaciju (izvođača radova da se obezbedi Plan za podizvođača radova i njegove radnike, i preuzme nadzor i pregled aktivnosti upravljanja otpadom nad svim građevinskim mestima i objektima, uključujući odgovornosti izvođača i podizvođača radova, broj imenovanih osoba i detalji o njihovim kontaktima, i pružaoci usluga upravljanja otpadom), • definisani zahtevi kako reagovati u slučaju nezgode • program obuke, • program nadzora • izveštavanje.
Plan radova u zoni reke	<p>Izvođač radova priprema i obezbeđuje implementaciju;</p> <p>Nadzorni organ/ IESC/LTA odobrava;</p> <p>“Koridori Srbije doo Beograd” će nadgledati implementaciju preko imenovanog Nadzornog organa/ IESC/LTA</p>	Pre početka izvođenja radova	<p>Plan će, kao minimum, obuhvatiti informacije koje se tiču zajedavnih, međunarodnih, nacionalnih i lokalnih propisa koji se odnose na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaštitu vodnih tela; • procedure i planove za očuvanje vodenih staništa i ribe tokom rada na reci, i dopuniće Izjave o metodama

Naziv plana upravljanja	Odgovornost za pripremu, odobrenje i implementaciju	Rok za pripremu	Šta će sadržati
			<p>izgradnje autoputeva.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izjave o metodi svih radova koji će se obavljati u blizini ili unutar korita vodnog toka, uključujući propise koji se odnose na zaštitu reka i stabilizaciju rečnog toka; • spisak identifikovanih mogućih ES uticaja; • spisak mera ublažavanja i korektivnih planova; • definisane uloge i odgovornosti; • program obuke; • program nadzora; • izveštavanje.
Plan upravljanja vodosnabdevanjem	<p>Izvođač radova</p> <p>Nadzorni organ</p> <p>Lokalno vodovodno preduzeće</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Preuzimanje nadzora nad vodosnabdevanjem • Redovne kontakte sa preduzećem koje je zaduženo za vodosnabdevanje da bi se izradili planovi odgovora i alternativni sistemi vodosnabdevanja, i da bi se sprečili prekidi u snabdevanju.
Plan upravljanja mehanizmom i organizacionom strukturom			Plan će uključiti detalje na koji način članovi lokalne zajednice i svi oni na koje će ovaj projekat uticati (PAP) mogu da podnesu žalbe na određene građevinske aktivnosti, i kako na te žalbe odgovoriti (na primer, dijalogom, konsultacijama, itd.) (Vidi Dodatak 4, Projektni žalbeni mehanizam).
Plan organizacije saobraćaja	<p>Izvođač radova priprema i obezbeđuje implementaciju;</p> <p>Nadzorni organ/ IESC/LTA odobrava;</p>	Pre početka izvođenja radova	<ul style="list-style-type: none"> • Alternativno rešenje za deonicu od 5 km; obezbeđivanje alternativnog puta tokom trajanja projekta. Ograđivanje granica gradilišta i predstavljanje alternativnih ruta, • Organizacija prevoza od kampa do mesta izvođenja

Naziv plana upravljanja	Odgovornost za pripremu, odobrenje i implementaciju	Rok za pripremu	Šta će sadržati
	<p>"Koridori Srbije doo Beograd" / lokalne vlasti će nadgledati implementaciju preko imenovanog Nadzornog organa/ IESC/LTA</p>		<p>radova da bi se smanjio saobraćaj;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obuka o bezbednosti na putu i obuka radnika za defanzivnu vožnju; • sankcije za nemar u vožnji; • uzimanje u obzir dnevnog rasporeda prevoza dece, posebno tokom školske godine; • Uspostavljanje kontakta između lokalnih vlasti i izvođača radova i lokalne zajednice da bi se identifikovala rizična mesta i formulisala rešenja; • sprovođenje kampanja za podizanje svesti o važnosti bezbednosti na putu i u saobraćaju
Plan upravljanja kampom ³	<p>Izvođač radova priprema i obezbeđuje implementaciju;</p> <p>Nadzorni organ/ IESC/LTA odobrava;</p> <p>"Koridori Srbije doo Beograd" će nadgledati implementaciju preko imenovanog Nadzornog organa/ IESC/LTA</p>	Pre početka izvođenja radova	<p>Plan će, kao minimum, obuhvatiti informacije koje se tiču zajmodavnih, međunarodnih, nacionalnih i lokalnih propisa koji se odnose na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dozvole, odobrenja, pristanke i druga slična dokumenta • planove za lokacije za kamp sa detaljnim planom rasporeda za sve objekte, definisane mreže za vodosnabdevanje i snabdevanje strujom, upravljanje otpadom i otpadnim vodama • plan radova koji se odnose na kamp, i detalje predloženih mera da bi se odgovorilo na nepovoljne uticaje na životnu sredicu koji nastaju kao posledica

Naziv plana upravljanja	Odgovornost za pripremu, odobrenje i implementaciju	Rok za pripremu	Šta će sadržati
			<p>njegovog postavljanja. Opis i plan održavanja područja sa opremom i skladištenje goriva i maziva, uključujući i udaljenost od izvora/ tela vode;</p> <ul style="list-style-type: none"> • definisane uloge i odgovornosti • program obuke • program nadzora • izveštavanje. • CEPP treba da sadrži procedure za uspostavljanje i upravljanje izgradnjom kampova da bi se sačuvala bezbednost obližnjih zajednica i prirodnih resursa. <p>U slučaju da je neophodno obezbediti radnicima smeštaj na gradilištu, objekti će biti napravljeni u skladu sa EBRD/IFC Vodič za smeštaj radnika</p>
Plan za upravljanje odlaganje deponija i pozajmišta	<p>Izvođač radova priprema i obezbeđuje implementaciju;</p> <p>Nadzorni organ/ IESC/LTA odobrava;</p> <p>“Koridori Srbije doo Beograd” / lokalne vlasti će nadgledati implementaciju preko imenovanog Nadzornog organa/ IESC/LTA</p>	Pre početka izvođenja radova	<p>Plan će, kao minimum, obuhvatiti informacije koje se tiču zajmodavnih, međunarodnih, nacionalnih i lokalnih propisa koji se odnose na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • iskop koji ide na deponiju (plan uključuje lokaciju predloženog mesta iskopa) i privremeno i trajno odlaganje viška materijala, uključujući zahteve koji se tiču odobrenja, pristanaka, i drugih sličnih dokumenata; • spisak identifikovanih ES uticaja; • spisak mera ublažavanja i korektivnih planova; • upravljanje transportom materijala; • definisane uloge i odgovornosti; • definisane mere popravke koje će biti sprovedene na

Naziv plana upravljanja	Odgovornost za pripremu, odobrenje i implementaciju	Rok za pripremu	Šta će sadržati
			<p>mestima iskopa i pristupima putevima nakon što se projekat završi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • program obuke; • program nadzora; • izveštavnaje.
Plan upravljanja kulturnim nasleđem	<p>Izvođač radova priprema i obezbeđuje implementaciju;</p> <p>Nadzorni organ/ IESC/LTA odobrava;</p> <p>“Koridori Srbije doo Beograd” / lokalne vlasti će nadgledati implementaciju preko imenovanog Nadzornog organa/ IESC/LTA</p>	Pre početka izvođenja radova	<p>Plan će, kao minimum, obuhvatiti informacije koje se tiču zajmodavnih, međunarodnih, nacionalnih i lokalnih propisa koji se odnose na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaštitu kulturnog nasleđa i arheoloških nalazišta, • projektne posebne procedure koje se tiču slučajnih pronalazačenja, • definisane uloge i odgovornosti, • program obuke, • program nadzora • izveštavanje.
Plan upravljanja radnom snagom	<p>Izvođač radova priprema i obezbeđuje implementaciju;</p> <p>Nadzorni organ/ IESC/LTA odobrava;</p> <p>“Koridori Srbije doo Beograd” / lokalne vlasti će nadgledati implementaciju preko imenovanog Nadzornog organa/ IESC/LTA</p>	Pre početka izvođenja radova	<p>Plan će, kao minimum, obuhvatiti informacije koje se tiču zajmodavnih (sa zahtevima EBRD PR 2), međunarodnih, nacionalnih i lokalnih propisa koji se odnose na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • radne odnose • prinudni rad i zapošljavanje dece, • jednaka prava na rad za sve, • radne organizacije, • plate, beneficije i uslove rada,

Naziv plana upravljanja	Odgovornost za pripremu, odobrenje i implementaciju	Rok za pripremu	Šta će sadržati
			<ul style="list-style-type: none"> • smanjenje broja radnika, • smeštaj za radnike, • mehanizam žalbi • zahtev da ove odredbe budu sastavni deo ugovora sa izvođačima radova, podizvođačima i dobavljačima, da bi se obezbedili dobri uslovi rada za sve zaposlene (koji rade puno radno vreme, deo radnog vremena, privremeno, sezonski, radnike migrante), i radnici koji nisu u radnom odnosu, • definisane uloge i odgovornosti, • program obuke za protivpožarnu bezbednost, i procedure za rad na velikim visinama, • program nadzora, • izveštavanje <p>Plan će sadržati zahtev da ove odredbe budu sastavni deo ugovora sa izvođačima radova, podizvođačima i dobavljačima, da bi se obezbedili dobri uslovi rada za sve zaposlene (koji rade puno radno vreme, deo radnog vremena, privremeno, sezonski, radnike migrante), i radnici koji nisu u radnom odnosu.</p> <p>Plan će definisati broj radnika koji će biti angažovan na projektu, kao i mere koje treba sprovesti da bi se uposlilo lokalno stanovništvo uključujući, između ostalog, i analizu obima dostupne radne snage iz lokalne zajednice i potencijal dobavljača, na osnovu čega će biti određen obim resursa koji će se crpeti iz lokalne zajednice.</p>

Naziv plana upravljanja	Odgovornost za pripremu, odobrenje i implementaciju	Rok za pripremu	Šta će sadržati
Akcioni plan za otkup zemljišta i preseljenje	JP Putevi Srbije / Konsultant koji će da razvije plan i obezbedi njegovu implementaciju;	Faza pre izgradnje	<p>JP Putevi Srbije kao subjekat odgovoran za otkup zemljišta pružiće sledeće informacije i podatke relevantne za istraživanje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popis osoba pogođenih projektom i zemljišta pogođenog akvizicijom zemljišta, po katastarskoj opštini i sledeći detalji: Katastarska opština, lični podaci, ime i prezime, broj ukupne površine zemljišne parcele, površina pogođena akvizicijom zemljišta, detalji suvlasnika (ako ih ima) i detalje o objektima i bilo kojoj drugoj imovini koja je vezana za zemljište. • Popis osoba pogođenih projektom sa pogođenim objektima, uključujući detalje. • Procena vrednosti za svaku parcelu i imovinu. • Popis osoba pogođenih projektom koji su podneli zahteve za predaju neiskoristive zemlje (u skladu sa Članom 10. Zakona o eksproprijaciji), uključujući detalje o ishodu. <p>Podaci dobijeni tokom ankete biće adekvatno kopirani u Excel tabele i grafikone sa odgovarajućim frekvencijama.</p>
Plan upravljanja skladištem nafte i goriva	<p>Izvođač da pripremi i osigura implementaciju;</p> <p>Nadzorni inženjer/ IESC/LTA treba da odobre;</p> <p>“Koridori Srbije doo Beograd” treba da nadgledaće primenu preko imenovanog</p>	Faza pre izgradnje	Plan će obuhvatiti sve procedure za skladištenje, transport i upotrebu ulja i goriva, punjenje postrojenja i mašina gorivom i postupke za smanjivanje rizika od zagađenja tla i vode. Sva ulja i goriva moraće biti uskladištena u sekundarnom skladištu kapaciteta 110% i sva mesta gde je došlo do izlivanja moraju se odmah očistiti. Vozila koja dopunjavaju gorivo imaće komplete za izlivanje kako bi se

Naziv plana upravljanja	Odgovornost za pripremu, odobrenje i implementaciju	Rok za pripremu	Šta će sadržati
	nadzornog inženjera / IESC/LTA		omogućilo što brže čišćenje prolivenih delova. Sve kategorije izlivanja biće prijavljene u skladu sa planom koji će izraditi dobavljač. Očekuje se da se razgovori o sigurnosti na lokaciji održavaju kontinuirano kao „nastavak obuke“ i nakon bilo kog značajnijeg incidenta.
Plan upravljanja zemljištem	Izvođač da pripremi i osigura implementaciju; Nadzor/ IESC/LTA treba da odobri; "Koridori Srbije doo Beograd" da nadgleda implementaciju preko imenovanog Nadzora / IESC/LTA	Faza pre izgradnje	Plan će sadržati korake opisa koji treba preduzeti kako bi se umanjio efekat erozije, mere za smanjenje iscrpljenosti gornjeg sloja tla, transport puteva i deponije.
Plan upravljanja prašinom	Izvođač da pripremi i osigura implementaciju; Nadzor/ IESC/LTA treba da odobri; "Koridori Srbije doo Beograd" da nadgleda implementaciju preko imenovanog Nadzora / IESC/LTA	Faza pre izgradnje	Plan će sadržati raspored prskanja vode na pristupnom putu i u obližnjim naseljima duž projektnog puta, kao i spisak opreme koja će se koristiti; ovo se odnosi na sva gradilišta i gradilišne puteve. Tokom izgradnje autoputa, kada može doći do stvaranja prašine, Izvođač će nadgledati uslove na gradilištu i primeniti mere kontrole prašine koje uključuju smanjenje kretanja građevinske mehanizacije i prskanje vode na izložene površine.
Plan upravljanja bukom	Izvođač da pripremi i osigura implementaciju; Nadzor/ IESC/LTA treba da odobri; "Koridori Srbije doo Beograd" da nadgleda implementaciju preko imenovanog Nadzora / IESC/LTA	Faza pre izgradnje	Plan će sadržati mere kojima će se obezbediti da buka ne utiče na susedne zajednice, u skladu sa Zakonom o zaštiti od buke (Službeni glasnik RS, 36/09). Iako je malo verovatno da će buka predstavljati problem zbog velike udaljenosti između aktivnosti i zajednica, Izvođač će sve radove ograničiti na dnevno vreme (07:00h - 19:00h) ukoliko zajednica utvrdi da bilo kakve noćne radnje predstavljaju smetnju.

Naziv plana upravljanja	Odgovornost za pripremu, odobrenje i implementaciju	Rok za pripremu	Šta će sadržati
Plan reagovanja u vanrednim situacijama	Izvođač radova, "Koridori Srbije doo Beograd"	Faza pre izgradnje	Plan će sadržati postupke za hitno reagovanje u slučaju nesreća ili većih incidenata, kako bi se zaštitili ljudi, imovina i resursi životne sredine. Treba navesti detalje opreme za reagovanje na izlivanje koja će se obezbediti na lokaciji.
Plan rekultivacije	Izvođač radova, "Koridori Srbije doo Beograd"	Faza posle izgradnje	<ul style="list-style-type: none"> Čišćenje i sanacija gradilišta i uklanjanje objekata Izvođača: Izvođač je odgovoran da se pozabavi čišćenjem gradilišta. To uključuje uklanjanje svih otpadnih materijala, mašina i zagađenog tla. Izvođač radova razvije plan za zatvaranje i rehabilitaciju pozajmnih jama i mesta za odlaganje. Izvođač radova razvije plan za primopredaju, prodaju ili uklanjanje svih postrojenja, vozila i mašina kako bi se osiguralo da na gradilištu ne ostanu predmeti koji se ne mogu koristiti u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom (Službeni glasnik RS, 36/09). Sva gradilišta i radna područja biće sanirana kako bi se mogla vratiti u što je moguće približnije stanje njihovoj prethodnoj upotrebi. Ovo uključuje stabilizaciju i uređenje svih gradilišta. Po završetku radova na lokaciji neće ostati otpad, u skladu sa Zakonom o zaštiti životne sredine („Službeni glasnik RS", 135/04, 36/09, 72/09). Ukoliko Izvođač radova ne ukloni otpad, „Koridori Srbije doo Beograd" imaju pravo da obustave plaćanje, organizuju čišćenje i odbiju troškove čišćenja i administrativne troškove od finalne isplate.
Mehanizmi za pritužbe u zajednici	Centrala za pružanje povratnih informacija (CFD) na nivou "Koridora		CFD će biti odgovoran za primanje i odgovaranje na

Naziv plana upravljanja	Odgovornost za pripremu, odobrenje i implementaciju	Rok za pripremu	Šta će sadržati
	<p>Srbije doo Beograd”</p> <p>Tokom faze izgradnje, Izvođač radova će dodeliti ulogu službenika za pritužbe kao dopunu postojećem mehanizmu za žalbe. CFD i službenik za pritužbe Izvođača radova blisko će se povezivati i objavljivati izveštaje o prigovorima polugodišnje, prateći postupak i alate, i pokrivajući veliki broj zainteresovanih strana</p>		<p>pritužbe i komentare sledeće dve grupe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osoba koja je direktno pogođena projektom, uključujući i uticaj usled akvizicije zemljišta, preseljenja i mera rehabilitacije, • Stanovnici zainteresovani za i/ili pogođeni projektom koji žive u pogođenim opštinama. <p>Mehanizam usvojen za podizanje, ispravak, vremenske okvire, komunikaciju sa podnosiocem pritužbe, anonimne pritužbe, administrativnu komunikaciju i izveštavanje, biće shodno tome primenjivan na žalbeni mehanizam Izvođača radova.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Službenik za pritužbe Izvođača radova podnosiće mesečne izveštaje CFD-u o broju primljenih pritužbi, kategorijama pritužbi, vremenu potrebnom za rešavanje pritužbi, procentu rešenih pritužbi, itd. • Službenik za pritužbe Izvođača radova obavestiće podnosioca žalbe o mogućnosti podnošenja pritužbe pred Projektnim CFD-om ako nije zadovoljan odlukom službenika. Ako se ta pritužba podnese pri CFD-u, CFD će izdati svoju konačnu odluku koja pokriva krug zainteresovanih strana kako je predviđeno u SEP-u (Planu angažovanja zainteresovanih strana).

6.2 Uloge i odgovornosti

Široka uloga svake strane uključene u projekat u odnosu na ESMP navedena je u nastavku.

- EBRD i EIB: Finansiranje, ali ne i direktni razvoj projekta. Odgovornost se stoga prenosi na Vlasnika Projekta, iako će biti neophodni izveštaji koje je potrebno predati EBRD-u o statusu ESAP, rešenje pritužbi i EHSS učinku projekta.
- Konsultant za nadzor ugovora (CSC): Sveukupna odgovornost za planiranje, implementaciju, monitoring i sprovođenje aktivnosti u vezi sa ovim ESMP-om i ekološkim, socijalnim, zdravstvenim i bezbednosnim performansama. Stara se da sve strane razumeju, primenjuju i poštuju mere koje su identifikovane tokom izgradnje i upotrebe.
- Projektant, odgovoran za primenu procesa za kontrolu projekta, da se pobrine da su sve mere identifikovane u ESMP-u implementirane tokom izrade Glavnog projekta.
- Izvođač radova: Odgovoran za primenu odgovarajućih mera ublažavanja identifikovanih u ESMP-u tokom faze izgradnje kako bi se minimalizovali ekološki i socijalni uticaji koji se mogu pojaviti tokom izgradnje i za beleženje svih javnih pritužbi pomoću dobro-definisane procedure, kao i za preduzimanje neophodnih aktivnosti kako bi se pozabavili ovim problemom. Svi izvođači i podizvođači će se pridržavati i primenjivati ESMP u skladu sa zadacima koje treba da završe.

7 Implementacija

7.1 Obuka, svest i kompetencija

Obuke za zaštitu životne sredine biće organizovane u skladu sa Procedurom obuke.

Proceduru obuke izradiće Izvođač radova, a glavni inženjer odobriti i obavestiti „Koridore Srbije doo Beograd“ pre početka gradnje.

Program početne obuke treba pripremiti i odobriti pre početka radova. Ostali godišnji programi biće pripremljeni i odobreni pre isteka prethodnih.

7.1.1 Priručnik za obuku uvođenja i zaposlene

Svo osoblje i posetioci projekta će proći uvodnu obuku pre ulaska na lokacije i objekte projekta. Osoblje i posetioci projekta treba da budu informisani o opštim ekološkim i socijalnim pitanjima projekta i mogućim rizicima projektnih aktivnosti. Treba organizovati prezentaciju o važnim tačkama ESMS-a, metodologiji radova i obaveznim merama predostrožnosti.

Trening uvođenja uključuje sledeće oblasti:

- Politika zaštite životne sredine,
- Socijalna politika,
- Politika zaštite na radu
- Ciljevi projekta,
- Projektni standardi,
- Ekološki rizici i uticaji projektnih aktivnosti,
- Socijalni rizici i uticaji projektnih aktivnosti,
- Uputstva za upravljanje životnom sredinom i socijalnim pitanjima za projektne lokacije i objekte,

- Plan reagovanja u vanrednim situacijama.

Nakon uvodne obuke, osoblje projekta dobija Priručnik za zaposlene koji sadrži obuku zaposlenika, informacije o identitetu, brojeve telefona za hitne slučajeve i neka uputstva za upravljanje životnom sredinom i socijalnim pitanjima. Svo osoblje Projekta mora sa sobom nositi Priručnik za zaposlene ako je prisutno na lokacijama i objektima Projekta, kako bi ga moglo koristiti kada je to potrebno i dati ga na uvid kad god se od njih zatraži.

Svi posetioци na lokacijama i objektima Projekta dobiće brošure sa opštim principima upravljanja projektima za upravljanje životnom sredinom i socijalnim pitanjima.

7.1.2 Određivanje programa obuke i učestalosti

Izvođač radova priprema programe obuke i organizuje obuke u skladu sa Procedurom obuke.

To uključuje sledeće:

- Utvrđuju se i navode potrebe za obukom osoblja koje učestvuje u projektu,
- Početni program obuke biće pripremljen i odobren pre početka građevinskih radova,
- Godišnji program obuke je pripremljen da zadovolji utvrđene potrebe, a program obuke biće pripremljen i odobren pre isteka prethodnog,
- Obuka je zabeležena u Obrascu za učesnike obuke. Evidencija o celoj sprovedenoj obuci vodi se i dostupna je za inspekcije i revizije ili na zahtev

Ako su potrebe za obukom definisane, programi obuke se razvijaju i neprestano ažuriraju kako bi se odgovorilo na promene u Projektnim standardima.

7.1.3 ‘Toolbox Talk’ – Obuka o sigurnosti na lokaciji

Upravnici gradilišta (glavni inženjer na gradilištu, nadzornici, itd.) treba da pruže objašnjenje o problemima vezanim za upravljanje životnom sredinom i socijalnim pitanjima i metodama kontrole svakodnevnih aktivnosti na obuci o sigurnosti na lokaciji.

Obuke o sigurnosti na lokaciji treba organizovati jednom nedeljno, a ako je neophodno i češće; ove obuke treba snimati, a menadžer za upravljanje životnom sredinom i socijalnim pitanjima treba da ih sačuva kao Evidencije o obukama.

Za određene situacije, kada je to neophodno, biće pozvan spoljni stručnjak za obuku radi tehničke podrške u vezi sa određenim obukama.

Treba razviti i implementirati određeni program o zdravlju i bezbednosti na radnom mestu na osnovu građevinskih aktivnosti i procenjenog nivoa rizika.

7.2 Angažovanje zainteresovanih strana, konsultacije i komunikacija

7.2.1 Javne konsultacije tokom ESIA faze

Sastanak za javne konsultacije tokom ESIA faze održano je u opštini Merošina. Ova Opština administrativno pokriva šire područje uticaja procenjeno u širem kontekstu koridora.

7.2.1.1 Sastanak za javne konsultacije u Opštini Merošina

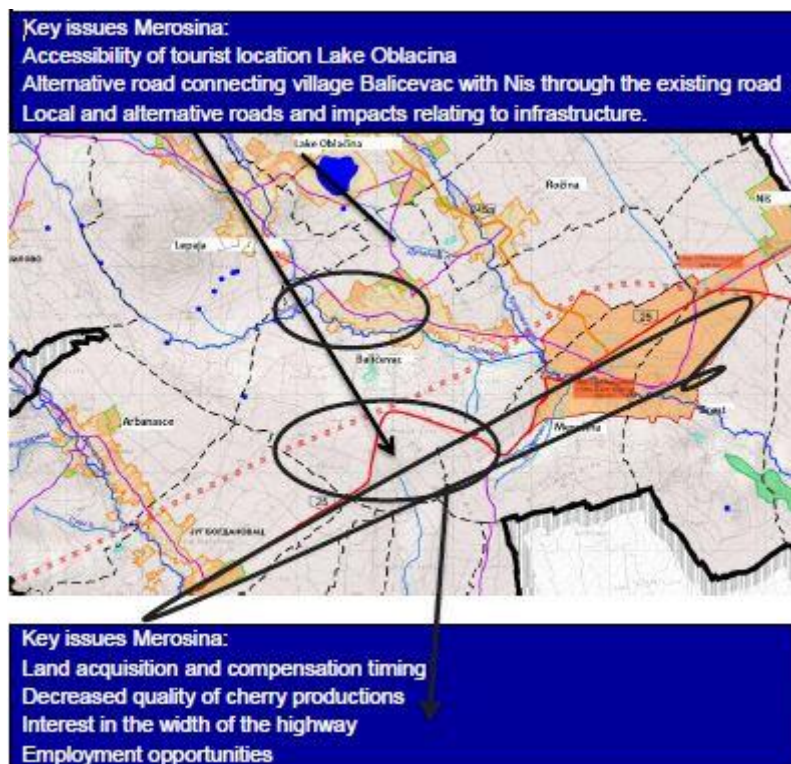
Slika 6 Slike sa sastanka za javne konsultacije u Merošini (Izvor CesCowi 2016)

Ovaj sastanak je održan kako bi se pružile informacije o projektu, glavnoj ESIA fazi budućih akcija, raspravljalo se o uticajima i merama ublažavanja i odgovaralo na sva pitanja koja učesnici mogu imati. Posebna pažnja je posvećena razumevanju zabrinutosti osobe koja je direktno pogođena projektom.

Generalno, članovi zajednice koji su prisustvovali snažno podržavaju projekat. Oni su dalje obavestili Tim da je podrška očigledna, ali je prisutna doza skepticizma pošto su infrastrukturni projekti u ovom delu Srbije bivali planirani, ali nikada nisu izvođeni. Naveli su očekivanja da će projekat doneti razvojne mogućnosti, zapošljavanje, povećanje nivoa uslužnih delatnosti, i čak doprineti promociji dve turističke destinacije, a to su Jezero Oblačina i Krajčevačko jezero. Neko je spomenuo da neki prethodni projekti nisu uspeali da počnu ili se završe, što je podržala nekolicina zainteresovanih strana.

Razgovarano je o sledećim pitanjima: Otkup zemljišta: Da li će se eksproprijacija sprovesti za celu širinu trase (oba kolovoza), s obzirom na to da su razumeli da će izgradnja biti u fazama, a prva faza će razmotriti izgradnju jednog kolovoza; Usklađivanje lokalnih planova; Lokalni i alternativni putevi i uticaji koji se odnose na infrastrukturu. Pokrenuta su pitanja kojima se predlaže da treba nadograditi postojeće puteve, radije nego da se ruše kako bi ostali postojeće komunikacije; zapošljavanje: S obzirom na ukupnu ekonomsku situaciju u Srbiji, generalno je mnogo prisutnih bilo zainteresovano za mogućnosti zapošljavanja pojedinaca, ali i za različite sektore; Gubitak imovine: Mnoge zainteresovane strane bile su zainteresovane za proces koji će se slediti tokom otkupa zemljišta, uključujući pravičnu nadoknadu pre početka radova. Ovo je bila ključna briga, posebno u vezi sa vlasnicima zemljišta i poljoprivrednicima kojima zemlja predstavlja opstanak. Ovo je bila posebna briga. Ovo je u vezi sa visokim nivoom profitabilne poljoprivredne produktivnosti u ovom području, naročito kod uzgoja voća (višanja) i vinove loze. Zbog toga, zajednica je bila zabrinuta zbog ograničenja upotrebe zemljišta i nivo kompenzacije; Širina autoputa: Zainteresovane strane interesuje širina autoputa kako bi procenili područje uticaja za otkup zemljišta i moguća ograničenja za neku buduću izgradnju unutar zaštitnog pojasa oko autoputa; Izbor trase: Predstavnici kompanije „ERGOMADE“ bili su prisutni i tražili su detalje o trasiranju na lokaciji određene parcele koju je kompanija kupila zbog pravljenja nove fabrike (6.500 kv.)

Slika ispod predstavlja mapu pitanja zainteresovanih strana za područje uticaja koje pokriva opštinu Merošina.

Slika 7 Mapa pitanja zainteresovanih strana Merošina

Tekst iznad mape:

Ključna pitanja Merošina:

Pristupačnost turističkog lokaliteta Jezero Oblacina

Alternativni put koji povezuje selo Baličevac sa Nišom preko postojećeg puta

Lokalni i alternativni putevi i uticaji u vezi sa infrastrukturom.

Tekst ispod mape:

Otkup zemljišta i vremenski period za kompenzaciju

Umanjenje kvaliteta proizvodnje višanja

Zainteresovanost za širinu autoputa

Mogućnosti zapošljavanja

7.2.1.2 Diskusije u fokus grupama u Merošini

Diskusije u fokus grupama su održane za zainteresovane strane koje su mapirane kao potencijalno najugroženije kako bi im se olakšali nedoumice i zabrinutost. Zainteresovane strane su direktno kontaktirane i lično pozvane 10 dana pre planiranog događaja održanog 24. januara, 2016. Opština je pripomogla u organizaciji diskusija, obezbeđivanju kontakata, pozivanju određenih pojedinaca, obezbedila je mesto za diskusije i osveženje tokom sastanka.

Budući da Nacionalne službe za zapošljavanje iz Prokuplja i Merošine nisu mogle da prisustvuju, zakazani su i održani odvojeni sastanci za 1. i 2. februara 2017. Svrha ovog sastanka bila je procena lokalnog fonda radne snage.

7.2.1.3 Metode i rezultati ocenjivanja

Procena efikasnosti i postizanja široke podrške zajednice ne može se osloniti samo na interpretaciju internih zainteresovanih strana. Moraju se uzeti u obzir i proces i ishodi. Metod koji je upotrebljen za javne konsultativne sastanke bio je kombinacija usmenog i neposrednog pristupa. Na kraju sastanaka učesnicima su postavljena tri pitanja kako bi ocenili kvalitet sastanka.

1. Da li je sastanak bio organizovan na način koji je olakšao vaše učešće?
2. Da li ste mogli da postavite pitanja koja ste želeli?
3. Da li ste zadovoljni odgovorima koje ste dobili? Da li su pružene informacije jasne i dovoljne?

1. Has the meeting been organized in a way to facilitate your attendance?
2. Were you able to ask the questions that you wanted?
3. Were you satisfied with the answers provided? Was the information provided clear and sufficient?

Slika 8 Ocena sastanaka i slika evaluacionog postera

7.2.2 Javne konsultacije tokom ESMP faze

Kao što zahteva EBRD-ova Ekološka i socijalna politika, održaće se javne konsultacije tokom pripreme Plana upravljanja zaštitom životne sredine i socijalne politike. ESMP i druge informacije povezane sa projektom biće objavljene i dostupne lokalnoj zajednici.

"Koridori Srbije doo Beograd" kancelarije kompanije	Br. 21, Ulica Kralja Petra, Beograd
Lokalni centri u zajednici	Opština Merošina, br. 17 Ulica Cara Lazara 18252 Merošina
Veb stranica – "Koridori Srbije doo Beograd"	http://www.koridorisrbije.rs

Konsultacije sa korisnicima biće sprovedene tokom faze izvođenja, a zapisnici o životnoj sredini i društvu kao i pritužbe dobijene tokom konsultacija, obilazaka terena, neformalnih diskusija, zvaničnih izveštaja, itd., biće nadgledani, evidentirani i čuvani u Projektnoj kancelariji u kompaniji „Koridori Srbije doo Beograd“

Pre početka radova, "Koridori Srbije doo Beograd" pružaće javne informacije putem:

- Novinskih članaka u jednim nacionalnim i jednim od lokalnih medija,
- Posterima na glavnoj oglasnoj tabli i svim lokalnim zajednicama potencijalno ugroženih zajednica,
- Obaveštenja o saobraćaju putem radija,
- Obezbeđivanjem kontakta sa kompetentnom osobom zaduženom za rad sa lokalnim zajednicama.

Biće primenjen žalbeni mehanizam da bi se adekvatno odgovorilo na pritužbe lokalnih zajednica, preduzeće se korektivne mere i obaveštavaće se o ishodu žalbi. Ovo se odnosi na sve pritužbe zainteresovanih strana. Formular za pritužbe je u Prilogu 4 i biće dostupan u pisanoj formi u lokalnim

zajednicama.

Pre izgradnje, tokom faze ESMP-a, potrebno je da:

- Se obave konsultacije oko građevinskih planova i rasporeda;
- Se planira i sprovede otkup zemljišta;
- Se sprovedu konsultacije o zdravlju i bezbednosti, i
- Konsultacije u vezi sa COVID 19.

Obavezna ograničenja i mere socijalnog udaljavanja povezane sa Covid-19 isključuju neke tradicionalne pristupe konsultacijama u kratkom roku. Stoga projekti koji su u fazi koja podrazumeva aktivno angažovanje zainteresovanih strana treba da razvije alternativne planove, uzimajući u obzir obavezna ograničenja zbog COVID-19 na nacionalnom nivou i socijalno distanciranje. Neke od alternativnih mera objavljivanja informacija i mera uključivanja zainteresovanih strana u svetlu ograničenja Covid-19 su projektni leci, informativne razglednice; email kampanje; razmena tekstualnih poruka; tradicionalni mediji: novine, radio, televizija; oglasne table zajednice; društveni mediji (Facebook, Instagram); radio emisije sa javnim uključenjima; telefonsko angažovanje.

Vladina ograničenja u vezi sa socijalnim distanciranjem i okupljanjem: Ograničenja javnog okupljanja u vezi sa Covid-19 razlikuju se u različitim društvima. Pristupi angažovanja stoga moraju biti prilagođeni lokalnim ograničenjima i fleksibilni kad se ta ograničenja menjaju.

Izveštaj o javnim konsultacijama tokom faze ESMP-a su dati unutar Priloga 3.

7.3 Inspekcija, nadzor i revizija

Sve kontrole i inspekcije u okviru ESMS projekta biće sprovedene u skladu sa Merenjem učinkovitosti i Procedurama monitoringa koje će razviti Izvođač radova pre izgradnje, a u skladu sa ESMP Okvirom.

Merenje učinkovitosti i Monitoring se sprovode uz odgovarajuće kontrolne liste i liste praćenja. Korektivne mere prate ES menadžer Izvođača radova, inženjeri i Inženjer(i) ekologije i Društveni eksperti iz Koridora Srbije.

7.3.1 Inspekcije

Izvođač radova i podizvođač radova izvode dnevne i sedmične inspekcije na lokacijama Projekta.

7.3.2 Unutrašnja revizija

Interni ES revizori će revidovati ESMS projekta u skladu sa postupkom unutrašnje kontrole koju će sprovoditi Izvođač radova, najmanje dva puta godišnje. U slučaju da nalazi interne revizije otkriju nedoslednosti, preduzeće se potrebne korektivne mere u skladu sa Postupkom za korektivne i preventivne mere. Razvoj postupka za korektivne i preventivne mere je odgovornost Izvođača radova.

7.3.3 Spoljna revizija

Spoljni revizor (tehnički konsultant zajmodavaca) pregleda / revidira ESMS projekta, najmanje svake godine.

7.4 Izveštavanje

Pre početka građevinskih radova, inženjer utvrđuje odgovarajuće obrasce za izveštavanje i distribuira ih među Izvođače radova i Podizvođače uz obaveštavanje „Koridora Srbije doo Beograd”.

Obrasci za izveštavanje pregledaće se najmanje polugodišnje tokom merenja učinka.

7.4.1 Mesečni izveštaji

Svakog meseca Izvođač radova sastavlja nedeljne ES izveštaje o učinku podizvođača i priprema mesečne ES izveštaje o učinku. Ovaj izveštaj se predaje „Koridorima Srbije doo Beograd” i Inženjeru na pregled i odobrenje.

Mesečni ES izveštaji o učinku se pregledaju i prihvataju na mesečnim ES Upravnim sastancima.

Mesečni izveštaj Izvođača radova obezbeđuje minimalne informacije o primećenim ekološkim, društvenim i H&S problemima, dostupnu dokumentaciju u vezi sa osobljem Izvođača radova i Podizvođača za ES Menadžment, odgovarajuću prepisku, ES aktivnosti preduzete tokom predmetnog meseca, izveštaje o neusklađenosti, evidencija/ zapisnici pritužbi, monitoring rezultata, status pozajmišta i deponija, dobijene/dostupne dozvole i saglasnosti, ugovori sa licenciranim kompanijama (npr. upravljanje opasnim otpadom, monitoring, itd.), evidencija nastalog i odloženog otpada, dokumentacija o prenosu otpada, obuka i ‘toolbox talks’ (obuka o sigurnosti na lokaciji) i slike terena.

7.4.2 Nedeljni izveštaji

Podizvođač radova priprema nedeljne ES izveštaje o učinku u skladu sa formularima koji su unapred odobreni od strane Inženjera, sa naznakom za „Koridori Srbije doo Beograd”. Nedeljni izveštaji se predaju Izvođaču radova na nedeljnim sastancima ili na neki drugi prethodno ugovoren način i naposljetku, predaje se na odobrenje Inženjeru, sa naznakom za „Koridori Srbije doo Beograd”.

7.4.3 Godišnji i polugodišnji izveštaji

Na sredini i kraju svake godine, Izvođač radova priprema polugodišnje i godišnje ES izveštaje. Ovaj izveštaj će rezimirati sve akcije i aktivnosti u vezi sa ekološkim i socijalnim upravljanjem tokom trajanja projekta od godinu dana. Godišnji izveštaj biće predat Inženjeru i „Koridorima Srbije doo Beograd” na prethodno dogovoren način.

7.4.4 Izveštaj o završetku izgradnje projekta

Po završetku izgradnje, Izvođač radova će pripremiti Izveštaj o ES aktivnosti za završetak izgradnje. Ovaj izveštaj se podnosi Inženjeru i „Koridorima Srbije doo Beograd” na pregled i odobrenje.

7.5 Nesreće, incidenti, neusklađenosti, korektivne mere, preventivne mere i istrage nezgoda

7.5.1 Snimanje i evidentiranje

Svi incidenti (uključujući nezgode, izlivanje, bolesti povezane sa poslom, oštećenja, izbegnute nesreće itd.) biće odmah prijavljeni „Koridorima Srbije doo Beograd” (bilo preko Nadzora ili uz podršku IESC-a ili LTA-e) kroz formular o Nezgodama, incidentima i neusklađenostima koji će biti sastavljeni kao deo procedure o izveštavanju o nezgodama, incidentima, neusklađenostima.

Ako se dogodi bilo kakva nesreća ili ugrožavanje životne sredine, izveštaj se mora odmah napraviti. Izvođač radova je u obavezi da informiše menadžera projekta i lokalne vlasti o nezgodi neposredno nakon što se ona dogodi. U slučaju da menadžer projekta ne odgovara na telefonski poziv, Izvođač radova je dužan da obavesti KS o nezgodi (broj telefona +3813344174 ili putem E-mail-a na sledeću adresu: office@koridorisrbije.rs).

7.5.2 Istraga nesreće

Za bilo kakav ozbiljniji incident (uključujući i povredu koja bi dovela do gubitka više od 2 dana, više od €

1.000 štete, prosipanje preko 5 litara) Izvođač radova će obavestiti „Koridore Srbije doo Beograd” ili preko Nadzora ili putem IESC ili LTA) u roku od 24h od nezgode putem formulara za Nezgode, incidente i neusklađenosti.

Pored ovoga, Izvođač radova će prikazati detaljan izveštaj o nezgodi u pisanoj formi koji mora da ima najmanje sledeće podatke:

Inicijalni izveštaj o nezgodi (u roku od 3 dana od nezgode):

- Kratak opis nezgode;
- Uključena lica ili kompanije;
- Detalje nezgode;
- Fotografije/Video snimke.

Kompletan izveštaj o nezgodi (u roku od maksimalno 2 nedelje):

- Istražne aktivnosti;
- Analize i rezultati (glavni uzrok);
- Saveti i korektivne i preventivne mere (sa vremenskim rokom primene);
- Izvučene pouke;
- Fotografije/Video snimke
- Obuku osoblja

„Koridori Srbije doo Beograd” (ili preko Nadzora ili kroz podršku IESC ili LTA) biće odgovorni da pregledaju i odobre ove izveštaje i da nadgledaju implementaciju bilo kakvih identifikovanih korektivnih i preventivnih aktivnosti.

Dodatak 1

Plan ublažavanja za životnu sredinu

Faza	Problem	Mera ublažavanja	Institucionalna odgovornost		Komentari (npr. sekundarni uticaj)
			Sprovođenje	Nadzor	
Pre izgradnje	Tehnička dokumentacija				
	Tehnička dokumentacija nije u skladu sa ESMP	Projektant je dužan da napravi projektnu dokumentaciju u skladu sa ESMP	Projektant	“Koridori Srbije doo Beograd”	
	Praćenje procedure za zaštitu životne sredine	Uslovi Zavoda za zaštitu prirode Srbije i Zavoda za zaštitu spomenika kulture Niš dobijaju se da bi se izbegli rizici po životnu sredinu	“Koridori Srbije doo Beograd” i Projektant Konsultant	“Koridori Srbije doo Beograd”	
	Lokacija gradilišta i organizacija biće odobreni od strane „Koridora Srbije doo Beograd” i odabrani tako da:	<ul style="list-style-type: none">Budu dalje od obala vodotokova koji su u bliziniNemaju uticaja na okolinu i lokalnu zajednicu (buka, prašina, vibracije, itd.)Izvan je područja visoke vegetacijeJe stavljena minimalna veličina objekta kako bi se minimizovalo nepotrebno uklanjanje vegetacijesanitarne otpadne vode ispuštati u vodonepropusne rezervoare ili prečišćavati pre ispuštanja vode u sistem površinskih voda, u skladu sa Zakonom o vodama (Službeni glasnik RS br. 101/05)pravilno drenirati lokacije. Asfaltirana područja, uključujući parking mesta, radionice i skladišta goriva, moraju se odvoditi prema separatoru ulje-vodakad god je to moguće, ograničite područje koje je potrebno	Izvođač radova	“Koridori Srbije doo Beograd”	

Faza	Problem	Mera ublažavanja	Institucionalna odgovornost		Komentari (npr. sekundarni uticaj)
			Sprovođenje	Nadzor	
		<p>očistiti i izbegavajte degradaciju humusa</p> <ul style="list-style-type: none"> uklonjeni materijal treba prikupljati, odlagati i / ili ponovo koristiti po potrebi sprečiti eroziju tla na lokaciji Izvođač radova je odgovoran za sprovođenje mera zaštite od erozije Izvođač radova ograničiće obim iskopavanja radi ublažavanja erozije tla Izvođač radova primenjuje metodu očuvanja tla u osetljivim oblastima kako bi sprečio ili sveo na najmanju moguću meru oticanje atmosferske vode, što uzrokuje eroziju materijala Izvođač radova treba da izbegava iskopavanja i kretanje mehanizacije u vlažnim uslovima. 			
	Izbor lokacije za izgradnju privremenog naselja, u blizini ili u okviru postojećeg naselja; Uticaj na javno zdravlje i sociološke okolnosti	<ul style="list-style-type: none"> Mora se održavati minimalna udaljenost (tampon zona) između lokacije i najbližeg naseljenog mesta mora se uzeti u obzir uticaj lokalnih uslova (vetar) da bi se izbegli ili minimizirali štetni efekti ESMP Izvođača radova definiše mere zaštite zdravlja i bezbednosti i zaštite životne sredine Nezavisno snabdevanje vodom i električnom energijom, pored medicinske stanice na lokaciji mora se planirati. 	Izvođač radova	"Koridori Srbije doo Beograd"	
	Pitanja bezbednosti na putevima povezana sa pešačkim prelazima	Planirajte bezbedne i adekvatne objekte za pešačke prelaze koji se u većini slučajeva mogu nalaziti preko prolaza opremljenih rampama i konstrukcijama koje omogućavaju upotrebu invalidskih kolica, kišobran kolica, bicikala i dečjih kolica.	Projektant-Konsultant	Tehnička kontrola „Koridori Srbije doo Beograd“	
	Uključivanje zainteresovanih strana	Detalji predloženog putnog pravca, priključaka i bezbednosnih objekata biće obelodanjeni na lokaciji planiranih radova. Tražiće se i evidentirati povratne informacije od lokalnih	"Koridori Srbije doo Beograd" i Projektant	Tehnička kontrola „Koridori Srbije doo	

Faza	Problem	Mera ublažavanja	Institucionalna odgovornost		Komentari (npr. sekundarni uticaj)
			Sprovođenje	Nadzor	
		zainteresovanih strana. Dokazi o tome kako su uzete u obzir povratne informacije biće zabeleženi u tehničkoj dokumentaciji	Konsultant	Beograd"	
Tokom izgradnje	Planovi upravljanja				
	<p>Izvođač radova će pripremiti sprovođenje planova opisanih u ESMP-u, kako bi se osiguralo da su ispunjeni zakonski propisi i zahtevi poverioca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plan upravljanja otpadom i otpadnim vodama • Opasni materijali i Plan upravljanja opasnim otpadom • Plan upravljanja vodotokom • Plan upravljanja vodosnabdevanjem • Plan upravljanja mehanizacijom i organizacionom strukturom • Plan organizacije saobraćaja • Plan upravljanja kampom⁴ • Plan upravljanja pozajmištima i deponijama • Plan upravljanja kulturnom baštinom • Plan upravljanja radnom snagom • Akcioni plan za ekonomsko raseljavanje i preseljenje • Plan upravljanja skladištem nafte i goriva • Plan upravljanja zemljištem • Plan upravljanja prašinom • Plan upravljanja radovima u vodotoku 		Izvođač radova	"Koridori Srbije doo Beograd"	

⁴ Ukoliko bude postojao

Faza	Problem	Mera ublažavanja	Institucionalna odgovornost		Komentari (npr. sekundarni uticaj)
			Sprovođenje	Nadzor	
	<ul style="list-style-type: none">Plan upravljanja bukomPlan reagovanja u vanrednim situacijamaPlan rekultivacijeMehanizmi za pritužbe u zajednici				
	Upoznavanje radnika sa opštim merama na gradilištu				
	Svi radnici i posetioci na gradilištu biće upoznati sa zdravstvenim i bezbednosnim merama i biće upućeni o potrebi da koriste zaštitnu opremu.	Izvođač radova	“Koridori Srbije doo Beograd”		
	Nabavka materijala				
	asfaltna baza: prašina, isparenja, zdravlje i bezbednost radnika, poremećaj ekosistema	<ul style="list-style-type: none">koristiti postojeće asfaltne baze;zahtev za službeno odobrenje ili važeću operativnu dozvolu	asfaltna baza	asfaltna baza	
	kamenolom: prašina, zdravlje i bezbednost radnika, poremećaj ekosistema	<ul style="list-style-type: none">koristiti postojeće kamenolome;zahtev za službeno odobrenje ili važeću operativnu dozvolu	kamenolom	kamenolom	
	Pozajmišta peska i šljunka: poremećaj rečnog korita, kvalitet vode, poremećaj ekosistema	<ul style="list-style-type: none">koristiti postojeća pozajmišta ili kupiti materijal iz licenciranih separatora;zahtev za službeno odobrenje ili važeću operativnu dozvolu	Izvođač radova ili separator za šljunak i pesak	Izvođač radova ili separator za šljunak i pesak	
	asfalt: prašina, isparenja	<ul style="list-style-type: none">svi kamioni treba da budu pokriveni	vozač kamiona	vozač kamiona	

Faza	Problem	Mera ublažavanja	Institucionalna odgovornost		Komentari (npr. sekundarni uticaj)
			Sprovođenje	Nadzor	
		<ul style="list-style-type: none"> Mehanizacija izvođača radova treba da bude pažljivo odabrana 			
	kamen: prašina	vlažni teret na kamionu	vozač kamiona	vozač kamiona	
	Kamen i šljunak: prašina	vlažni teret na kamionu	vozač kamiona	vozač kamiona	
	Upravljanje saobraćajnom bukom, izduvnim gasovima i zakrčenjima na putu	<ul style="list-style-type: none"> prevoz materijala u periodu u kom nije saobraćajni špic (9-14h) upotreba alternativnih pravaca i izbegavanje glavnih puteva postavljanje odgovarajućih saobraćajnih znakova i oznaka na gradilištu, kako bi se umanjile šanse za pogrešno skretanje 	rukovodilac transporta vozač kamiona	rukovodilac transporta vozač kamiona	
	Mogućnost pronalaska arheološkog pronalazišta	Ukoliko se nađe na arheološko nalazište, Izvođač radova će odmah obustaviti radove i obavestiti Zavod za zaštitu spomenika kulture i „Koridore Srbije doo Beograd“	Izvođač radova	Nadzor izvođača radova	
	Gradilište				
	negativan uticaj buke na radnike i lokalnu zajednicu	<ul style="list-style-type: none"> ograničite aktivnosti na dnevno radno vreme koristiti opremu sa prigušivačima buke, licenciranu i odobrenu u skladu sa EU standardima koristiti prepreke protiv buke za radove koji proizvode buku više od jednog dana na istoj lokaciji. postviti opremu koja stvara buku što dalje od stambenih zgrada i drugih osetljivih receptora na buku 	Izvođač radova	Nadzor izvođača radova	
	Prašina	<ul style="list-style-type: none"> poprskati vodom problematične površine pokrijte uskladišteni materijal i ograničite brzinu vozila 	Izvođač radova	Nadzor izvođača radova	

Faza	Problem	Mera ublažavanja	Institucionalna odgovornost		Komentari (npr. sekundarni uticaj)
			Sprovođenje	Nadzor	
		<ul style="list-style-type: none"> • sprovesti Plan upravljanja prašinom: mere za izbegavanje emisije prašine, uključujući gomilanje, prskanje problematičnih područja, pristupe, materijal i zalihe tokom aktivnosti utovara i istovara, pokrivanje kamiona koji prevoze prašnjavi materijal, pranje kamiona itd. 			
	vibracije	<ul style="list-style-type: none"> • ograničite aktivnosti na dnevno radno vreme • ako postoji materijalna šteta na lokalnim kućama, zgradama i infrastrukturi (uključujući pristupne puteve) prouzrokovana radovima, šteta će biti nadoknađena i moraće se otkloniti • postavite opremu za zemljane radove što je dalje moguće od receptora osetljivih na vibracije 	Izvođač radova	Nadzor izvođača radova	
	prekidanje saobraćaja tokom aktivnosti na izgradnji	Plan organizacije saobraćaja sa odgovarajućim merama za skretanje saobraćaja koje se lako mogu uočiti i pratiti, uključujući pomoć saobraćajne policije - Planom organizacije saobraćaja biće definisano ograničenje brzine za građevinska vozila i organizovan saobraćaj na takav način da se naseljena mesta što je više moguće izbegnu - tokom radova maksimalno korišćenje postojeće putne mreže. Izbegavajte izgradnju novih privremenih puteva, što bi povećalo fragmentaciju staništa - obavestite lokalnu zajednicu o planiranim radovima	Izvođač radova	Nadzor izvođača radova	
	Potencijalni uticaj na floru	Razmotrite sve relevantne mere tokom izgradnje u vezi sa zaštitom drveća uz put, kako biste izbegli oštećenja.			
	Potencijalni uticaj na vodu	Mora se obezbediti odgovarajuće odvodnjavanje lokacije. Vode sa lokacija koje se koriste za parkiranje automobila, radionice i skladišta goriva moraju se odvoditi prema separatoru ulje-voda; Sanitarne otpadne vode i zagađena voda moraju se ispustiti u vodonepropusne jame ili preraditi pre nego što se voda ispušta u sistem površinskih tokova	Izvođač radova	Nadzor izvođača radova	

Faza	Problem	Mera ublažavanja	Institucionalna odgovornost		Komentari (npr. sekundarni uticaj)
			Sprovođenje	Nadzor	
	smanjen pristup aktivnostima pored puta	obezbediti alternativni pristup aktivnostima pored puta u svakom trenutku	Izvođač radova	Nadzor izvođača radova	
	Bezbednost vozila kada / gde nema građevinskih aktivnosti	osvetljenje i dobro definisani sigurnosni znakovi i mere zaštite	Izvođač radova	Nadzor izvođača radova	
	zagađenje tla i vode usled nepravilnog skladištenja, upravljanja i upotrebe materijala	<ul style="list-style-type: none"> organizovati i pokriti prostore za skladištenje materijala izolovati beton, asfalt i ostalo od vodotoka upotrebom zapečaćenih oplata ili poklopaca izolovati prostore za pranje kamiona za beton ili asfalt i ostalu opremu od vodotoka izborom površina za pranje koje se ne odvođe direktno ni indirektno u vodotok organizovati lokaciju tako da se minimizira rizik od stvaranja sedimenata i akumuliranja otpadnih voda, što bi moglo prouzrokovati zagađenje okolnog tla i vode Plan upravljanja zemljištem za obezbeđivanje kontrolisanog uklanjanja, skladištenja i ponovne upotrebe humusa Koristite lokalne kontrolisane mere za sprečavanje odlivanja taloga u površinske vode i odvodne kanale. Neke od mera uključuju fizičke prepreke kao što su ograde, hvatači mulja, geotekstil, kameni nabačaj, taložnike. da bi se sprečilo ulivanje taloga u površinske vode, nagib tla i zaštita od erozije vetrom takođe se moraju uzeti u obzir postavljanjem ograda, pokrivača itd. svako odlaganje viška zemlje, kamena itd. može biti samo privremeno, dok se radovi ne završe. Nakon toga mora se ukloniti višak tla, kamena i drugog otpadnog materijala i obaviti kompletna sanacija svih područja degradiranih radovima. 	Izvođač radova	Nadzor izvođača radova	

Faza	Problem	Mera ublažavanja	Institucionalna odgovornost		Komentari (npr. sekundarni uticaj)
			Sprovođenje	Nadzor	
	zagađenje tla i vode nepravilnim odlaganjem otpadnog materijala	<ul style="list-style-type: none"> odlažite otpadni materijal na mesto zaštićeno od ispiranja, na obeleženoj lokaciji, ako ne na gradilištu, onda na ovlašćenoj deponiji (veoma je važna preporuka da je odobrena deponija sanitarna i u skladu sa evropskim standardima i propisima Republike Srbije) odlagati otpad u skladu sa najboljom međunarodnom praksom (IFC, EHS - opšte smernice). primeniti dodatne mere za skladištenje opasnog otpada (sekundarno zadržavanje, ograničavanje pristupa, obezbeđivanje zaštitne opreme itd.) Kako bi se sprečili negativni efekti na radnike, lokalnu zajednicu ili životnu sredinu odredite osobu odgovornu za sakupljanje i skladištenje otpada (opasno i neopasno) 	Izvođač radova	Nadzor izvođača radova	
	potencijalno zagađenje tla i vode zbog nepravilnog održavanja i punjenja gorivom opreme	primeniti najbolju inženjersku praksu u rukovanju i bezbednom skladištenju maziva, goriva i rastvarača, obezbediti pravilno punjenje goriva i održavanje opreme, sakupljati sav otpad i odlagati ga na ovlašćene lokacije za reciklažu	Izvođač radova	Nadzor izvođača radova	
	zagađenje tla i vode nepravilnim odlaganjem otpadnog materijala	prevoziti otpad u označenim vozilima dizajniranim za transport otpada, kako bi se smanjio rizik od ispuštanja opasnih i neopasnih supstanci - obučiti vozače za rukovanje i odlaganje tereta koji prevoze i o transportnim dokumentima koja opisuju prirodu tereta (otpada) i njegove stepen opasnosti	Izvođač radova	Nadzor izvođača radova	
	Bezbednost radnika	<ul style="list-style-type: none"> obezbediti radnicima bezbednosna uputstva i zaštitnu opremu omogućite bezbedan alternativni saobraćajni tok 	Izvođač radova	Nadzor izvođača radova	
	Privremeno zauzeta područja	<ul style="list-style-type: none"> preduzmite ponovno ozelenjavanje zavičajnim vrstama i nadgledajte efekte (izbegavajte invazivne vrste, one koje mogu izazvati alergijske reakcije) 	Izvođač radova	Nadzor izvođača radova	

Faza	Problem	Mera ublažavanja	Institucionalna odgovornost		Komentari (npr. sekundarni uticaj)
			Sprovođenje	Nadzor	
		<ul style="list-style-type: none"> tamo gde početni zasadi nisu bili efikasni, ponovo izvršite sadnju 			
Upotreba	Održavanje				
	negativan uticaj buke na lokalno stanovništvo i radnike	<ul style="list-style-type: none"> ograničiti aktivnosti na dnevno radno vreme ili prema dogovoru sa vlastima koristite opremu sa ugrađenim prigušivačima buke 	Izvođač radova za održavanje	održavanje Nadzor izvođača radova	
	potencijalno zagađenje vazduha, vode i tla: prašina, izduvni gasovi, proliveno gorivo, ulje i maziva	<ul style="list-style-type: none"> primeniti najbolju inženjersku praksu u rukovanju i sigurnom skladištenju maziva, goriva i ulja osigurati pravilno punjenje goriva i održavanje opreme sakupljati i odlagati sav otpad u skladu sa Zakonom o odlaganju otpada pravilno organizovati i pokriti prostore za skladištenje materijala izolovati betonske i asfaltne radove od vodotoka upotrebom zapečaćenih oplata izolovati prostor za pranje kamiona za transport betona i asfalta i svu ostalu opremu od vodotoka, izborom područja za pranje gde voda ne odlazi direktno ili indirektno u reke otpadni materijal odložiti na odgovarajuća mesta zaštićena od ispiranja 	Izvođač radova za održavanje	održavanje Nadzor izvođača radova	
	vibracije	ograničite aktivnosti na dnevno radno vreme ili po dogovoru sa vlastima	Izvođač radova za održavanje	održavanje Nadzor izvođača radova	
	Bezbednost radnika	<ul style="list-style-type: none"> obezbediti radnicima bezbednosna uputstva i zaštitnu opremu 	Izvođač radova za održavanje	održavanje Nadzor izvođača	

Faza	Problem	Mera ublažavanja	Institucionalna odgovornost		Komentari (npr. sekundarni uticaj)
			Sprovođenje	Nadzor	
		<ul style="list-style-type: none"> organizovati bezbednu obilaznicu saobraćaja 		radova	
	Povećana brzina vozila	Postaviti znakove o ograničenju brzine	Izvođač radova za održavanje	održavanje Nadzor izvođača radova	
	Erozija, odron, opasna situacija	postaviti odgovarajuće znake upozorenja (odron, klizište, mokri ili klizavi uslovi, opasna krivina, prelazak životinja, zona usporenog saobraćaja), reflektujuće oznake koje ukazuju na strme padine ili konveksna ogledala u krivinama gde nedostaje vidljivost, znakove upozorenja na mestima koja se smatraju odgovarajućim u skladu sa dobrom inženjerskom praksom ili prema dogovoru sa vlastima	Izvođač radova za održavanje	održavanje Nadzor izvođača radova	

Plan upravljanja životnom sredinom

Faza, stavka	ŠTA Koji parametar se nadgleda?	GDE Detalji o lokaciji za monitoring	KAKO Vrsta opreme za monitoring	KAD Učestalost uzorkovanja / merenja	ZAŠTO će ovaj parametar biti praćen?	Institucionalna odgovornost
Period pre izgradnje i period izgradnje	Kvalitet površinske vode	Svi potoci duž trase, u oblasti gradilišta, pre i posle zone građevinskih radova	Vizuelno	Pre izgradnje mosta i regulacije korita svakodnevno nakon obilnih padavina, a nakon toga nedeljno	Zbog velike količine taloga	Izvođač radova Nadzor
Period izgradnje	Erozija tla i kontrola taloženja	Sva gradilišta i pristupni putevi Oblasti sklone eroziji Poremećene oblasti	Vizuelno, ili, ukoliko bude neophodno, pomoću uređaja za kontrolu erozije	Svakodnevno Nakon većih kiša	Erozivni status/ stabilnost zemljišta	Izvođač radova Nadzor
Period izgradnje	Odlaganje iskopanog materijala (iskop) i zaliha humusa	Površine za odlaganje iskopa i zaliha humusa	Vizuelni i dobri mehanizmi angažovanja zajednice, zajedno sa procesom podnošenja pritužbi	Svakodnevno	Stabilnost / problemi sa erozijom	Izvođač radova Nadzor
Period pre izgradnje	Kvalitet zemljišta	Na svaka 4 km trase autoputa. U zonama 3, 10 i 100 m udaljenosti od trase autoputa, sa leve i	oprema za ispitivanje kvaliteta zemljišta i laboratorijske analize	Jednom pre izgradnje	Granulometrijska raspodela, reakcija tla, sadržaj kalcijum-karbonata, sadržaj organske materije, EC (zbog	Izvođač radova Nadzor

Faza, stavka	ŠTA Koji parametar se nadgleda?	GDE Detalji o lokaciji za monitoring	KAKO Vrsta opreme za monitoring	KAD Učestalost uzorkovanja / merenja	ZAŠTO će ovaj parametar biti praćen?	Institucionalna odgovornost
		desne strane.			upotrebe soli na putevima), zbijanje tla	
Period izgradnje	Podzemne vode	Područja za crpljenje vode (ako ih ima)	Oprema za monitoring	Nedeljno	Nivo podzemne vode u bunarima za odvodnjavanje nadgledati dok se prirodni režim ne uspostavi	Izvođač radova Nadzor
Period izgradnje	Buka i nivo vibracije	U zoni pogođenih receptora u Merošini	Oprema za merenje Dobri mehanizmi angažovanja zajednice, zajedno sa procesom podnošenja pritužbi	Tokom izgradnje radovi tokom kojih su prekoračeni propisani nivoi buke i vibracija (izgradnja tunela, postavljanje šipova ...)	U cilju uvođenja mera zaštite stanovništva (pokretni paneli za zaštitu od buke) u slučaju prekoračenja propisanih nivoa	Nadzor
Period izgradnje	Kvalitet vazduha	Lokacije za održavanje građevinskih vozila, postrojenja i mašina, prilazni putevi, posebno u blizini ljudskih i ekoloških receptora	Oprema za merenje kvaliteta vazduha Dobri mehanizmi angažovanja zajednice, zajedno sa procesom podnošenja pritužbi	Svakodnevno	Fugitivna prašina, sitne čestice (PM2,5, PM10) i emisije izduvnih gasova	Izvođač radova Nadzor
	Kopnena staništa i vrste	Duž trase	Vizuelno.	- Pre čišćenja vegetacije	Procenat neophodnih mera	Izvođač radova

Faza, stavka	ŠTA Koji parametar se nadgleda?	GDE Detalji o lokaciji za monitoring	KAKO Vrsta opreme za monitoring	KAD Učestalost uzorkovanja / merenja	ZAŠTO će ovaj parametar biti praćen?	Institucionalna odgovornost
			<ul style="list-style-type: none"> - Ispitivanja na licu mesta - Biološka istraživanja 	- Mesečno	<p>koje su završene, uključujući: prolazi, barijere, istraživanje prisustva kornjače i gnezda.</p> <p>Procenat sprovođenja mera ublažavanja, kao što su ograničenje prostora za raščišćavanje, upotreba postojeće putne mreže, ograđivanje za zaštitu rečnih obala i ostalih staništa, raspored radova</p> <p>Procenat postojećih i novih puteva koji se koriste za projekat za procenu dodatne fragmentacije pre / tokom / nakon građenja</p>	Nadzor
	Obnavljanje prirodne vegetacije	Na područjima prirodnih i poluprirodnih staništa, posebno rečnih	Fotografije za poređenje situacije na prelazu pre i posle	Pre čišćenja vegetacije i nakon završetka obnavljanja. Treba izbegavati uklanjanje vegetacije u toku sezone parenja za ptice	U svrhu obnavljanja staništa po završetku radova	
	Kvalitet vode	Na prelazima reka	uređaji za određivanje kvaliteta vode	Tokom radova na ukrštanju Mesec dana nakon	Da bi se proverilo da li se kvalitet vode nakon izgradnje vratio u prvobitno	

Faza, stavka	ŠTA Koji parametar se nadgleda?	GDE Detalji o lokaciji za monitoring	KAKO Vrsta opreme za monitoring	KAD Učestalost uzorkovanja / merenja	ZAŠTO će ovaj parametar biti praćen?	Institucionalna odgovornost
				završetka radova	stanje	
	Kulturno nasleđe	Duž trase	Prethodna arheološka istraživanja	Tokom čitavog trajanja zemljanih radova	Da bi se utvrdilo moguće postojanje arheološkog materijala	Zavod za zaštitu spomenika kulture Niš
	Pejzaž	Gradilišta i pomoćna područja	Vizuelno Zahtevi za sadnju i setvu u prirodi	Periodično, po završetku izgradnje na deonici	Napredak novih radova pejzažnog uređenja kroz izgradnju	Izvođač radova Nadzor
Faza upotrebe						
	Kvalitet zemljišta	isto kao u slučaju uzorkovanja tokom faze izgradnje	oprema za ispitivanje kvaliteta zemljišta + laboratorijske analize	Jednom u proleće i jednom u jesen		JP "Putevi Srbije"
	Površinske vode	Pogođeno površinsko vodno telo	Prikupljati pomoću pumpi, kofa i rezervoara. Za veće vodotokove koristiti plutajuće barijere i skimere i pomoćna sredstva za upijanje	Samo u slučaju nezgode		JP "Putevi Srbije"
	Erozija	Kosine useka, nasipa i drugih područja sklonih	Vizuelno	Dva puta godišnje		JP "Putevi Srbije"

Faza, stavka	ŠTA Koji parametar se nadgleda?	GDE Detalji o lokaciji za monitoring	KAKO Vrsta opreme za monitoring	KAD Učestalost uzorkovanja / merenja	ZAŠTO će ovaj parametar biti praćen?	Institucionalna odgovornost
		eroziji				
	Kvalitet otpadnih voda iz separatora lakih naftnih derivata	Na izlazu iz separatora	Oprema za merenje kvaliteta vode	Četiri puta godišnje	Provera kvaliteta pre ulaska u pecipijent	JP "Putevi Srbije"
	Nivo buke	U zoni pogođenih receptora u Merošini	Oprema za merenje \	Tokom izgradnje radovi tokom kojih su prekoračeni propisani nivoi buke i vibracija (izgradnja tunela, postavljanje šipova ...)	U cilju uvođenja mera zaštite stanovništva (pokretni paneli za zaštitu od buke) u slučaju prekoračenja propisanih nivoa	JP "Putevi Srbije"
	Kvalitet vazduha	Održavanje	Oprema za merenje kvaliteta vazduha	Jednom godišnje	U cilju jačanja sprovođenja mera zaštite stanovništva u slučaju prekoračenja propisanih nivoa zagađenja	JP "Putevi Srbije"
	Procena upotrebe prelaza / prolaza faune na osnovu tragova. Prelazno stanje (vegetacija na ulazima, nivo vode, prisustvo prepreka).	Prelazi za životinje, bio-koridori ispod mostova.	Vizuelno	Dva puta godišnje osim u zimskoj sezoni.	Ako se prelazi ne koriste, treba razmotriti alternativne lokacije ili mere.	JP "Putevi Srbije"
	Status novonastalih staništa Pritisak autohtonih vrsta u	Zone u kojima će biti urađena obnova	Vizuelno	Svakih 6 meseci tokom prvih 5 godina	U zavisnosti od napretka, možda će biti potrebna	JP "Putevi Srbije"

Faza, stavka	ŠTA Koji parametar se nadgleda?	GDE Detalji o lokaciji za monitoring	KAKO Vrsta opreme za monitoring	KAD Učestalost uzorkovanja / merenja	ZAŠTO će ovaj parametar biti praćen?	Institucionalna odgovornost
	obnovljenim zonama	vegetacije		eksploatacije.	dodatna sadnja	
	Smrtnost faune na putu prema vrstama ili grupama vrsta, tako da se mogu identifikovati sva „žarišta“	U određenim intervalima duž puta	Vizuelno	Tromesečno za najmanje dve godine rada.	Ako se otkriju žarišta smrtnih slučajeva na putu, treba razmotriti promene položaja prolaza i / ili ekoloških koridora	JP "Putevi Srbije"
	Prisustvo i relativno obilje vrsta ptica (uključujući vrste zaštićene EU kao i vrste koje je odredio Institut za zaštitu prirode). Prisustvo i relativna brojnost sisara i herpetofaune (vrste Aneks II EU 92/43 / EEC, kao i vrste koje je odredio Institut za zaštitu prirode). Promene u trendovima i prostorni raspored divljači (srna, divlja svinja, jarebica i prepelica).	Na odabranim mestima pogodnog staništa pored puta, u zavisnosti od grupe vrsta / vrsta	Angažujte profesionalne organizacije. Za vrste divljači važna je saradnja sa lokalnim lovačkim udruženjima jer imaju podatke o vremenskim pojavama	Jednom godišnje	Na osnovu rezultata istraživanja u poređenju sa osnovnom studijom, identifikovati i propisati mere za ublažavanje rezidualnog efekta na autoput (ako postoje)	JP "Putevi Srbije"
	Populacije riba (prisustvo vrsta i relativna brojnost) Zamućenost	Na prelazu vodotoka	ručne mreže vizuelno biološke i	Kvartalno tokom prve dve godine eksploatacije	proveriti da li ima uticaja	JP "Putevi Srbije"

Faza, stavka	ŠTA Koji parametar se nadgleda?	GDE Detalji o lokaciji za monitoring	KAKO Vrsta opreme za monitoring	KAD Učestalost uzorkovanja / merenja	ZAŠTO će ovaj parametar biti praćen?	Institucionalna odgovornost
	Fitobentos Populacije makrobescičmenjaka (obilje i raznovrsnost) Vodena vegetacija		biohemijske analize ručne mreže (dimenzija 25x25 cm, prečnik okca 500 µm) vizuelno			
	Stanje vegetativnog pokrivača Stanje saniranih zona i preteći procesi (npr. poplave, erozija itd.) Koji mogu uticati na uspeh sanacije	Kosine useka i nasipa, portala tunela, vodotokova i obala ispod mostova, stubova mosta itd.	Vizuelno	Jednom godišnje	Da se proverí da li je obnavljanje neophodno	JP "Putevi Srbije"

Plan socijalnog ublažavanja

Uticaj	Mere ublažavanja/poboljšavanja	Odgovornost	Planovi upravljanja, politike i procedure
Faza pre izgradnje			
Lokalni pregled i podrška zajednice (u skladu sa zahtevima EBRD PR 10)			
Očekivanje koristi povezane sa Projektom	Upravlajte očekivanjima i izbegavajte izričito uverenje na kome će se zasnivati očekivanja. Primenite transparentnost	Promoter Lokalna vlast	Plan angažovanja zainteresovanih strana
Uticaj na poslovno planiranje lokalnog poslovanja	Postarajte se da je vremenski okvir projekta jasan. Uverite se da poslovne odluke ne zavise od projekta kako biste izbegli odgovornost izvršnog tela, Izvođača radova ili Nacionalne vlade Naknada po punom trošku zamene, uključujući transakcione troškove / poreze ili Rezervno zemljište i dodatnu pomoć pre raseljavanja ili nametanja ograničenja pristupa preduzeća koja se u potpunosti ili delimično nalaze na pojasu zemljišta duž puta	Promoter Lokalna vlast	Plan angažovanja zainteresovanih strana Pojedinačni sastanci sa preduzećima Akcioni plan za preseljenje
Očekivanja o mogućnosti zapošljavanja	Uverite se da je strategija zapošljavanja obelodanjena na transparentan način na početku projekta. Osigurati da Izvođač radova ima ugovornu obavezu da pripremi transparentan plan zapošljavanja i načine komuniciranja plana sa lokalnim zajednicama	Promoter Izvođač radova Lokalna vlast Lokalni zavodi za zapošljavanje	Plan angažovanja zainteresovanih strana Plan zapošljavanja
Pitanja nasleđa	Razumite socijalni kontekst. Utvrđite bilo koja pitanja nasleđa iz drugog projekta ili aktivnosti ili kao rezultat političkog konteksta već u fazi sastanka pre podnošenja ponuda	Promoter Izvođač radova	Plan angažovanja zainteresovanih strana Intervju sa ključnim dopisnicima
Konflikti izazvani glasinama i neadekvatnim informacijama.	Obavestite lokalnu zajednicu o verodostojnim izvorima informacija. Dokazati vrednost kanala za komunikaciju i zvaničnih foruma za razmenu informacija.	Promoter Lokalna vlast Izvođač radova	Plan angažovanja zainteresovanih strana
Pol			

Uticaј	Mere ublažavanja/poboljšavanja	Odgovornost	Planovi upravljanja, politike i procedure
Poremećaj putnih obrazaca	Pre početka građevinskih radova obelodanite i razgovarajte o okvirnom rasporedu prekida prevoza. Uvek treba razmotriti alternativne trase	Izvođač radova Nadzor	Plan angažovanja zainteresovanih strana Obaveštenja kroz lokalne medije i postere
Uticaј na bezbednost dece	Najavite strategiju bezbednosti na putevima i redovno ažurirajte događaje. Program obuke za podizanje svesti kod dece u školama	Izvođač radova Lokalne jedinice za sprovođenje zakona	Plan angažovanja zainteresovanih strana Plan o bezbednosti na putu Kampanje za podizanje svesti Plan upravljanja zdravljem i bezbednošću u zajednici Obuka o bezbednosti na putu
Neizvesnost oko početka projekta i rokova	Jasna i blagovremena propaganda o dinamici projekta	Izvođač radova	Plan angažovanja zainteresovanih strana Diskusije u fokus grupama
Procena lokalne ženske grupe stručnjaka	Rano procenjivanje raspoložive radne snage i veština žena za sve potrebne pozicije	Izvođač radova Lokalni zavodi za zapošljavanje Promoter	Plan angažovanja zainteresovanih strana Izveštaj o proceni dostupnih lokalnih grupa
Infrastruktura i komunalne instalacije			
Ispitivanje materijala i zemljišta	Prisustvo ovih instalacija proveriće Izvođač radova na gradilištu geodetskim snimanjem pre početka građevinskih radova	Izvođač radova	Ankete Plan reagovanja u vanrednim situacijama
Inspekcija i procena stanja i apsorpcione sposobnosti lokalnih puteva	Prisustvo ovih instalacija proveriće Izvođač radova na gradilištu geodetskim snimanjem pre početka građevinskih radova	Izvođač radova	Ankete Plan reagovanja u vanrednim situacijama
Započinjanje	Snimanje kojim bi se identifikovale instalacije duž trase, smeštene iznad i ispod zemlje kao što su vodovod, kanalizacija, kablovska mreža, telefon i snabdevanje električnom energijom	Izvođač radova	Ankete Plan reagovanja u vanrednim situacijama
Turizam			
Očekivanje ekonomske koristi od prilagođavanja potencijalnog priliva radne snage	Uključite upravu hotela tokom procene njihove apsorpcione sposobnosti za priliv radnika	Izvođač radova Lokalna vlast	Plan angažovanja zainteresovanih strana

Uticaj	Mere ublažavanja/poboljšavanja	Odgovornost	Planovi upravljanja, politike i procedure
			Bliska koordinacija između lokalne vlasti i Promoter
Prekid lovne sezone i uticaj na sport rekreativnog lova	Jasno razgraničiti gradilište od lovišta	Izvođač radova	Plan angažovanja zainteresovanih strana
Kulturno nasleđe			
Na predmetnom području nije vršena sistematska istraga nepokretnih kulturnih dobara.	"Koridori Srbije doo Beograd" (KS) dužni su da obezbedi sve uslove i omogući nesmetano i stalno praćenje radova, tokom celog trajanja zemljanih radova, od strane arheološkog tima - arheološki nadzor;	Promoter	Postupci ukoliko dođe do slučajnih pronalazaka
	Procedura za pojavu slučajnih pronalazaka: Ukoliko tokom izvođenja radova Izvođač radova naiđe na arheološka i / ili istorijska nalazišta ili arheološke predmete ili predmete iz prošlosti, odmah će obustaviti radove i o tome bez odlaganja obavestiti nadležni Zavod za zaštitu spomenika kulture i preduzeti mere da nalaz ne uništi i ne ošteti i očuva se na mestu i u položaju u kome je otkriven, kao i da se obezbede uslovi za zaštitna arheološka istraživanja;	Izvođač radova	
		Institut za zaštitu spomenika kulture iz Niša	
Otkup zemljišta i preseljenje (u skladu sa zahtevima EBRD PR 5)			
Gubitak zemljišta	Naknada po punom trošku zamene, uključujući transakcione troškove / poreze ili zamensko zemljište i dodatnu pomoć pre raseljavanja ili nametanja ograničenja pristupa. Podaci o ekonomskim i socioekonomskim uslovima raseljenih lica uvek moraju biti razvrstani po polu i uključivati rodnu analizu posebno povezanu sa uticajima i rizicima preseljenja	Promoter	SEP Konsultacije uključujući oba pola, otkrivanje informacija i mehanizmi za podnošenje pritužbi RPF RAP Socijalno-ekonomsko istraživanje Pregled imovine i potpuni inventar osoba pogođenih projektom
Gubitak poslovnih objekata	Naknada za uspostavljanje komercijalnih aktivnosti na drugim mestima; (ii) izgubljeni neto prihod tokom perioda tranzicije; i (iii) troškovi prenosa i ponovne instalacije postrojenja, mašina ili druge opreme, prema potrebi. Pružite dodatnu ciljanu pomoć, uključujući rodnu analizu koja se posebno odnosi na uticaje i rizike preseljenja Obezbediti prelazni dodatak. Podaci o ekonomskim i sociokulturnim uslovima raseljenih lica uvek moraju biti razvrstani prema polu	Promoter	SEP RPF RAP Socijalno-ekonomsko istraživanje

Uticaj	Mere ublažavanja/poboljšavanja	Odgovornost	Planovi upravljanja, politike i procedure
			Koje uključuje oba pola konsultacije, otkrivanje informacija i mehanizam za podnošenje pritužbi
Gubitak sredstava za život	Vratiti sredstva za život i životni standard raseljenih lica na nivo pre projekta, kroz mere koje mogu biti zasnovane na preduzećima, na platama i / ili na preduzećima, kako bi se olakšalo održivo poboljšanje njihovog socio-ekonomskog statusa	Promoter	RPF SEP RAP Socijalno-ekonomsko istraživanje Koje uključuje oba pola konsultacije, otkrivanje informacija i mehanizam za podnošenje pritužbi
Gubitak useva (jednogodišnji, višegodišnji)	Nadoknaditi gubitak po zamenskoj ceni	Promoter	RPF RAP Socijalno-ekonomsko istraživanje Koje uključuje oba pola konsultacije, otkrivanje informacija i mehanizam za podnošenje pritužbi
Oštećenja imovine tokom izgradnje	Svaka naneta šteta će se proceniti i oceniti i kompenzovati po zamenskom trošku ili zamenom imovine ako novčana naknada nije prikladna	Izvođač radova Nadzor	Polisa osiguranja Mehanizam pritužbi Državni pravosudni mehanizam
Faza izgradnje			
Lokalni pregled i podrška zajednice (u skladu sa zahtevima EBRD PR 10)			
Nastavak očekivanja koristi vezanih za projekat	Upravljajte očekivanjima i izbegavajte izričito uverenje na kome će se zasnivati očekivanja Primenite transparentnost	Izvođač radova Promoter	Plan angažovanja zainteresovanih strana
Pitanje nasleđa	U ranoj fazi identifikujte potencijalne probleme iz prošlosti koji bi mogli	Izvođač radova	Plan angažovanja

Uticaј	Mere ublažavanja/poboljšavanja	Odgovornost	Planovi upravljanja, politike i procedure
	pojačati bilo kakav negativan uticaj		zainteresovanih strana
Gubitak podrške i rizik od gubitka ugleda	Držite se posvećenosti Projektu. Neka zajednica bude partner u razvoju	Izvođač radova	Plan angažovanja zainteresovanih strana
Gubitak podrške i rizik od gubitka projekta	Poštujte sve zaštitne odredbe. Pridržavajte se bilo koje obaveze koja je tamo navedena,	Izvođač radova	Plan angažovanja zainteresovanih strana
Privremeni priliv radnika i promena stanovništva			
Priliv radne snage	<p>Izbegavati ili smanjivati priliv radne snage tražeći zaposlene među lokalnim stanovništvom.</p> <p>Provera kapaciteta lokalno dostupnog fonda radne snage.</p> <p>Proceniti i upravljati priliom radne snage.</p> <p>Uključiti mere socijalnog ublažavanja u ugovor o građevinskim radovima (kroz PCC)</p> <p>Naveći kao odgovornost nadzornog inženjera nadgledanje i izveštavanje o prilivu radnika i radničkim kampovima (ako ih ima)</p>	<p>Izvođač radova</p> <p>Promoter</p> <p>Lokalna vlast</p> <p>Nadzor</p>	<p>Plan angažovanja zainteresovanih strana.</p> <p>ESMP</p> <p>Tenderska dokumentacija.</p> <p>Početno ispitivanje da li će projekat zahtevati priliv.</p> <p>PZ za obezbeđivanje Nadzora</p>
Priliv ljudi koji spontano traže posao	<p>Izvođač treba da zapošljava radnike preko zavoda, a da izbegava lično zapošljavanje kako bi se sprečio priliv ljudi koji spontano traže posao,</p> <p>Lokalna vlast će da se pozabavi ovim dodatnim priliom „sledbenika“ kako bi se postarali da se ne stvore nelegalna i nesigurna naselja</p>	<p>Izvođač radova</p> <p>Nadzor</p>	<p>ESMP</p> <p>Plan zapošljavanja</p>
Pritisak na lokalne javne službe	<p>Veza sa lokalnim službama kako bi se pratila promena u kapacitetu lokalnih usluga u vezi sa predviđenim priliom.</p> <p>Planovi vanrednih situacija za privremeni porast potražnje za komunalnim uslugama i pružanjem javnih usluga.</p>	Lokalna vlast	ESMP
Uticaj na dinamiku zajednice mogu se pojačati postojeći društveni konflikti	<p>Povezivanje sa civilnim društvom i lokalnim organizacijama za sprovođenje zakona radi izrade integrativnih akcionih planova;</p> <p>pružanje neposrednih informacija o potencijalnim uticajima na lokalne zajednice</p>	<p>Izvođač radova</p> <p>Lokalni organi reda</p>	<p>ESMP</p> <p>Program podizanja svesti među radnicima</p> <p>Preventivne mere za povećanje svesti</p>

Uticaj	Mere ublažavanja/poboljšavanja	Odgovornost	Planovi upravljanja, politike i procedure
	Mere za smanjenje podsticaja za mešanje sa lokalnom zajednicom		
Povećan rizik od zaraznih bolesti, posebno među osetljivim grupama, i opterećenje lokalnih zdravstvenih službi	<p>Primena CD i HIV / AIDS edukativnog programa;</p> <p>Informativne kampanje o polno prenosivim bolestima među radnicima i lokalnom zajednicom; Program specijalnog obrazovanja za romsku populaciju</p> <p>Edukacija o prenošenju bolesti;</p> <p>Obezbeđivanje kondoma. (naznačeno kao odgovornost izvođača);</p> <p>Nadgledanje podataka o zdravlju lokalnog stanovništva, posebno za prenosive bolesti.</p>	<p>Izvođač radova</p> <p>Lokalni pružalac zdravstvenih usluga</p>	<p>ESMP</p> <p>Bezbednost i zdravlje na radu</p>
Povećan pritisak na smeštaj i kiriju i indukovana poskupljenja koja utiču na receptora	Detaljna procena radne snage kako bi se izvršila procena smeštaja	Promoter	Plan angažovanja zainteresovanih strana
Povećan broj saobraćajnih nezgoda	<p>Obuka o razvoju svesti u vezi sa zdravljem i saobraćajem u toku izgradnje usled povećanja saobraćaja</p> <p>Podeliti letak o bezbednosti na putevima</p> <p>Priprema i sprovođenje plana organizacije saobraćaja koji treba da odobri nadzor;</p> <p>Organizacija prevoza od kampa do mesta izgradnje kako bi se smanjio saobraćaj;</p> <p>Obuka o bezbednosti na putu i defanzivnoj vožnji za zaposlene;</p> <p>Sankcionisanje neopreznu vožnje</p> <p>Angažovanje lokalne vlasti da sa izvođačem i zajednicom identifikuje crne tačke za nezgode i Formulacija rešenja.</p>	<p>Izvođač radova</p> <p>Lokalna vlast i nadležne institucije</p>	<p>Program podizanja svesti o bezbednosti na putevima u zajednici</p> <p>Plan organizacije saobraćaja</p> <p>Letci o bezbednosti na putu</p> <p>Plan upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednosti u zajednici</p>

Uticaj	Mere ublažavanja/poboljšavanja	Odgovornost	Planovi upravljanja, politike i procedure
Rodno zasnovano nasilje / bratimljenje	Obavezna i ponovljena obuka i podizanje svesti za radnu snagu o uzdržavanju od neprihvatljivog ponašanja prema članovima lokalne zajednice, posebno ženama; informisati radnike o nacionalnim zakonima koji seksualno uznemiravanje i rodno zasnovano nasilje čine kažnjivim delom za koje mogu biti krivično gonjeni; uvođenje kodeksa ponašanja radnika kao dela ugovora o radu,	Izvođač radova Nadzor	Obavezne klauzule o ugovorima o radu Program prevencije rodno zasnovanog nasilja
Društvena napetost i nasilje	Podsticanje lokalnih snaga reda da održe javni red nakon priliva. Žalbe na rodno zasnovano nasilje treba da se ozbiljno uzmu u obzir od strane lokalnih snaga reda, što se može proveriti slanjem policajki na predmetno područje. Sprovesti preventivne obuke sa radnicima kako bi se prikazalo prisustvo vlasti u predmetnom području.	Izvođač radova Lokalni organi reda Lokalna vlast	Program prevencije nasilja i napetosti
Pol			
Privremene mogućnosti direktnog i indirektnog zapošljavanja	Tokom procene raspoloživih stručnjaka i radnika među lokalnim grupama identifikujte pozicije dostupne za žene i one koje su podjednako dostupne za oba pola kako bi mogli identifikovati dostupnu radnu snagu. Planom zapošljavanja mogla bi se odrediti kvota žena koje će biti angažovane u okviru Projekta	Izvođač radova Promoter	Plan angažovanja zainteresovanih strana Plan zapošljavanja Izveštaj o proceni
Rizik od nasilja i bezbednost saobraćaja od priliva radnika	Sa lokalnim organima reda dogovoriti se o pojačanim merama prevencije nasilja, naročito onog zasnovanog na rodu, i sprovedite kampanje za podizanje svesti o bezbednosti na putevima i saobraćaju	Izvođač radova Kancelarije lokalnih organa reda	Plan angažovanja zainteresovanih strana Planovi organizacije saobraćaja
Degradacija lokalne infrastrukture	Pridržavajte se ograničenja kretanja građevinskih vozila i opreme po lokalnim putevima. Izgradite pristupne puteve za prevoz materijala i opreme. Ugovorno vezati Izvođača da u periodu pre izgradnje rekonstruiše svu lokalnu infrastrukturu čiji je kvalitet degradirao tokom radova na izgradnji.	Izvođač radova Nadzorni inženjer zadužen za monitoring	Ugovor o građevinskim radovima
Pristupačnost zdravstvene zaštite	Odgovornim upravljenjem saobraćajem osigurati neometan pristup zdravstvenim ustanovama; zaustaviti saobraćaj samo uz konsultacije sa zajednicama	Izvođač radova Nadzor	Plan organizacije saobraćaja Plan angažovanja zainteresovanih strana ESMP
Pristupačnost obrazovanja za decu	Plan organizacije saobraćaja uzima u obzir dnevni red prevoza dece, posebno	Izvođač radova	Plan organizacije saobraćaja

Uticaј	Mere ublažavanja/poboljšavanja	Odgovornost	Planovi upravljanja, politike i procedure
	tokom školske godine, od septembra do decembra i od februara do juna. To treba da se uradi u koordinaciji sa školama i prevoznicima	Nadzor	Plan angažovanja zainteresovanih strana ESMP
Raskrsnica pešačke i biciklističke staze	Posavetujte se sa ženama koje uglavnom hodaju ili voze bicikl kako bi uspere da obave dnevne poslove i kućne obaveze.	Izvođač radova Nadzor	Plan organizacije saobraćaja
Povećanje transportnih troškova	Uopšteno se posavetujte sa zajednicom. Procenite uticaj povećanog troška života	Lokalna vlast MGSI	Politika subvencija ili izuzeća od putarine
Prekid trasa i reda vožnje javnog prevoza	Obezbedite odgovarajuće servisne puteve i rasporede prekida saobraćaja srazmerne dinamici zajednice	Izvođač radova Nadzor	Plan organizacije saobraćaja Plan angažovanja zainteresovanih strana
Obrazovanje i veštine			
Razvijanje veština	Promovisanja programa obuke zaposlenih kako bi se unapredile postojeće veštine ili dodali nove	Izvođač radova	Plan zapošljavanja. Plan angažovanja zainteresovanih strana
Obuka i učenje na radnom mestu	Poboljšanje kapaciteta tokom građevinskih radova. Sprovesti kontinuiranu obuku tokom radova na izgradnji.	Izvođač radova	Plan zapošljavanja Ugovori o radu
Mogućnosti za podizvođače, odnosno manje kompanije da steknu reference	Tokom procene dostupne radne snage među lokalnim stanovništvom oglasiti privremene usluge, poslove koji se mogu podugovarati, kako bi manje kompanije mogle da sarađuju i time maksimiziraju svoje prilike	Izvođač radova Lokalna vlast	Plan zapošljavanja Plan angažovanja zainteresovanih strana
Privremeno zapošljavanje i obuka osetljivih grupa na radnom mestu	Izvođač treba eksplicitno da uključi lidere lokalne romske zajednice u oglašavanje za otvaranje radnih mesta i to će odraziti u njegovom Planu zapošljavanja u saradnji sa Udruženjem Roma iz Merošine. Pre toga, romska zajednica bi trebalo da bude uključena u detaljnu procenu raspoloživog lokalnog broja radnika	Izvođač radova Lokalna vlast Promoter	Plan zapošljavanja Plan angažovanja zainteresovanih strana
Zapošljavanje i ekonomija			
Promene u poreskim prihodima	Pravovremena uplata svih poreza, Kampanja za podizanje svesti o plaćanju poreza	Izvođač radova Poreska uprava	Nacionalno zakonodavstvo Ugovor o građevinskim radovima

Uticaj	Mere ublažavanja/poboljšavanja	Odgovornost	Planovi upravljanja, politike i procedure
	Poreske inspekcije		
Promene u carinama i nametima	Pravovremena uplata carina i nameta od strane Izvođača.	Izvođač radova Kancelarija poreske uprave Carinarnice	Nacionalno zakonodavstvo
Promene u direktnom zapošljavanju	Maksimalno povećati lokalno zapošljavanje, kao što je i definisano u Planu zapošljavanja Pridržavanje sa bilo kojim Planom upravljanja radnom snagom i politika ljudskih resursa kojima se želi uspostaviti pravedno, transparentno i jednako zapošljavanje. Utvrdite mogućnosti za povećanje zaposlenosti žena i Roma	Izvođač radova Promoter	Plan upravljanja radnom snagom Procedura za podnošenje pritužbi Plan zapošljavanja Plan angažovanja zainteresovanih strana
Promene u indirektnom zapošljavanju	Maksimalno povećati lokalne indirektne mogućnosti zapošljavanja nabavkom lokalnih usluga i robe	Izvođač radova Promoter	Lokalni plan nabavki
Promene u nabavci	Maksimalno povećati lokalne indirektne mogućnosti zapošljavanja nabavkom lokalnih usluga i robe	Izvođač radova Promoter	Lokalni plan nabavki
Dugoročne koristi od povećanja kapaciteta (mogućnosti obuke na radnom mestu)	Identifikovati i usredsrediti se na posebne nedostatke u veštinama. Omogućiti zaposlenima praktično učenje. Usredsredite se na to koliko dobro zaposleni izvodi potrebne radne veštine u odnosu na određene standarde učinka i obučite se da poboljšate kvalitet rada	Izvođač radova Nadzor Konsultant	Politika zapošljavanja Praktičan program obuke
Prilika za lokalne dobavljače i podizvođače	Lokalnim preduzećima će se unapred pružati kroz trgovinske i privredne komore i lokalne poslovne organizacije, informacije o šansama za prijavu na tendere. Transparentna i konkurentna politika angažovanja	Izvođač radova Privredna komora	Lokalni plan nabavki SEP
Prilike za žene	Šanse za zapošljavanje žena identifikovaće se u Projektu, gde je to moguće i reklamirati u skladu sa tim pokušavajući da ih popune tražeći među dostupnom radnom snagom i ekspertima	Izvođač radova Promoter	Plan zapošljavanja Ugovor o građevinskim radovima SEP

Uticaj	Mere ublažavanja/poboljšavanja	Odgovornost	Planovi upravljanja, politike i procedure
Kulturno nasleđe			
Na predmetnom području nije vršena sistematska istraga nepokretnih kulturnih dobara.	“Koridori Srbije doo Beograd” (KS) su dužni da obezbede sve uslove i omoguće nesmetano i stalno praćenje radova, tokom celog trajanja zemljanih radova, od strane arheološkog tima - arheološki nadzor;	Promoter	Postupci ukoliko dođe do slučajnih pronalazaka
	Postupak ukoliko dođe do slučajnih pronalazaka: Ukoliko, tokom izvođenja radova, izvođač naiđe na arheološke i/ili istorijski značajne lokacije ili arheološke predmete ili predmete iz prošlosti, odmah će morati da obustavi radove i obavesti, bez odlaganja, nadležni Zavod za zaštitu spomenika kulture Niš, kao i da preduzme mere kako se otkriveni predmeti ne bi uništili, te da ih sačuva na mestu i u položaju u kom je pronađeno, kao i da obezbedi uslove za zaštitna arheološka istraživanja;	Izvođač radova	
		Zavod za zaštitu spomenika kulture Niš	
Infrastruktura i komunalne usluge i javni objekti			
Privremeni gubitak ili pristup infrastrukturi ili uslugama;	Obavestiti lokalne zajednice o programu i redosledu radova. Plan organizacije saobraćaja Plan upravljanja infrastrukturom i komunalnim instalacijama; Plan reagovanja u vanrednim situacijama u vezi sa snabdevanjem vodom i električnom energijom.	Izvođač radova Nadzor	SEP Plan organizacije saobraćaja Plan upravljanja komunalnim instalacijama Plan reagovanja u vanrednim situacijama
Prekid rada mobilnih provajdera ili TV mreže, internet usluga usled ukrštanja sa neubeleženim komunalnim instalacijama	Sprovesti izviđačko ispitivanje kako bi se identifikovale moguće lokacije neucrtanih instalacija i povezati se sa pružaocima usluga da bi pomogli u otkrivanju neucrtanih instalacija	Izvođač radova	SEP Plan upravljanja komunalnim instalacijama
Promena potražnje za uslugama restoranima, perionicama veša	Promovisati jednaku raspodelu povećane potražnje za uslugama, tako deleći na jednake delove dobit	Izvođač radova Lokalna vlast	SEP Lokakni plan nabavke
Promena u vodosnabdevanju sa mogućim nedostatkom vode	Sprovesti nadzor nad snabdevanjem vodom	Izvođač radova	Plan upravljanja vodosnabdevanjem
	Redovno se povezivati sa vodovodom kako bi se napravili planovi reagovanja i obezbedilo alternativno vodosnabdevanje i tako sprečili prekidi u snabdevanju.	Nadzor	Sastanci procene sa vodovodima
	Razmeniti informacije o vodosnabdevanju i rezultatima monitoringa	Lokalni vodovod	Monitoring izveštaji

Uticaј	Mere ublažavanja/poboljšavanja	Odgovornost	Planovi upravljanja, politike i procedure
Prekidi snabdevanja električnom energijom	<p>Preduzeti monitoring nad snabdevanjem električnom energijom. Redovno održavati vezu sa kompanijom za snabdevanje električnom energijom kako bi se razvili planovi za alternativno snabdevanje električnom energijom najranjivijim korisnicima (bolnicama) i sprečiti poremećaje u snabdevanju.</p> <p>Razmeniti informacije o snabdevanju električnom energijom i rezultatima monitoringa</p>	<p>Izvođač radova</p> <p>Nadzor</p>	<p>SEP</p> <p>ESMP</p> <p>Plan reagovanja u vanrednim situacijama</p>
Radna snaga i uslovi rada			
Prava, pravila i obaveze radnika	Obavezno ispoštovati nacionalne zakone o o radu, socijalnom osiguranju i zaštiti na radu, zahteve EBRD PR 2 i osnovne principe i standarde sadržane u konvencijama ILO	Izvođač radova	<p>Sistem upravljanja ljudskim resursima Ugovori o radu</p> <p>Državni zakoni</p> <p>ILO konvencije</p>
Standardi zapošljavanja	Obavezno ispoštovati nacionalne zakone o o radu, socijalnom osiguranju i zaštiti na radu i osnovne principe i standarde sadržane u konvencijama ILO	<p>Izvođač radova</p> <p>Nadzor konsultant</p>	<p>Sistem upravljanja ljudskim resursima Plan zapošljavanja</p> <p>Državni zakoni</p> <p>ILO konvencije</p>
Smeštaj za radnike	Odgovarajući smeštaj na i van gradilišta u skladu sa zahtevima EBRD PR 2, ILO konvencije	Izvođač radova	<p>Plan upravljanja ljudskim resursima</p> <p>Plan zapošljavanja</p> <p>Državni zakoni</p> <p>ILO konvencije</p>
Zdravlje i bezbednost na radu	<p>Obezbeđivanje adekvatne, blagovremene i redovno ažurirane obuke i uputstva za radnike o o bezbednosnim merama predostrožnosti i njihovoj odgovornosti za svoju sigurnost i bezbednost drugih;</p> <p>Zahtevati od radnika da koriste obezbeđenu sigurnosnu opremu;</p> <p>Prijaviti i evidentirati bilo kakve nezgode, incidente i / ili kršenje relevantnog zakonodavstva proisteklih iz projekta;</p>	Izvođač radova	<p>Plan upravljanja ljudskim resursima</p> <p>Plan upravljanja bezbednošću na radu</p> <p>Plan zapošljavanja</p> <p>Državni zakoni</p>

Uticaj	Mere ublažavanja/poboljšavanja	Odgovornost	Planovi upravljanja, politike i procedure
			ILO conventions
Rizik po zdravlje i bezbednost zajednice			
Potencijalni rizici za bezbednost u saobraćaju od pojačanog saobraćaja i prisustva teretnih vozila na putevima, degradirani putevi zbog povećanog saobraćaja teških teretnih vozila.	<p>Pripremiti plan organizacije saobraćaja.</p> <p>Sprovođenje kampanja za zajednicu sa naglaskom na najranjivije korisnike (decu, starije, pešake i bicikliste).</p> <p>Smanjiti ograničenje brzine.</p> <p>Razvijanje programa za angažovanje zainteresovanih strana i konsultacije kako bi se edukovale lokalne zajednice o rizicima kod neovlašćenog ulaska na gradilište, značenje postavljenih znakova i opasnost od igranja sa ili blizu opreme ili ulaznja u ograđenu teritoriju.</p> <p>Odgovarajući znakovi treba da se postave oko radnih područja i gradilišta upućujući ljude o rizicima povezanim sa neovlašćenim pristupom. Svi znakovi treba da budu na srpskom jeziku ili u obliku dijagrama kako bi bili sigurni da i ljudi sa slabom pismenošću mogu da razumeju znakove.</p>	<p>Izvođač radova</p> <p>Nadzor</p>	<p>Plan angažovanja zainteresovanih strana</p> <p>ESMP</p> <p>Plan organizacije saobraćaja</p> <p>Plan primene za određenu lokaciju</p> <p>Plan upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednosti u zajednici</p>
Neovlašćeno ulazanje na gradilište i povrede	<p>Ograditi gradilište vidljivom ogradom koju nije lako pomeriti.</p> <p>Jasno oivičiti gradilište. Postaviti vidljive i razumne znakove na granice gradilišta.</p> <p>Podići svest zajednice i radnika.</p> <p>Obučiti radnike da ne dozvole ni slučajne ili povremene ulaske</p> <p>Postaviti znakove upozorenja da je zabranjeno neovlašćeno prelaženje i pravni lek u slučaju nepoštovanja pravila.</p> <p>Kampanje za podizanje svesti u Zajednici</p>	<p>Izvođač radova</p> <p>Nadzor</p>	<p>Plan angažovanja zainteresovanih strana</p> <p>Informativni leci</p> <p>Prezentacije za podizanje svesti</p> <p>Plan upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednosti u zajednici</p>
Potencijalno povećani rizici prenosa zaraznih bolesti i privremeni pritisak na lokalnu zdravstvenu i sanitarnu infrastrukturu	<p>Sprovođenje obrazovnog programa za CD i HIV/AIDS;</p> <p>Informativne kampanje o polno prenosivim bolestima među radnicima i lokalnom zajednicom; Poseban obrazovni program za romsku populaciju i žene.</p> <p>Edukacija o prenošenju bolesti;</p>	<p>Izvođač radova</p> <p>Nadzor</p> <p>Zdravstvene ustanove</p>	<p>Plan angažovanja zainteresovanih strana</p> <p>Obrazovni program i materijal za učenje</p>

Uticaј	Mere ublažavanja/poboljšavanja	Odgovornost	Planovi upravljanja, politike i procedure
	Obezbeđivanje kondoma, koji su navedeni kao obaveza izvođača; Praćenje zdravstvenih podataka o lokalnoj populaciji, naročito po pitanju prenosivih bolesti.	Romska udruženja	Plan upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednosti u zajednici
Uticaј puteva za komunikaciju koje je napravila sama zajednica umesto privremenih prekinutih trasa za komunikaciju	Sve vreme održavati alternativne pravce. Ogradite gradilište i prikažite alternativne trase,	Izvođač radova	Plan organizacije saobraćaja ESMP Plan angažovanja zainteresovanih strana Plan upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednosti u zajednici
Uticaј na bezbednost zajednice, naročito se osvrćući na interakciju među sigurnosnim snagama koje su zadržane kao čuvari	Informisati zajednicu o prisustvu snaga bezbednosti koje čuvaju opremu i gradilište izvođača. Objasnite zajednici njihovu ulogu i obaveze. Povežite se sa lokalnim organima reda kako biste se dogovorili o redovnim sastancima, načinima komunikacije i o hitnim reakcijama ukoliko budu potrebne. Obučite zaposlene koji rade kao obezbeđenje da se pridržavaju protokola i pravila ponašanja sve vreme, posebno naglašavajući pitanja nošenja oružja i njegove upotrebe, ukoliko je primenljivo	Izvođač radova	Kodeks ponašanja bezbednosnog osoblja Plan o očuvanju zdravlja i bezbednosti na radu ESMP Plan upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednosti u zajednici
Zdravstvene usluge			
Povećan broj vozila u okruženju i saobraćaj mogu dovesti do većeg broja saobraćajnih nezgoda i povreda.	Održavanje trenutnih kapaciteta medicinskog osoblja	Zdravstveni centri	Plan reagovanja u vanrednim situacijama
Pritisak zbog priliva radnika	Održavati trenutne kapacitete medicinskog osoblja i opreme	Zdravstveni centri	Politika medicinskog centra
Dostupnost obrazovanja			
Prekid komunikacijskih veza tokom radnih dana, puteva za pohađanje škole i predškolskog programa u udaljenim školskim objektima	Pripremite plan organizacije saobraćaja. Razmenite sa predstavnicima škola raspored vožnje svih putnih pravaca u opštini.	Izvođač radova	Plan angažovanja zainteresovanih strana Plan organizacije saobraćaja

Uticaj	Mere ublažavanja/poboljšavanja	Odgovornost	Planovi upravljanja, politike i procedure
	U meri u kojoj je izvodljivo uskladiti potpunu obustavu saobraćaja sa školskim rasporedom		
Poljoprivreda, pčelarstvo i ratarstvo			
Ometanje pčelara	<p>Dogovori sa pčelarima o mestu preseljenja košnica po potrebi.</p> <p>Pomoć pri transportu i preseljenju košnica po potrebi.</p> <p>Primeniti RPF i RAP i nadoknaditi svaki gubitak</p>		<p>Plan angažovanja zainteresovanih strana</p> <p>RPF</p> <p>RAP</p> <p>Socio-ekonomsko istraživanje i procena svakog individualnog domaćinstva</p>
Ometanje ispaše	Sastaviti ugovorne klauzule kojima se osigurava da se dobavljači konsultuju sa lokalnim poljoprivrednicima kako bi utvrdili odgovarajući broj i lokaciju prelaza životinja.		SEP
Uticaj na kvalitet proizvodnje voća	<p>Primeniti RPF i RAP i nadoknaditi svaki gubitak socio-ekonomske osnove ljudima pogođenim projektom, uključujući i uticaj u vezi sa otkupom zemljišta i ograničenjima upotrebe zemljišta</p> <p>Detaljan popis imovine</p> <p>Procena vrednosti i naknada po zameni.</p>		<p>RPF</p> <p>RAP</p> <p>Socio-ekonomsko istraživanje i procena svakog individualnog domaćinstva</p>
Gubitak poljoprivredne zemlje	<p>Primeniti RPF i RAP i nadoknaditi svaki gubitak</p> <p>Detaljan popis imovine</p> <p>Procena vrednosti i naknada po zamenskoj ceni</p> <p>socio-ekonomske osnove ljudima pogođenim projektom, uključujući i uticaj u vezi sa otkupom zemljišta i ograničenjima upotrebe zemljišta tokom pripreme RAP-a</p>		<p>RPF</p> <p>RAP</p> <p>Socio-ekonomsko istraživanje i procena svakog individualnog domaćinstva</p>
Gubitak plodonosnog drveća i vinograda	Primeniti RPF i RAP i nadoknaditi svaki gubitak		RPF

Uticaј	Mere ublažavanja/poboljšavanja	Odgovornost	Planovi upravljanja, politike i procedure
	<p>Detaljan popis imovine</p> <p>Procena vrednosti i naknada po zamenskoј ceni</p> <p>socio-ekonomske osnove ljudima pogođenim projektom, uključujući i uticaj u vezi sa otkupom zemljišta i ograničenjima upotrebe zemljišta tokom pripreme RAP-a</p>		<p>RAP</p> <p>Socio-ekonomsko istraživanje i procena svakog individualnog domaćinstva</p>
Gubitak prihoda zbog gubitka zemljišta, plodonosnog drveća i vinograda	<p>Primeniti RPF i RAP i nadoknaditi svaki gubitak</p> <p>Detaljan popis imovine</p> <p>Procena vrednosti i naknada po zamenskoј ceni socio-ekonomske osnove ljudima pogođenim projektom, uključujući i uticaj u vezi sa otkupom zemljišta i ograničenjima upotrebe zemljišta tokom pripreme RAP-a</p>		<p>RPF</p> <p>RAP</p> <p>Socio-ekonomsko istraživanje i procena svakog individualnog domaćinstva</p>
Otkup zemljišta i preseljenje (u skladu sa zahtevima EBRD PR 5)			
Nepredvidive okolnosti koje rezultiraju dodatnim gubitkom zemlje i imovine povezane sa njom i preseljenjem.	<p>Primeniti RPF i RAP i nadoknaditi svaki gubitak socio-ekonomske osnove ljudima pogođenim projektom, uključujući i uticaj u vezi sa otkupom zemljišta i ograničenjima upotrebe zemljišta</p> <p>Detaljan popis imovine</p> <p>Procena vrednosti i naknada po zamenskoј ceni.</p>	Promoter	<p>PRF</p> <p>RAP</p> <p>Socio-ekonomsko istraživanje i procena svakog individualnog domaćinstva</p>
Ranjivost			
Prekid trasa za dostavu besplatnih obroka	Upoznati se sa dnevnim rasporedom besplatnih obroka i povezati se sa Crvenim Krstom	Izvođač radova	Plan organizacije saobraćaja SEP
Prekid prevoza pacijenata za hemodijalizu	Upoznati se sa dnevnim rasporedom dnevnih obroka i povezati se sa zdravstvenim institucijama	Izvođač radova	Plan organizacije saobraćaja SEP
Sredstva za život			
Gubitak sredstava za život	Osigurajte obnavljanje sredstava za život	Promoter	RPF

Uticaj	Mere ublažavanja/poboljšavanja	Odgovornost	Planovi upravljanja, politike i procedure
			RAP Pojedinačna socio-ekonomska istraživanja i podrška obnavljanju sredstava za život
Tokom izgradnje			
Zapošljavanje i ekonomija			
Promene u primanjima od naplate putarine	Uvesti putarinu i e-putarinu, čim bude moguće		Nacionalni zakoni i podzakonska akta o putarinama
Promene u direktnom zapošljavanju	Maksimalno povećati lokalno zapošljavanje, uspostaviti poštene, transparentne mogućnosti i utvrditi mogućnosti za povećanje zaposlenosti žena		Politika zapošljavanja i procedure za postavljanje državnog operatora za autoput
Prihod za poreze od razvoja novih objekata duž autoputa	Redovna revizija plaćanja poreza		
Turizam			
Promene u prihodima i ekonomskim koristima od turizma	Promovišite turističke destinacije		Strategija lokalnog turističkog razvoja
Poboljšani pristup turističkim mestima u tom području	Održavanje nove infrastrukture		Plan održavanja za operatora autoputa

Tabela za monitoring socijalnih pitanja

Br.	Indikatori	Početna anketa	Ponovljena anketa
1	Prosečna veličina porodice		
2	Prosečna mesečna primanja domaćinstva Prilagođeno inflaciji		
3	Prosečna mesečna primanja po članu domaćinstva Prilagođeno inflaciji		
4	Procenat porodica bez članova koji zarađuju		
5	Procenat domaćinstava ispod granice siromaštva		
6	Procenat domaćinstava koji procenjuju svoj ekonomski status kao: 'iznad proseka' 'prosečno' 'skromno' 'siromašno'		
7	Imovina domaćinstva		
8	Promene u ekonomskom statusu domaćinstva u poslednjih pet godina su: Na bolje Na gore		
9	Obrazac primljene naknade za trošenje		

Br.	Indikatori	Početna anketa	Ponovljena anketa
10	Promena radnog statusa članova domaćinstva: Dobio posao Izgubio posao		
11	Domaćinstva sa članovima zaposlenim na projektu		

Monitoring upravljanjem pritužbama

Monitoring upravljanja pritužbama sprovodiće se kroz niz indikatora koji obezbeđuju efikasno i blagovremeno rešavanje pritužbi. Indikatori će biti mere u sklopu perioda izveštavanja. Indikatori su navedeni ispod:

- Broj primljenih pritužbi;
- Broj (%) Pritužbi prihvaćenih u vremenskom okviru;
- Broj (%) Pritužbi jednostano odlučениh;
- Broj (%) Pritužbi rešenih u navedenom vremenskom okviru;
- Broj (%) pritužbi u vezi sa istim ili ponovljenim događajem i/ili lokacijom kako bi se identifikovale oblasti najviše pogođene sa negativnim uticajima projekta.
- Broj (%) primljenih pritužbi u odnosu na prethodni izveštajni period.
- Broj (%) podnosilaca pritužbi zadovoljnih procedurom (pravovremene, pravične)
- Broj (%) podnosilaca pritužbi zadovoljnih ishodom.

Izlazni indikatori za monitoring procesa su sledeći:

- Broj javnih diskusija i konsultacija o RAP-ima;
- Broj završenih studija o eksproprijaciji;
- Procenat otkupljene zemlje u odnosu na zemlju neophodnu za otkup za svrhe Projekta, uključujući i ukupnu površinu eksproprijisane zemlje i površine zemlje po osobi;
- Broj izvršenih isplata kompenzacije;
- Broj obezbeđene zamenske imovine i kuća;
- Broj osoba pogođenih projektom RS koje ostvaruju svoje pravo svojine na zgradama i zemljištu;
- Broj i iznos isplate za gubitak prihoda;
- Broj i vrsta pomoći koja se pruža ranjivim grupama, osobama pogođenim projektom; i
- Broj and vrsta pritužbi, uključujući pravne radnje proistekle iz eksproprijacije (predati slučajevi, rešeni slučajevi, vreme potrebno za njihovo rešavanje).

Dodatak 2 Lokacijski uslovi značajni za razvoj ESMP-a

1. Uslovi Republičke direkcije za vode (Uslovi voda)
2. Odluka Zavoda za zaštitu prirode Srbije
3. “Srbijašume”
4. Odluka Instituta za zaštitu spomenika kulture Niš

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ,
ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ
Републичка дирекција за воде
Број: 325-05-00392/2020-07
30.04.2020. године
Београд

На основу чл. 113, 115. и 117. Закона о водама ("Сл. гласник РС" бр. 30/2010), Закона о изменама Закона о водама ("Сл. гласник РС" бр. 93/2012, 101/2016, 95/2018), члана 30. став 2. Закона о државној управи ("Службени гласник РС" бр. 79/05 и 101/07), члана 5. Закона о министарствима ("Сл. гласник РС" бр. 44/2014, 14/2015, 54/2015, 96/2015, 62/2017), Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС" бр. 72/2009, 81/2009-исправка, 24/2011, 121/2012, 42/2013-УС, 50/2013-УС, 98/2013-УС, 132/2014, 145/2014, 85/2018), Правилника о поступку спровођења обједињене процедуре електронским путем ("Сл. гласник РС" бр. 113/2015) и Упутства о начину поступања надлежних органа и ималаца јавних овлашћења који спроводе обједињену процедуру у погледу водних аката у поступцима остваривања права на градњу (број: 110-00-163/2015-07, од 19.05.2015. године), решавајући по захтеву подносиоца захтева, Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре у име "Коридори Србије" д.о.о., Београд, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде, вршилац дужности директора Наташа Милић, по Решењу Владе 24 број: 119-8512/2019 од 29.08.2019. године, издаје

ВОДНЕ УСЛОВЕ

1. Одређују се водни услови у поступку припреме техничке документације за изградњу аутопута Е-80 у Србији (SEETO Ruta 7): од Ниша (Мерошина) до Плочника (Белољин) – I фаза изградње, на катастарским парцелама које припадају КО Арбанасце, КО Балајнац, КО Баличевац, КО Брест, КО Југ Богдановац, КО Лепаја, КО Меровина, КО Градиште – општина Меровина и катастарским парцелама које припадају КО Прокупље Град, КО Прокупље, КО Прекадин, КО Поточић, КО Појате, КО Ново Село, КО Нова Божурна, КО Мала Плана, КО Концел, КО Губетин, КО Дреновац, КО Доња Стражава, КО Доња Топоница, КО Ђуровац, КО Ђуковац, КО Бреснички, КО Беле Воде – општина Прокупље.

2. Овај акт је уписан у Уписник водних услова за водно подручје "Морава", под редним бр.225. од 30.04.2020. године.

3. Водним условима се одређују се технички и други захтеви који морају да се испуне при пројектовању, извођењу радова и објеката, који могу трајно, повремено и привремено утицати на промене у водном режиму, односно угрозити циљеве животне средине, а нарочито у водном земљишту водотока са којим се саобраћајни објекат укршта, додирује или делом пролазе, и то:

3.1.Израдити техничку документацију, на основу претходних радова, у свему према важећем закону и прописима из водопривреде и осталим законима, прописима, мишљењима и нормативима за ову врсту објеката;

3.2.Техничку документацију урадити у складу са урбанистичко-планском документацијом;

3.3.Инвеститор/корисник је у обавези да реши имовинско правне односе, у зони изградње и коришћења објеката у водном земљишту, са ЈВП"Србијаводе";

3.4.При изради пројектне документације водити рачуна о постојећим и планираним водним објектима и природном кориту водотока на начин који ће обезбедити заштиту њихове стабилности и заштиту режима вода;

3.5.Израду техничке документације усагласити са техничком документацијом према којој су израђени заштитни водни објекти или извршено уређење појединих водотока као и са

планском и пројектном документацијом којом су предвиђени ови објекти и радови на неуређеним и неуређеним водотоцима;

3.6. Да се техничком документацијом утврде стални и повремени водотокови са којима се траса пута укршта или непосредно паралелно води (изградња у водном земљишту) и њихове карактеристике (меродавни протицаји, пронос наноса, сливне површине, итд.), сви могући неповољни утицаји објеката на режим вода, проноса наноса и леда, као и утицаји режима на објекте, итд. и дају одговарајућа техничка решења у складу са утврђеном категоријом заштите објеката и у складу са заштитом квалитета подземних и површинских вода, заштите стабилности и функционалности водних објеката и спровођењем заштите од штетног дејства вода у складу са прописима из водопривреде;

3.7. Хидролошке податке (Карактеристичне рачунске вредности у природном режиму, које је дао РХМЗ) преузети из издатих водних услова број: 325-05-00177/2018-07 од 21.03.2018.године, 325-05-00179/2018-07 од 22.03.2018.године, 325-05-00192/2018-07 од 15.03.2018.године, 325-05-00193/2018-07 од 19.03.2018.године и 325-05-00194/2018-07 од 20.03.2018.године;

3.8. Спровести одговарајуће хидрауличке прорачуне као и димензионисање објекта на основу хидролошких података РХМЗ о карактеристичним рачунским вредностима;

3.9. Приказати (рачунаски и графички) постојећи режим вода водотока као и пројектовани режим који је последица изградње објекта и предвиђених радова;

3.10. Димензионисање отвора и распона мостова извршити на основу хидрауличног прорачуна за меродавне вредности карактеристичних протицаја предметних водотока, са графичким приказима у подужном и попречном пресеку, при чему отвори треба да пропусте меродавне протицаје без неповољног дејства успора уз обезбеђење стабилности моста, обала и дна водотока. Надвишења доње ивице конструкције мостова предвидети са потребним зазором (рачунатим на основу протицаја меродавне рачунске велике воде и/или профилске брзине при меродавној великој рачуној води). У обзир узети све могуће неповољне карактеристике и комбинације (велике воде, ветар, таласи, ерозивни процеси, ледоход и ледостај, итд.);

3.11. Да се предвиде мостовски стубови и ослоњци (у кориту водотока или изван речног корита и изван локације водних објеката, а нарочито насипа) који ће стварати најмање отпоре отицању вода, односно, који ће бити хидраулички обликовани (кружни, елипсasti, и сл.) и паралелни струјницама речног тока, тако да не изазивају дубинску ерозију (дуж речног корита), локалну ерозију (око стубова моста) и бочну ерозију (на обалама) а која би могла да угрози стабилност моста и објеката, земљиште, и др.

Генерална је препорука да се мостовски прелаз изведе са што мање стубова у кориту, тако да осовина моста буде управна на речни ток, а осовине стубова моста постављене у правцу струјница;

3.12. У случају да се јавља дубинска и бочна ерозија у зони обала, мостовских стубова и ослонаца, предвидети техничка решења којима ће се осигурати ослоњци и стубови и стабилизирати речно дно узводно и низводно од моста и дуж речног корита односно, докле се осећа негативан хидраулички утицај мостовског сужења на режим отицања вода, наноса и леда о трошку инвеститора моста;

3.13. За регулационе радове за аутопут Е-80, предлаже се:

Извођење неопходних регулационих радова ради стабилизације и заштите рушевних обала у близини аутопута. Пожељно је да се постојеће и нове грађевине међусобно повежу, а не сме се дозволити да се свенуло постојеће грађевине уклањају или оштете током извођења радова на аутопуту и другим објектима у његовом коридору. Уколико је то неопходно, објекат се након завршетка радова мора вратити у првобитно стање.

На потезима где је траса аутопута вођена паралелно са реком обавезно је да се изведе облога ка реци, ради заштите трупа изведеног од насута материјала. Такође, на тим потезима је потребно извршити регулације река у дужем потезу у складу са хидрауличким и другим прорачунима;

3.14. Изградњом пута се не сме онемогућити отицање унутрашњих или узводних вода и за њихово одвођење предвидети одговарајуће мере и објекте;

3.15. Да се на местима укрштања трасе државног пута и моста са реком техничка решења изградње предметних саобраћајних објеката усагласе са плановима за одбрану од поплава и леда, одржавањем водних објеката и предвиди несметан прилаз службама и механизацији за одбрану од поплава заштитним водним објектима. Пролаз механизације испод

конструкције моста, тј. висина између доње ивице конструкције моста и круне насипа треба да износи минимум 3,0 m;

3.16.Пројектном документацијом обухватити одвођење атмосферских вода са коловозних површина. У случају укључења испих у предметне водотоке, директно или индиректно, или испуштања на околни терен, нарочито где су високи нивои подземних вода, извршити анализу могућих негативних утицаја (услед изливања уља, лакних течности, опасних материја итд.) и предвидети одговарајућа техничка решења и мере којима ће се заштитити квалитет подземних вода и прописани квалитет водотока, посебно у зонама заштите изворишта;

3.17.Одговарајуће прорачуне за одвођење атмосферских вода извршити на основу карактеристичних рачунских вредности за интензитета падавина карактеристичних вероватноћа појаве за предметну деоницу;

3.18.Извршити потребне анализе у погледу евентуалног избора позајмишта материјала, утицаја на подземне воде и начин затварања и рекултивације позајмишта након изградње објеката. Избор локације позајмишта, динамика и начин експлоатације материјала мора бити такав да не утиче негативно на квалитет и квантитет подземних и површинских вода. Потребно је да се активности у вези планирања вађења речних наноса спроведу складу са Планом вађења речних наноса на територији Републике Србије и уз сарадњу са ЈВП "Србијаводе". Уколико се планира коришћење речних наноса из корита или са обала водотока потребно је исходовати посебне водне услове, урадити техничку документацију и на исту прибавити водну сагласност;

3.19.Динамика и технологија извођења радова на изградњи објеката и коришћење објеката не сме да угрози прописани квалитет вода свих водотока, не сме да онемогући одбрану од поплава и ерозија и мора да омогући несметани режим вода и наноса;

3.20.Пројектном документацијом предвидети одговарајуће објекте, начин извођења радова и дефинисати услове одржавања након изградње, који ће спречити уношење чврстих и течних материја које могу загадити водотоке, односно, изазвати замуљивање или таложење наноса;

3.20.На месту евентуалног клизишта у склопу геотехничких истражних радова дефинисати режим подземних вода и дати решење за санацију терена;

3.21.Техничку документацију за извођење путарских радова и објеката, манипулацију механизације и депоновање материјала предвидети тако да се не угрозе, оштете цевоводи јавног система за снабдевање водом за пиће, да се не угрозе евентуалне зоне заштите изворишта, нити предвиде испуштања загађене воде у подземне воде и површинске воде;

3.23. Техничком документацијом предвидети технологију изградње моста којом се не ремети режим течења. Такође неопходно предвидети да се не постављају скеле и друге препреке у водотоку, као ни депоновање материјала у кориту водотока;

3.24.Техничком документацијом предвидети локације за депоновање материјала из ископа тунела, и исте лоцирати ван речних корита за велику воду водотока;

3.25. За све друге активности, мора се предвидети адекватно техничко решење у циљу спречавања ремећења режима вода;

3.26. Да се, по завршетку израде техничке документације обрати органу надлежном за водопривреду, са захтевом за издавање водне сагласности, а после изградње са захтевом за издавање водне дозволе у складу са прописима.

Образложење

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре у име "Коридор Србије" д.о.о., Београд, је поднело овом министарству захтев, у поступку припреме техничке документације за изградњу аутопута Е-80 у Србији (SEETO Ruta 7): од Ниша (Мерошина) до Плочника (Белољин) – I фаза изградње, на катастарским парцелама које припадају КО Арбанасце, КО Балајнац, КО Баличевац, КО Брест, КО Југ Богдановац, КО Лепаја, КО Меровина, КО Градиште – општина Меровина и катастарским парцелама које припадају КО Прокупље Град, КО Прокупље, КО Прекадлин, КО Поточић, КО Појате, КО Ново Село, КО Нова Божурна, КО Мала Плана, КО Концел, КО Губетин, КО Дреновац, КО Доња Стражава, КО Доња Топоница, КО Ђуровац, КО Ђуковац, КО Бресница, КО Беле Воде – општина Прокупље.

Уз захтев и допуне захтева је достављено:

- Мишљење Републичког хидрометеоролошког завода бр. 922-1-81/2020 од 21. 04.2020.године;
- Мишљење Агенције за заштиту животне средине, број 325-05-00001/130/2020-02 од 16.04.2020.године;
- Мишљење ЈВП Србијаводе, ВПЦ Морава, број 3369/1 од 21.04.2020.године;
- Информација о локацији број 350-02-000731/2020-14 од 10.04.2020.године, издата од Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре;
- Идејно решење за изградњу аутопута Е-80 од Косова и Метохије – административни прелаз Мердаре до Ниша, од Ниша (Мерошина) до Плочника (Белољин) – I фаза изградње, на катастарским парцелама које припадају КО Арбанасце, КО Балајнац, КО Баличевац, КО Брест, КО Југ Богдановац, КО Лепаја, КО Мерошина, КО Градиште – општина Мерошина и катастарским парцелама које припадају КО Прокупље Град, КО Прокупље, КО Прекадин, КО Поточић, КО Појате, КО Ново Село, КО Нова Божурна, КО Мала Плана, КО Концељ, КО Губетин, КО Дреновац, КО Дона Стражава, КО Дона Топоница, КО Ђуровац, КО Ђуковац, КО Бреснички, КО Беле Воде – општина Прокупље, урађено од CESTRA d.o.o., COWI –IDF6 Konzorcijuma, Београд, 2020.године;
- Хидролошка студија од 2019.године;
- Копије планова издате од Служби за катастар непокретности Мерошине и Прокупља;
- Водни услови бројеви: 325-05-00177/2018-07 од 21.03.2018.године, 325-05-00179/2018-07 од 22.03.2018.године, 325-05-00192/2018-07 од 15.03.2018.године, 325-05-00193/2018-07 од 19.03.2018.године и 325-05-00194/2018-07 од 20.03.2018.године.

На основу чл. 117. ст. 1. тач. 7. Закона о водама, објекат је сврстан у групу објеката: државни пут I и II реда, и мостове на њима, метро, аеродром. На основу чл. 43. Закона о водама, утврђене водне делатности су уређење водотока и заштита од штетног дејства вода и заштита вода од загађивања. Објекат се налази у подсливу реке Јужне Мораве, водно подручје Морава, сагласно чл. 27. Закона о водама и Правилнику о одређивању граница подсловова ("Службени гласник РС", бр. 54/2011).

Река Топлица, према Одлуци о утврђивању Пописа вода I реда, је сврстана у воде I реда ("Сл. гласник РС" бр.83/10). На основу Уредбе о категоризацији водотока река дата је категорија реке Топлице II категорија. Максималне количине опасних материја у водама су дате Правилником о опасним материјама у водама ("Сл.гласник РС" бр.31/82) и не смеју се прекорачити. Максималне количине опасних материја у водама су дате Правилником о опасним материјама у водама ("Сл.гласник РС" бр.31/82) и не смеју се прекорачити. Загађујуће супстанце које се испуштају отпадним водама у реципијент, морају задовољити критеријуме Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање ("Сл. гласник РС" бр.67/11) и измена Уредбе ("Сл.гласник РС" 48/2012). Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање ("Сл. гласник РС" бр.50/2012) утврђене су граничне вредности загађујућих супстанци у површинским и подземним водама и седименту, као и рокови за њихово достизање. Мерење количина и испитивање отпадних вода урадити сходно Правилнику о начину и условима за мерење количине и испитивање отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима ("Сл. гласник РС" бр.33/2016).

Предмет овог захтева су регулације речних токова које се укрштају или иду паралелно са трасом изградњу аутопута Е-80 од Косова и Метохије – административни прелаз Мердаре (SEETO Ruta 7) од Ниша (Мерошина) до Плочника (Белољин) – I фаза изградње.

Слив Топлице, у коме се налази разматрани коридор аутопута, има развијену хидрографску мрежу. Слив је у горњем и средњем току кутиран има мноштво бујичних токова, што Топлицу у горњем и средњем току чини бујичном реком.

Идејним решењем регулације водотокова који су у колизији са трасом будуће саобраћајнице биће урађене у свом коначном облику, без изградње по фазама.

На свим локацијама где се траса пројектованог аутопута укршта под неповољним углом или преклапа са трасом природног корита предвиђени су регулациони радови. Техничка решења су следила принцип одржања постојећег режима отицаја уз заштиту аутопута и припадајућих објеката од отицаја великих вода. За овај ранг саобраћајнице меродавни протицаји за димензионисање објеката и заштиту тупа аутопута су повратног периода 100 г. Контролни протицај је повратног периода 100 година.

Већина пројектованих мостова и пропуста на местима укрштања са трасом аутопута има веће димензије од неопходних (на основу ранијих препорука ЛП "СрбијаВоде") јер имају вишеструку намену.

Пројектоване регулације се на узводном и низводном крају прелазним деоницама уклапају у природно стање са циљем да се минимално ремети постојећи режим отицаја.

Треба поменути да су предвиђене регулације: Александровачки поток од km 2+718.0 – km 2+753.4 37, дужине 37 m; Александровачки поток km 2+998.0, дужине 96.5 m; Крајковачка река km 8+105, дужине 75.30 m; Лепајски поток km 8+514, дужине 279.6 m; Јутбогдановачка река km 14+062, дужине 113.4 m; Суви поток km 14+235, дужине 241.30 m; Цигански поток km 17+785.4, дужине 185.1 m; Стржавска река km 18+433, дужине 103.0 m; Трнавска река km 22+679.4, дужине 134.7 m; Топлица km 22+736- km 23+794, дужине 1206.0 m; Планска река km km 26+392.4- km 26+508.6, дужине 117.9 m; Планска река km 26+600.4- km 26+802.0, дужине 153.4 m; Планска река km 26+922- km 27+151, дужине 265.0 m; Планска река km 27+671, дужине 408.0 m; Здравинска река km 28+977.7, дужине 502.0 m; Здравинска река km 30+108, дужине 114.6 m; Здравинска река km 31+790.6, дужине 79.8 m.

Идејним решењем је предвиђена изградња затвореног система одводњавања атмосферских вода са коловозних површина ауто-пута, денивелисаних раскрсница, одморишта и наплатних места.

Атмосферске воде које доспеју на саобраћајницу се гравитационо одводе до ригола на рубу саобраћајнице. Вода из ригола се прихвата сливницама и даље гравитационо спроводи затвореним цевним системом до сепаратора лаких нафтних деривата и излива у реципијенте.

На отвореним деловима трасе, предвиђени су сливници у виду армирано-бетонских шахт-сливника, опремљених поклопцем у виду решетке. Усвојене су ПЕ коруговане канализационе цеви пречника од Ø300, до Ø1200.

На мостовима је предвиђена изградња мостовских сливника који су вертикалном цеву спојени са сабирном хоризонталном цеву моста.

Тип решења одводњавања на мостовима је одређен дужином моста. Код крајних мостова (до 25 m) хоризонталне сабирне цеви пролазе поред обалне стубова моста и везују се за систем одводњавања отворене трасе. Код дужих мостова постоји одвојени систем одводњавања, код кога се хоризонтална сабирна цев повезује на вертикалну одводну цев уз стуб моста. Вода се затим спроводи до шахта за ревизију у подножју стуба и даље до сепаратора и реципијента. Усвојене су цеви за одводњавање мостова од центрифугалног полнестера мин пречника ДН300, НП1 бар.

Одводњавање отицаја са саобраћајних површина у тунелима предвиђени су префабриковани линијски канали са бочним уливом.

Предвиђено је да сепаратори прихвате и пречисте први талас загађења, а остатак протицаја се може пропустити кроз сепараторе без посебног третмана.

На предметној деоници ауто-пута, предвиђена је 30 изливних места.

У погледу концепта одводњавања исти обухвата прикупљање и контролисано спровођење атмосферских вода са коловоза аутопута до сепаратора минералних уља, и након третмана њихово испуштање у најближи водоток. Усвојено одводњавање треба да буде у складу са уредбом о дозвољеним емисијама и третману отпадних материја са аутопутева, паркинга и сервиса за одржавање моторних возила (EU standard EN 858-1).

Мостови и пропусни треба да имају довољан распон и доњу ивицу конструкције на kotaма који омогућавају несметан проток великих вода, одговарајуће темеље осигуране од опште и локалне ерозије, како ради сигурности самог моста тако и ради сигурности узводних и низводних објеката у водном земљишту, при чему извођењем радова и предметних објеката, не смеју бити повређене одредбе чл. 133. Закона о водама, а заштитне мере у водном земљишту се морају извести о трошку инвеститора.

Препоручена надвишења за мостовске конструкције су:

Протицај Q(m ³ /s)	минимално надвишење Н(m)
До 10	0,60
10 до 50	0,70
50 до 100	0,80
100 до 200	0,90
200 до 300	1,10
300 до 500	1,20
500 до 1 000	1,30

1 000 до 2 000	1,40
преко 2 000	1,50

У складу са подацима и предлозима достављеним у мишљењима ЈВП "Србијаводе", РХМ Завода Србије, који су прихваћени и уграђени у диспозитив овог акта потребно је - димензионисати објекте предметног пута и објеката на њему складу са одредбама Закона о просторном плану Србије ("Сл. гласник РС", 13/96) и Уредбе о утврђивању Водопривредне основе Србије ("Сл. гласник РС", бр. 11/2002), према датим протипајима РХМЗ и према условима утврђеним Општим и Оперативним плановима одбране од поплава на посматраном подручју, и др.

У складу са већ поменутиим предлозима, потребно је усвојити решења која ће омогућити пројектовани режим вода у свим поменутиим објектима (мостови, пропуси, регулације река и др.) без ремећења режима вода а такође, и без могућих штета по становништво, животиње, имовину и животну средину.

На основу потребних и одговарајућих подлога (претходни радови) потребно је урадити техничку документацију, на нивоу пројекта, према одредбама Закона о водама, Закона о планирању и изградњи и важећим прописима и нормативима за ову врсту објеката и овим водним условима, у циљу одржавања и унапређења водног режима, у складу са условима 3.1.-3.3. диспозитива, уз обавезне прилоге:

- доказ да је предузеће, радња или друго правно лице уписано у регистар за израду техничке документације са приложеним важећим и одговарајућим лиценцама одговорних пројектаната,

- техничка решења за све објекте, радове и мере, хидрауличке прорачуне са потребним прорачунима проноса наноса, прорачуни стабилности, итд;

- технички опис, ситуације, постојећи режим и пројектовани режим, подужни и попречни профили свих објеката мостова, пропуста, итд.

Условом бр.3.4. диспозитива дата је обавеза инвеститору да приликом израде техничке документације усагласи пројектна решења са техничком документацијом на основу које је извршено уређење појединих водотока (уколико су ови радови изведени), или се, на основу планске и пројектне документације, планира изградња заштитних водних објеката, регулациони радови или уређење водотока.

Условима 3.5. – 3.24 диспозитива, обухваћени су услови на основу одредби Закона о водама, од чл. 4. - чл. 10. у вези водног добра, чл. 13. – чл. 19. у вези водних објеката, чл. 44. – чл. 62. у вези уређења водотока и заштите од штетног дејства вода, ерозија и бујица, чл. 77. и чл. 89. – чл. 91. у вези уређења и коришћења вода, чл. 92. – чл. 101 у вези заштите вода од загађивања и чл. 133. у вези забрана и ограничења корисника водног земљишта.

По завршетку израде техничке документације и извршене техничке контроле, потребно је поднети овом министарству захтев за издавање водне сагласности на техничку документацију, а после изградње захтев за издавање водне дозволе, у складу са прописима из водопривреде, те је дат услов 3.26. диспозитива.

На основу Правилника о садржини, начину вођења и обрасцу водне књиге ("Сл. гласник РС", бр. 86/2010), овај акт је уведен у Уписник водних услова за водно подручје Морава, условом број 2. Диспозитива.

Административна такса не плаћа се за решење по захтеву за издавање водних аката у складу са одредбама чл.18.чл.2. Закона о изменама и допунама Закона о републичким административним таксама ("Сл.гласник РС", бр.43/2003 и 50/2011).

Прилози:

- Мишљење Републичког хидрометеоролошког завода
- Мишљење Агенције за заштиту животне средине
- Мишљење ЈВП Србијаводе, ВПЦ Морава

ДОСТАВИТИ:

- МГ"СИ, Београд
- ЈВП"Србијаводе"ВПЦ"Морава", Ниш
- Водни инспектор
- Водна књига
- Архива

В.Д. ДИРЕКТОРА
 Nataša Milic
 785519042-240496271
 5398
 Наташа Милић, дипл.инж.шум.

Digitally signed by Nataša Milic
 785519042-2404962715398
 Date: 2020.04.30 10:23:38
 +0200

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ
НОВИ БЕОГРАД, Др Ивана Рибара бр. 91
Тел: +381 11/2093-802; 2093-803;
Факс: +381 11/2093-867

Завод за заштиту природе Србије, Београд, Ул. др Ивана Рибара бр. 91, на основу чл. 9. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 – исправка, 14/2016 и 95/2018-други закон), а у вези са чл. 86. Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр. 72/2009, 81/2009, 64/2010 - Одлука УС РС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - Одлука УС РС, 50/2013 - Одлука УС РС, 98/2013 - Одлука УС РС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 – др. Закон и 9/2020), Правилником о поступку спровођења обједињене процедуре електронским путем („Службени гласник РС“, бр. 68/2019), Уредбом о локацијским условима („Службени гласник РС“, бр. 35/2015, 114/2015 и 117/2017) и чланом 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, бр. 18/2016 и 95/2018 - аутентично тумачење), поступајући по захтеву ROP-MSGI-4058-LOCH-2-NPAP-5/2020, од 08.04.2020. године Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Ул. Немањина 22-26, Београд, за издавање услова заштите природе за потребе израде локацијских услова за изградњу Аутопута Е-80 у Србији (СЕЕТО Рута 7) од Ниша (Мерошина) до Плочника (Белољин), дана 28.05.2020. године под бр. 020-955/2, доноси

РЕШЕЊЕ

I. На катастарским парцелама у К.О. Балајнац, К.О. Брест, К.О. Градиште, К.О. Мерошина, К.О. Арбанасце, К.О. Баличевац, К.О. Југ Богдановац, К.О. Лепаја, К.О. Мерошина – Општина Мерошина; К.О. Бела Вода, К.О. Губетин, К.О. Доња Стражава, К.О. Туровац, К.О. Нова Божурна, К.О. Ново Село, К.О. Појате, К.О. Прокупље град, К.О. Прокупље, К.О. Ђуковац, К.О. Бреснички, К.О. Дреновац, К.О. Доња Топоница, К.О. Концел, К.О. Мала Плана, К.О. Поточни, К.О. Прекадин - Општина Прокупље, на којој је предвиђена изградња Аутопута Е-80 у Србији (СЕЕТО Рута 7) од Ниша (Мерошина) до Плочника (Белољин), налази се део еколошки значајног подручја еколошке мреже Србије - Лапиначка слатина (редни број 78.). Сходно томе, издају се следећи услови заштите природе:

- 1) У складу са Законом о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/2004 и 36/2009), а с обзиром да се планирани објект налази на Листи 1 Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину (тачка 7. подтачка 2) („Службени гласник РС“, бр. 114/2008), инвеститор је обавезан да у даљем поступку израде планске документације изградње државног пута, поднесе захтев Министарству заштите животне средине у вези потребе израде Студије о процени утицаја изградње и експлоатације аутопута на животну средину;
- 2) Строго се придржавати предвиђене трасе и коридора око ње, како обимни земљани радови и употреба машина не би оставили последице на простор ван граница обухвата Пројекта;
- 3) Радове на изградњи аутопута Е-80 у оквиру планиране деонице је потребно изводити на катастарским парцелама које су наведене у Идејном решењу подносиоца захтева (бр. техничке документације: А10278-1349/19-0, Београд, октобар 2019, пројектант CESTRA d.o.o., (IPF6 Konzorcijum) Макензијева 57, Београд);
- 4) Организацијом градилишта (са јасно прецизираним локацијама за објекте, паркинге, депоније материјала, пролазак механизације и сл.), као и пројектом санације и уређења терена, потребно је обезбедити да се све површине које су на било који начин деградирале грађевинским и другим радовима што пре санирају, након завршетка радова;

- 5) Локације предвиђене организацијом градилишта треба позиционирати ван плавне зоне реке Топлице (са друге стране трасе) и изван простора са високом вегетацијом;
- 6) Обавезне су мере техничке и биолошке заштите од буке, у складу са условима за тихе зоне и остале акустичне зоне. С тим у вези, предвидети изградњу заштитних ограда у зонама блиских насеља;
- 7) Током припрема, као и за само извођење радова, треба максимално искористити постојећу мрежу саобраћајница и избегавати изградњу нових путева за привремено коришћење, чиме би се додатно повећала фрагментација простора и природних и полуприродних станишта.
- 8) Депоновање шута, земље и осталог отпада током и по завршетку радова у приобаљу и алувијону Топлице као и на пољопривредном земљишту је забрањено. Локације које ће се пројектом организације градилишта утврдити као привремене депоније морају бити изван ових зона;
- 9) Дефинисати локације за постављање контејнера за привремено депоновање комуналног отпада. За одлагање чврстог отпада током изградње аутопута потребно је користити непропусне чврсте контејнере, које је неопходно редовно празнити под условима надлежне комуналне службе;
- 10) При извођењу радова на неопходној регулацији и уређењу водотока у зони прелаза предметне деонице, предвидети употребу камена и других природних материјала, и у највећој могућој мери избећи бетонирање обала и корита водотока (спровести тзв. натурално уређење водотока). Неопходно је максимално очување самог корита водотока, али и обале са постојећом вегетацијом која представља плодиште риба, односно станиште погодно за њихову природну репродукцију, а уједно представљају и енклаве аутохтоне, приобалне вегетације коју је неопходно сачувати.
- 11) Радови на изградњи и уређењу простора морају бити изведени тако да не ремете постојеће подземне и површинске хидрографске везе и не утичу на квалитативне карактеристике подземних и површинских вода;
- 12) На местима пресека трасе аутопута и других водотока, где је предвиђено премостивање истих те изградња мостова и пропуста за воду, неопходно је просторе испод мостовних конструкција пројектовати на начин да они испуне функцију еколошких прелаза, а да би се обезбедила или олакшала комуникација фаунистичких елемената дуж водотока (првенствено водоземци, гмизавци, сисари, водени организми). Локације ових прелаза/пролаза су на свим водотоцима на траси пута. Такви, мултифункционални еколошки прелази дуж водотока треба да поседују следеће карактеристике:
 - корито водотока треба да заузима само један део ширине еколошког прелаза. Са обе стране корита водотока испод мостовне конструкције треба оставити простор који ће омогућити несметан пролаз слатких и кривих животиња;
 - евенгуална обалоутврда канала/водотока унутар прелаза треба да буде грубо храпава (оптимално решење су хоризонтална ребра), што ће спречавати да животиње упадну у воду и олакшаће им излаз из воде;
 - вегетација испред прелаза треба да буде физички повезана са природном вегетацијом околине помоћу ниске жбунасте или зељасте вегетације;
 - простор испред улаза треба да буде покривен природним типом земљишта датог локаитета (избегавати бетон, шљунак или камен).
- 13) Профил, конструкција и дужина предвиђених мостовних конструкција и пропуста морају да задовоље потребе осигурања релативно несметане постојеће и очекиване комуникације фаунистичких елемената са обе стране аутопута;
- 14) За воде које настају спирањем са коловоза и оптерећене су уљима и другим нафтним дериватима (оперативно - манипулативне површине, паркинзи, саобраћајница и др.) мора се предвидети изградња таложника и сепаратора масти и уља. Пре упуштања у реципијент или канализацију, обавезна је контрола њиховог квалитета;
- 15) Уколико током припреме и извођења предметних радова дође до хаваријског изливања горива и уља из возила и радних машина, или других опасних и штетних материја, обавезна је хитна санације терена. У случају изливања штетних материја у водотоке, потребно је планирати одговарајуће мере санације и заштите (анализу воде...);
- 16) При осветљавању мостова применити решења која ће омогућити добру видљивост на мостовима, а истовремено је смањити у зони испод њих;

- 17) Дефинисати ужу и ширу зону утицаја саобраћајнице на животну средину (посебно са аспекта очувања пољопривредног земљишта и производње хране одговарајућег квалитета). Предвидети зоне утицаја и количине загађивача који спирањем са коловоза доспевају у земљиште и воду, на основу тога утврдити мере и препоруке за коришћење земљишта;
 - 18) С обзиром на карактер и намену предвиђене саобраћајнице, у периоду експлоатације се може очекивати и транспорт хемијских отровних, запаљивих, експлозивних и на друге начине опасних или штетних материја. Стога је потребно размотрити проблем акцидентних ситуација, и дефинисати одговарајуће поступке и мере за заштиту људи, животне средине, превенцију акцидената и умањење негативних ефеката у случају да до њих дође;
 - 19) У постконструктивном периоду неопходно је редовно чишћење соли која се користи за одржавање трасе аутопута у зимским условима. Со која се користи за одржавање трасе аутопута у зимским условима привлачи птице у том периоду, које ту со користе у исхрани. Чишћење соли у постконструктивном периоду неопходно је како би се смањила могућност привлачења птица на трасу аутопута, а тиме смањено ризик од удеса возила са птицама и повећала безбедност саобраћаја;
 - 20) Потребно је планирати ревитализацију полуприродних или природних станишта и вегетације након изградње предметне деонице;
 - 21) Планирати подизање континуалног живог линеарног зеленила ван шумских зона, озелењавање раскрсница, разделних острва и тсл., посебно у насељеном делу чиме би се омогућила визуелна заштита контактних зона и естетско обликовање простора, умањили директни негативни ефекти (бука, издувни гасови возила...). За озелењавање користити оне врсте које поседују већу способност апсорпције штетних издувних гасова, брзог раста и естетске вредности. Препоручује се аутохтона дендрофлора. Коришћење врста које су препознате као инвазивне и/или алергене није препоручљиво;
 - 22) Зелени појас аутопута треба планирати тако да не омета прегледност саобраћајнице и не угрожава безбедност саобраћаја. Планско озелењавање коридора аутопута треба да се одвија у складу са предеоним карактеристикама подручја. Формирати и одржавати континуални појас заштитног зеленила (дрвореди у комбинацији са жбуњем) од врста отпорних на аерозагађење, које својим јестивим плодовима не привлаче животиње, са израженом функцијом заштите од ветра и средњег и високог ефекта редукције буке;
 - 23) Предвидети адекватан мониторинг загађености ваздуха и земљишта, у складу са законском регулативом;
 - 24) Уколико се током планираних радова наиђе на геолошко-палеонтолошке или минералошко-петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра, сходно Закону о заштити природе извођач је дужан да обавести Министарство заштите животне средине у року од 8 дана, односно предузме све мере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.
2. Ово решење не ослобађа подносиоца захтева да прибави и друге услове, дозволе и сагласности предвиђене позитивним прописима.
 3. За све друге радове/активности на предметном подручју или промене пројектне документације, потребно је поднети нови захтев.
 4. Уколико подносилац захтева у року од две године од дана достављања овог решења не отпочне радове и активности за које је ово решење издато, дужан је да поднесе захтев за издавање новог решења.
 5. Такса за издавање овог Решења у износу од 30.000,00 динара је одређена у складу са чланом 2. став 5. тачка 1. Правилника о висини и начину обрачуна и наплате таксе за издавање акта о условима заштите („Службени гласник РС“, бр. 73/2011, 106/2013).

Образложење

Надлежни орган, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре обратило се захтевом заведеним под бр. 020-955/1 од 09.04.2020. године за издавање услова заштите природе за изградњу Аутопута Е-80 у Србији (СЕЕТО Рута 7) од Ниша (Мерошина) до Плочника (Белољин). Захтев за издавање локацијских услова за предметну изградњу Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, је поднело предузеће „Коридори Србије“ д.о.о., 11000 Београд, ул. Краља Петра бр. 21.

Увидом у Централни регистар заштићених природних добара и документацију Завода за заштиту природе Србије, а у складу са прописима који регулишу област заштите природе, утврђени су услови заштите природе из диспозитива овог Решења.

Предметна траса аутопута скоро у једној тачки, где је предвиђена изградња тунела „Лалинац“, дотиче подручје које је означено као еколошки значајно подручје и чини део еколошке мреже Републике Србије. Подручје означено као „Лалиначке слатине“ подразумева десетак одвојених целина на потесу од Лалинца и Мрамора до Прокупља. Овим подручјем су обухваћена слатинска и степска станишта која су као таква ретка на територији Србије. Кључни делови подручја се налазе око Лалинца где је и заштићено подручје „Лалиначка слатина“, затим око Меровине (тип станишта слатина) и око Балиновца где су регистровани фрагменти степских станишта. Оваква станишта настајују неке од биљних врста које су типични представници травних формација и степа (*Chrysopogon gryllus*, *Andropogon ischaemum*, *Achillea millefolium*, *Asperula cynanchica*, *Astragalus onobrychis*, *Carduus acanthoides*, *Coronilla varia*, *Dactylis glomerata*, *Eryngium campestre*, *Euphorbia cyparissias*, *Lotus corniculatus*, *Medicago falcata*, *Salvia nemorosa*, *Scabiosa ochroleuca* и др.). Између целина које чине делове IPA подручја се налазе житна поља, напуштене оранице, виногради, воћњаци, коровске заједнице окопавина и сл.

С обзиром да наведене врсте имају широко распрострањење у Србији, а да радови на усецању пута тангирају крајњу јужну периферију IPA подручја (где је забележена доминација рудерализованих станишта са врло малим фрагментима степе), мишљења смо да предвиђене активности неће имати утицај на конзервациони статус карактеристичних биљних врста, те да предложено решење трасе неће бити угрожавајући фактор за слатинска станишта.

На различитим деоницама трасе аутопута потврђено је присуство преко 120 врста строго заштићених и заштићених врста птица. Дуж деонице се налазе и вредна станишта врста као што су јаребица пољска (*Perdix perdix*) и препелица (*Coturnix coturnix*). Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива сврстане су у категорију „заштићена дивља врста“. Ово подручје је и једно од најзначајнијих станишта за ове две врсте у Србији, посебно за јаребицу пољску. Уједно се и ретко где у Србији могу срести тако бројне популације ових, ловно и економски значајних врста пернате дивљачи, па су мере за ублажавање ризика од страдања ових врста птица од великог значаја за њихове популације.

Законски основ за доношење решења је: Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 – исправка, 14/2016 и 95/2018-други закон); Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/2004 и 36/2009); Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 114/2008); Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/2010, 47/2011, 32/2016 и 98/2016); Правилник о специјалним техничко-технолошким решењима која омогућавају несметану комуникацију дивљих врста („Службени гласник РС“, бр. 72/2010).

На основу свега наведеног, одлучено је као у диспозитиву овог Решења.

Упутство о правном средству: Против овог решења може се изјавити жалба Министарству заштите животне средине у року од 15 дана од дана пријема решења. Жалба се предаје писмено или изјављује усмено на записник Заводу за заштиту природе Србије, уз доказ о уплати

Републичке административне таксе у износу од 480,00 динара на текући рачун бр. 840-742221843-57, позив на број 59013 по моделу 97.

ДИРЕКТОР

Александар Драгишић

НАЧЕЛНИК ОДЕЉЕЊА

Горан Дрмановић, маг. правник

Goran Drmanović Digitally signed by Goran Drmanović 411431
411431 Date: 2020.05.28 14:58:58 +02'00'

по Одлуци директора
04 р. 035-784/1 од 29.03.2017. године и
04 бр. 035-953/1 од 08.04.2020. године

Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме“ Београд, Булевар Михајла Пупина 113.
тел: 011/711-34-10, 711-27-70
факс: 011/711-85-13
Број: 5767
Датум: 14.07.2020

Република Србија
Министарство грађевинарства,
саобраћаја и инфраструктуре
Сектор за просторно
планирање и урбанизам
Немањина 22 – 26
11 000 Београд

Предмет: Одговор на предмет ROP-MSGI-4058-LOCH-2/2020

Јавно предузеће „Србијашуме“ примило је Ваш предмет бр. ROP-MSGI-4058-LOCH-2/2020 за издавање услова, из надлежности овог предузећа, за потребе израде аутопута Е-80 у Србији (SEETO Ruta 7): од Ниша (Мерошина) до Плочника (Белољин) – I фаза изградње (у даљем тексту: Пут), које достављамо у складу са Законом о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр. 72/09 и 81/09 – исправка, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13 – УС, 50/13 – УС, 54/13, 98/13, 132/14, 145/14, 83/2018, 31/2019, 37/2019 – др. закон и 9/2020) у предвиђеном року, а који треба да буду испоштовани при изградњи Пута.

Након извршеног увида у трасу Пута и њеног преклапања са основним картама газдинских јединица којима газдује Јавно предузеће „Србијашуме“, установили смо следеће:

- Траса Пута пролази кроз део Газдинске јединице „Видојевица“ којом газдује Шумско газдинство „Топлица“ Куршумлија.
- Основна намена шума је производња техничког дрвета, заштита земљишта од ерозије и стална заштита шума (изван газдинског третмана).
- Пут пролази кроз шуме високе заштитне вредности HCVF – 4, представљају подручја која пружају основне природне користи у критичним ситуацијама.

При изградњи Пута, морају се узети у обзир и поштовати одредбе:

- Закона о шумама („Сл. гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18 – др. закон), односно при изградњи Пута потребно је да се очувају шуме и шумско земљиште као добро од општег интереса. Ради очувања шума забрањена је сеча стабала заштићених и строго заштићених врста дрвећа; самовољно заузимање шума; уништавање или оштећење шумских засада, ознака и граничних знакова, као и изградња објеката који нису у функцији газдовања шумама; одлагање смећа, отровних супстанци и осталог опасног отпада у шуми, на шумском земљишту на удаљености мањој од 200 m од руба шуме, као и изградња објеката за складиштење, прераду или уништавање смећа; предузимање

других радњи којима се слаби припосна снага шуме или угрожавају функције шуме; одводњавање и извођење других радова којима се водни режим у шуми мења тако да се угрожава опстанак или виталност шуме. Имајући у виду да ће доћи до промене намене површина дефинисаних планским документом у шумарству, неопходно је, према члану 22. Закона о шумама, извршити измене и допуне овог планског документа (Основа газдовања шумама за одговарајућу газдинску јединицу). Трошкове измена и допуна сноси подносилац захтева на чију иницијативу се оне врше. Промена намене шума и шумског земљишта одређена је чланом 10. Закона о шумама. Накнада за промену намене шума и шумског земљишта дефинисана је чланом 50., а висина накнаде је уређена чланом 52. Закона о накнадама за коришћење јавних добара („Сл. гласник РС“, бр. 95/2018).

- Закона о водама („Сл. гласник РС“, бр. 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 - др. закон),
- Закона о заштити природе („Сл. гласник РС“ бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016 и 95/2018 - др. закон),
- Правилника о специјалним техничко-технолошким решењима која омогућавају несметану и сигурну комуникацију дивљих животиња („Сл. гласник РС“, бр. 72/2010).

Изградња пута треба да има што мањи утицај на животну средину и амбијентални простор. По престанку радова и активности на предметном подручју извршити санацију, односно рекултивацију.

Сходно Правилнику о шумском реду („Сл. гласник РС“, бр. 38/11 и 75/2016) сеча стабала, израда, извоз, изношење и привлачење дрвета и други начин померања дрвета са места сече, врше се у време и на начин којим се обезбеђује најмање оштећење околних стабала, подмлатка, земљишног покривача, остале флоре, фауне и објеката, као и спречавање загађивања земљишта органским горивима и моторним уљем. За било какву активност у шуми и на шумском земљишту потребно је прибавити сагласност ЈП „Србијашуме“.

Особа за контакт: Милена Денић, дипл. про. план. тел.: 064/815 55 89.

Прилог:

- Тематска карта основне намене;

Nemanja
Matorkić

1975122065-1
407981710319

Digitally signed by
Nemanja Matorkić
1975122065-1407981
710319
Date: 2020.04.14
14:07:09 +02'00'

AA

Република Србија
ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Ниш, Добричка 2, тел. 018/523-414, факс 018/523-412
E-mail: kontakt@zzsknis.rs
Број: 391/2-02
Датум: 22.04.2020.

Завод за заштиту споменика културе Ниш, на основу чл. 104 "Закона о културним добрима" (Сл. гласник РС бр. 71/94) и чл. 104 "Закона о општем управном поступку" (Сл. гласник РС бр. 18/16), а у вези са чл. 100 "Закона о културним добрима" (Сл. гласник РС бр. 71/94), решавајући по захтеву МИНИСТАРСТВА ГРАЂЕВИНАРСТВА, САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ, број предмета: ROP-MSGI-4058-LOCH-2-NPAP-18/2020 од 08.04.2020. године, а у вези захтева Коридори Србије д.о.о. Београд, са седиштем у Београду у ул. Краља Петра бр. 21, доноси

РЕШЕЊЕ

О утврђивању услова за предузимање мера техничке заштите за издавање локацијских услова за изградњу Аутопута Е-80 у Србији (SEETO Ruta 7) од Ниша (Мерошина) до Плочника (Белољин), I фаза изградње

I Мере техничке заштите: издавање локацијских услова за изградњу Аутопута Е-80 у Србији (SEETO Ruta 7) од Ниша (Мерошина) до Плочника (Белољин), I фаза изградње, може се предузети уз неизоставно поштовање следећих услова:

1. Подносилац захтева је дужан да обезбеди све услове и омогући неометано и константно праћење радова, за све време трајања радова, од стране археолошке екипе – археолошки надзор;
2. Ако се у току извођења радова наиђе на археолошке и/или историјске локалитете или археолошке предмете, односно предмете из прошлости, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања на том месту обустави радове и обавести надлежни Завод за заштиту споменика културе Ниш и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен, као и да обезбеди услове за заштитна археолошка истраживања;
3. Инвеститор објекта дужан је да обезбеди средства за истраживање, заштиту, чување, публиковање и излагање добра која се открију приликом изградње инвестиционог објекта до предаје добра на чување овлашћеној установи.

II Подносилац захтева је дужан да изради пројекат у свему у складу са издатим условима из тачке I овог Решења.

III Инвеститор је у обавези да по изради пројектне документације исту достави Заводу ради добијања сагласности да је урађена према прописаним условима. Један примерак пројектне документације доставља се за потребе Завода.

IV Ово Решење не ослобађа подносиоца захтева прибављања услова о заштити природе и других решења предвиђених прописима.

V Ово Решење важи годину дана.

VI Жалба на Решење не одлаже извршење.

Образложење

МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА, САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ, упутило је захтев број предмета: ROP-MSGI-4058-LOCH-2-NPAP-18/2020 од 08.04.2020. године, а у вези захтева Коридори Србије д.о.о. Београд, са седиштем у Београду у ул. Краља Петра бр. 21 који је заведен у Заводу под бр. 391/1-02 дана 21.04.2020. за утврђивање услова за издавање локацијских услова за изградњу Аутопута Е-80 у Србији (SEETO Ruta 7) од Ниша (Мерошина) до Плочника (Белољин), I фаза изградње.

Разматрајући захтев, у току поступка установљено је да на наведеном простору није извршена систематска проспекција непокретних културних добара.

У циљу заштите археолошких локалитета и добара која уживају претходну заштиту, Коридори Србије д.о.о. Београд, са седиштем у Београду у ул. Краља Петра бр. 21 дужно је да поступи по мерама прописаним овим Решењем.

Имајући у виду наведено, као и одредбе "Закона о културним добрима" (чл. 7, 8, 12, 27, 109, и 110) које прописују обавезу предузимања мера техничке заштите у циљу очувања добара која уживају претходну заштиту, донето је решење као у диспозитиву.

На основу чл. 104 став 3. "Закона о културним добрима" прописано је да уложена жалба не одлаже извршење решења.

ПРАВНИ ЛЕК: Против овог решења може се изјавити жалба Републичком заводу за заштиту споменика културе Београд у року од 15 дана од дана пријема решења. Жалба се непосредно предаје или шаље поштом доносиоцу овог решења.

ДИРЕКТОР

Љиљана Берић

Доставити:

- Подносиоцу захтева
- Документацији

Ljiljana Berić
2005167679-
0205958735
066

Digitally signed by Ljiljana Berić
DN: cn=Ljiljana Berić, o=RODOP, ou=RODOP, email=Ljiljana.Berich@rodop.rs, c=RS
Date: 2020.04.23 10:29:05
+0200

Dodatak 3 Izveštaj o javnim konsultacijama

Dodatak 4 Formulari za žalbe

Administriranje žalbi

Sve žalbe će prolaziti kroz sledeće obavezne korake: prijem, provera i dodeljivanje, potvrda, istraga, odgovor, praćenje i zatvaranje

Nakon podnošenja, žalbeni mehanizam sprovodi brzu proveru radi potvrđivanja prirode žalbi i utvrđivanja njihove ozbiljnosti. U roku od 3 dana od podnošenja, mehanizam potvrđuje da je predmet zaveden i dostavlja podnosiocu osnovne informacije o sledećem koraku. Zatim vrši istragu radi razumevanja problema sa stanovišta podnosioca i utvrđivanja koje korake isti želi. Žalbeni mehanizam istražuje činjenice i okolnosti, ispituje sve uključene strane i savetuje se sa relevantnim zainteresovanim stranama. Nakon istrage, zavisno od ozbiljnosti i vrste žalbe, diskutuje se o privremenoj odluci sa podnosiocem žalbe u roku od 10 dana nakon podnošenja iste. Jednostrano objavljivanje predstavlja izuzetak. Konačni sporazum treba da bude konkretan i da se izda, a žalitelj treba da se obavesti o konačnoj odluci najkasnije 20 dana nakon registrovanja žalbe. Do zatvaranja žalbe dolazi nakon što je verifikovana primena rešenja. Čak i kada je pritužba odbačena, rezultati moraju biti dokumentovani, kao i akcije i naponi koji su uloženi u rešavanje da bi se slučaj zatvorio.

U slučaju anonimne pritužbe, nakon potvrde o prijemu u roku od tri dana nakon njenog podnošenja, žalbeni mehanizam ispituje pritužbu i u roku od 20 dana od njenog podnošenja izdaje konačnu odluku koja se objavljuje na veb sajtu JUP. Zatvaranje žalbe dešava se nakon što se verifikuje primena rešenja.

Žalbeni mehanizam je u obavezi da vodi dnevnik evidentiranih pritužbi, koji sadrži sve neophodne elemente za razdelu pritužbi prema polu podnosioca, kao i prema tipu pritužbe. Svaka pritužba se evidentira u registru koji mora sadržati najmanje sledeće podatke:

- opis pritužbe,
- datum obaveštavanja podnosioca o potvrdi prijema,
- opis preduzetih operacija (istraga, korektivne mere), i
- datum rešavanja i zatvaranja/dostavljanja povratnih informacija podnosiocu.

Formular za žalbe

Identifikacioni broj:

Ime i prezime

Napomena: možete ostati anonimni ako tako želite, ili da tražite da ne otkrijemo vaš identitet trećim licima bez vašeg pristanka. U slučaju da podnosite anonimnu žalbu, odluka će biti prikazana na sajtu Projekta: www.koridorisrbije.rs

Ime _____

Prezime _____

☐ Želim da anonimno podnesem prijavu

Pol podnosioca žalbe (popunjavanje ovog polja je opciono)

☐ Muško ☐ Žensko ☐ Drugo _____ (molimo vas navedite)

☐ Zahtevam da ne otkrivam svoj identitet bez ličnog pristanka.

Kontakt informacije Molimo vas da obeležite kako želite da vas kontaktiramo (poštom, telefonom, elektronskom poštom).

☐ Poštom: Molimo vas da navedete adresu za slanje:

☐ _____ Telefonom:

☐ _____ Elektronskom poštom

☐ Pratiću odluku na veb sajtu pošto želim da ostanem anonimna/anonimna

Željeni jezik za komunikaciju ☐ srpski ☐ drugi (navesti)

Opis incidenta ili pritužbe (Šta se desilo? Gde se desilo? Kome se desilo? Šta je rezultat problema? Datum incidenta/ pritužbe)

☐ incident/pritužba se jednom desila (datum _____)

☐ desilo se više od jednog puta (koliko puta? _____)

☐ U toku (još uvek ima problema) Kako biste vi voleli da se reši problem?

Potpis: _____

Datum: _____

Molim vas da ovaj obrazac vratite na: Koridori Srbije d.o.o.

Dodatak 5 Ocena prihvatljivosti za IPA Lalinačke Slatine

1 Introduction

1.1 Purpose of this report

Appropriate Assessment (AA) forms an integral part of the Environmental Impact Assessment report. It aims to provide a detailed ecological description of the Important Plant Area "Lalinačke slatine" that is expected to be influenced by the proposed Highway E-80 (SEETO Route 7) (section Nis-Merdare), and to assess the potential effects of the project in terms of the maintenance of the ecological integrity of the sites. Appropriate Assessments are carried out based on the potential project's affections on the site's conservation objectives and qualifying interests and, where needed, includes the definition of appropriate mitigation measures so as to ascertain that the project will not adversely affect the integrity of the protected area.

1.2 Project Overview

The improvement of the Highway E-80 (section Nis-Merdare) is considered of great significance. This highway forms part of a wider axis (Route 7) that links Bulgaria with Adriatic Sea via Serbia, Kosovo* and Albania.

This Route is part of the SEETO core network, a priority highway according to strategic documentation of Republic of Serbia and recently adopted by the EC as priority project. As high priority project in view of the Berlin Process it was discussed and reconfirmed in the meeting of WB6 Prime Ministers in Vienna (27-8-2015).

The construction of a new highway between Nis and Pristina through the administrative crossing point Merdare is expected to reduce significantly travel times, increase level of service and road safety and enhance regional transport activities, both passenger and freight.

Route 7, in addition to Corridor Xc (Nis-Pirot-Dimitrovgrad- Bulgarian border E-80/M-1.12), is part of European road E-80, as classified in the European Agreement on Main International Traffic Arteries and state road IB class no.35. Niš-Merošina-Prokuplje-Kuršumlija-Podujevo-Priština and state road IIA class no. 216 Prokuplje-Žitorađa-Doljevac, connection with the state road A1, as classified within the Serbian network.

Route 7 is one of the main east-west road corridors through Serbia and as such, it connects not only Nis and Pristina, but also represents the main connection with Corridor IV (which mainly crosses Bulgaria and Romania) and Corridor X with Route 6 (Skopje-Pristina) and Route 2b (Sarajevo-Podgorica-Vlora). This

motorway section of E-80 belongs to Trans-European Motorway network (TEM) and is also a part of TEN-T Corridor X (branch Xc).

Route 7 is included in the Priority Project List of the SEETO Five Year Multi Annual Plan 2014-2018 as part of the South-East Europe Core Regional Transport Network Development Plan, together with the link from Pristina to Merdare which was also proposed for financing from WBIF from Kosovo* (subproject WB11-KOS-TRA-02).

1.3 Legislative and other frameworks for the conduction of Appropriate Assessment

The most important legal instruments for the protection of rare and endangered plant species and their habitats in Europe are:

The Directive on the Conservation of Natural Habitats and Wild Plant and Animal Species (Habitats Directive),
Convention on the Conservation of European Wildlife and Fauna and Natural Habitats (Berne Convention).

Both are binding documents for Serbia: the Berne Convention has been ratified (formal acceptance and recognition of a particular agreement or international convention) ("Off. Gazette of RS" No 102/2007), while at the moment of the accession process of Serbia to the European Union, harmonization of national regulations with the Habitats Directive is carried out. The need for appropriate assessment is included in the Habitats Directive.

The Law on Nature Conservation (Off. Gazette of RS. No. 36/2009, 88/2010 and 91/2010) is harmonized with the EU Habitats Directive and the Birds Directive. Specific aspects of nature conservation are regulated by various by-laws. Appropriate assessment is defined by the Law on Nature Conservation as a procedure that assesses whether the implementation of plans, bases, programs, projects, works and activities, alone or in combination with other such documents, works and activities can have a significant impact on the conservation objectives and the integrity of ecologically important areas. Article 10 of this Law has determined that a sub-legal act, which has not been adopted yet, will define the procedure, content, deadlines and manner of carrying out the appropriate assessment more closely in relation to the objectives of preserving the ecologically significant area.

In order to improve the protection and more efficient management of protected natural resources, the ecological network is established in Serbia. The ecological network includes interconnected or spatially close protected areas and ecologically significant areas whose parts are connected by natural or artificial corridors. It consists of areas of importance for the preservation of biodiversity, corridors connecting isolated habitats, and protective zones that reduce the negative environmental impacts. The composition, as well as the management of the ecological network, are determined by the Regulation on the ecological network ("Official Gazette of RS" No. 102/2010). For the time being the ecological network

of Serbia contains 101 ecologically significant areas, which are set-aside on the proposal of the Institute of nature conservation of Serbia. In compiling the list of areas that make up the ecological network of Serbia, the following are taken into account:

"Emerald" area (61 areas);
Ramsar area
Important Plant Areas, (61 areas)
Important Bird Area / IBA area (42 areas)
Prime Butterfly Areas / PBA (40 areas).

In view of the lack of the above mentioned sub-legal act, the methodological guidance on the provisions of Article 6(3) and (4) of the Habitats Directive 92/43/EEC was mainly referred. According to this guidance the provisions of the 92/43/EU Habitats Directive involve a number of steps and tests that need to be applied in sequential order. This decision-making process of Article 6 is underpinned by the precautionary principle as well as promoting the hierarchy of avoidance, mitigation and compensatory measures to be addressed during the appropriate assessment process:

Avoidance: initially, a project should aim to avoid any negative impacts on Natura 2000 sites by identifying potential impacts early in project planning and afterwards by selecting the most appropriate solution in terms of avoiding such environmental impacts.

Mitigation: mitigation measures should be applied during the AA process to the point where no adverse impacts on the site remain.

Compensatory measures: as a worst-case scenario, a plan may have to undergo an assessment of alternative solutions. Under this stage of the assessment, compensatory measures are required for any remaining adverse effects, but they are permitted only if there are no alternative solutions and the plan is required for imperative reasons of overriding public interest.

Based on these principles, it has become generally accepted that the assessment requirements of Article 6 establish a stage-by-stage approach. An outline of the steps and procedures involved in completing each stage is summarised below:

1: Screening — the process which determines whether a plan or project may have an impact on the conservation objectives and or the qualifying interests of the site concerned, either alone or in combination with other projects or plans, and considers whether these impacts are likely to be significant;

2: Appropriate Assessment — the consideration of impacts on the integrity of the site concerned of the project or plan; either alone or in combination with other projects or plans, with respect to the site's structure, function and its conservation objectives. Assessment must be based on best scientific knowledge available and take into account cumulative impacts. Additionally, mitigation measures are identified and assessed;

3: Assessment of alternatives — in case the plan or project is harmful to the integrity of the site concerned, despite all identified mitigation measures, alternative ways of achieving the objectives of the project or plan are examined, that avoid adverse impacts on the integrity of the site concerned;

4: Assessment where no alternative solutions exist and where adverse impacts remain - an assessment of compensatory measures where, in the light of an assessment of imperative reasons of overriding public interest, it is deemed that the project or plan should proceed (it is important to note that this guidance does not deal with the assessment of imperative reasons of overriding public interest).

Each stage in the assessment process precedes and provides a basis for other steps. The results at each stage must be documented and recorded carefully to provide for traceability and transparency of the decisions made, as they determine the decisions that ultimately made in relation to approval or refusal of a plan or project.

2 Project Description

The present Appropriate Assessment is processed for the part of the new highway section from Nis to Ploncik, part of Route 7, which connects Nis with Albania and the Adriatic/Ionian Sea and their ports. The position of the Nis-Ploncik road section within the wider Western Balkans region is shown in the following figure.

Figure 9 The position of the Nis-Ploncik road section within the wider Western Balkans region

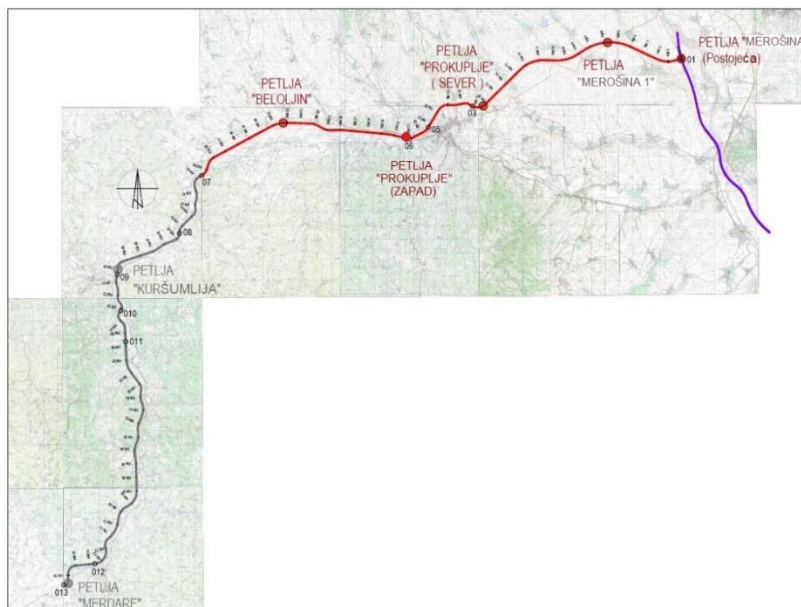
2.1 Highway route

With respect of different characteristics the new highway corridor can be divided into three main sections:

Highway E-75 – Prokuplje

Prokuplje bypass Prokuplje – Pločnik

Figure 10 Highway route

Section: Highway E-75 (Merosina) – Merosina 1 – Prokuplje

The starting point is the existing interchange “Merošina”, connection to Highway E-75, south of Niš. The section is completed by entering the Prokuplje, and is defined by the Regional Plan of the Republic of Serbia.

The alignment passes through the valleys of rivers and streams in plain and hilly terrain conditions. Villages are mostly located along the road and along water courses. The land is fertile arable land, usually with annual plantings and to a lesser extent orchards and vineyards.

Highway route will be mostly on embankments or cuttings with small bridges over existing watercourses and three tunnels. Two shorter up to 300m and one longer over 600m.

The highway alignment in this section, and in particular in sub-section Merosina 1-Prokuplje passes through the IPA area “Lalinačke slatine”.

Section: Prokuplje bypass

The Prokuplje Bypass is placed on the north side of Prokuplje on a terrain that is characterized as hilly to mountainous with settlements along the roads that pass through the valley between the hills.

Slopes of the terrain are very steep and hard to pass. The route of the highway is placed on high embankments, which turns deep cuts to the buildings, bridges and

tunnels. The longest bridge is L=1100m. There are four tunnels, three of which up to 300m and one over 1100m.

The northern part of the Prokuplje bypass is located in favourable terrain conditions with scattered settlements.

The hills on the north side of Prokuplje are reserved – by the Regional Plan of Prokuplje - for the bypass.

Section: Prokuplje – Pločnik

This area extends along the Valley of Toplice River. The first part of the valley up to Beloljin is much wider and provides opportunities for alternative routes within a flattened area. The slopes of the surrounding hills are not so steep and not too complicated to build a highway route.

In total the highway will be mainly on embankments or cuttings, sometimes with structures such as bridges over water courses and tunnels, and can be considered as a route through mountainous terrain.

2.2 Technical Description of the Project

2.2.1 Design Speed

By current and prospective traffic load, topography and created conditions, the highway alignment route is divided into the following sections:

Table 2 Sections of the highway alignment

Section	ChainageE	Length [km]	Terrain	Speed	
				Basic Vo [km/h]	Design Vr [km/h]
Merošina (E-75)– Merošina 1	0+000,00– 5+500,00	5.500	Lowlands	100	130
Merošina 1 - Prokuplje (Istok)	5+500,00- 14+283,84	8.783	Mountainous	100	130
Prokuplje (Istok)- Prokuplje (Zapad)	14+283,84- 27+096.32	12.812	Highland, mountain	80	100
Prokuplje (Zapad)- Beloljin	27+096.32- 32+650.00	5.553	Lowlands	100	130
Beloljin - Pločnik	32+650.00- 39+419.45	6.769	Lowlands	100	130

2.2.2 Functional and Geometric characteristics

On the subject section of the highway, design speed $V_r = 130 \text{ km/h}$ was adopted and in accordance with these other boundary elements.

The width of the highway is 11.50 m. The split belt is designed in width of 4.00 m.

The elements of the highway layout and the highway vertical alignment on this section are largely determined by the topography of the terrain, as well as the spatial limitations encountered in the adopted highway corridor. This way, the horizontal alignment is composed of straight alignment and horizontal curves of the radius $R_1 = 1600 \text{ m}$, $R_2 = 2000 \text{ m}$ and $R_3 = 2400 \text{ m}$.

The highway profile is characterized by a slightly steeper rise and fall in order to better fit the route into the topography of the area, where the minimum slope is in = 0.50%, and the maximum in = 4.00%.

Table 3 Geometrical cross-section - full motorway profile

Cross section:			$V_r = 130 \text{ km/h}$
lane width for continuous drive	ts	[m]	3.75
width of emergency lane	tz	[m]	2,50
width of the edge strips:		[m]	
a) between the lane and the median	tiv	[m]	1,00
b) between the driving and emergency lanes	tiz	[m]	0,50
shoulder width:		[m]	
a) along the emergency lane	tbz	[m]	1,50

Table 4 Design elements of the highway – full motorway profile

Layout plan:			$V_r = 130 \text{ km/h}$
the minimum radius of horizontal curve	minR	m	800
the maximum radius of horizontal curve	maxR	m	5000
minimum length of transition curve	minL	m	112,50 (A=300)
the maximum longitudinal grade	max i	%	4.0
maximum slope of twisting ramps	max ir	%	0.9
minimum slope of twisting ramps	min ir	%	0.4
the minimum radius of convex curvature	minRv \cap	m	22500
the minimum radius of concave curvature	minRv \cup	m	11250
minimum cross grade	min ipk	%	2.5
maximum cross grade	max ip	%	7.0
minimum length of stopping sight	minPz	m	300
maximum width zone visibility	bp	m	14,00

2.2.3 Tunnels

On the section Niš – Pločnik (km0+000 to km39+500) of the highway Niš – Merdare, the construction of a total of 6 tunnels, is planned.

Table 5 Review of tunnels per section

Tunnel	Beginning of tunnel	End of tunnel	Length
Debelo brdo	9+570.00	9+790.00	220 m
Lalinac	11+625.00	11+850.00	225 m
Božurna	15+300.00	15+920.00	620 m
Vršnik	19+550.00	19+750.00	200 m
Računkovo brdo	20+250.00	21+425.00	1175 m
Plehane kuće	22+120.00	22+340.00	220 m

The proposed highway alignment directly crosses the Important Plant Area by the tunnel "Lalinac", which is planned to be built using the "cut and cover" method. The tunnel consists of two connected tubes formed from piles and beams with slab. The entrance portal of both tunnel tubes is located at chainage km 11 + 625, while the exit portal at chainage km 11 + 850. The length of the tunnel is 225 m. Standard cross section elements for tunnel are designed for design speed of 130 km/h, as per rulebooks, but maximum speed in tunnel will be reduced according to traffic signalization and safety regulation. The roadway is in one-sided longitudinal slope of 3.5% toward the exit portal. Tunnel "Lalinac" is shorter than 300.00 m, so in accordance with the standards for the design and construction of tunnels on the highways, there are no specially designed security measures, so pedestrian paths are used as paths of evacuation.

Tunnel "Lalinac" will be built by placing three rows of piles, connected with concrete beams that are monolithically linked with the concrete slab. After that, backfill and tunnel excavation will be done. The clearance area of the left tube is 73.18 m², while of the right tube it is 68,32m². Geological conditions are such that single construction type can be adopted along the entire length of the tunnel. The construction is carried out mainly in silty ground and marl clay.

Figure 11 3D model of the highway route with the "cut and cover" tunnel position

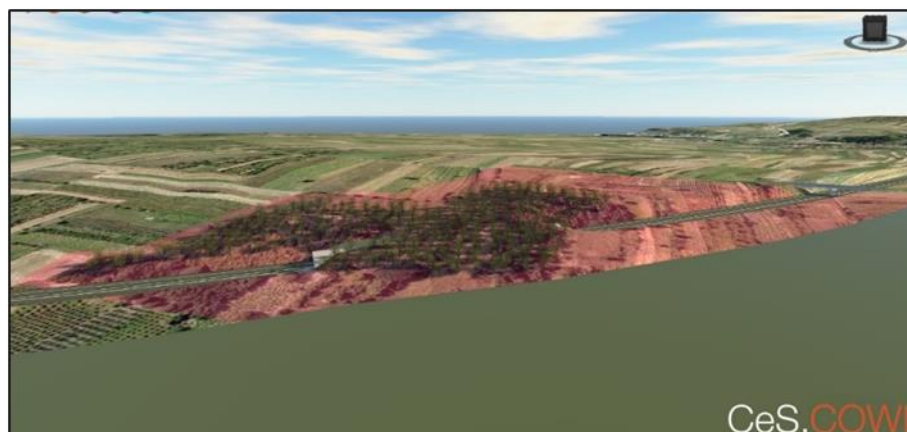
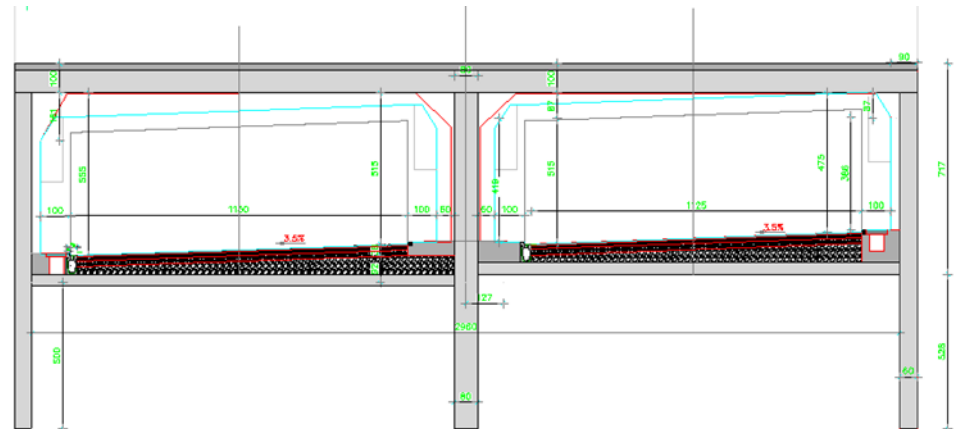

Figure 12 Tunnel "Lalinac" construction

2.2.4 Drainage concept

3 General concept

Drainage design propose such a solution that all storm water from pavement surface are efficiently collected and taken for the treatment and continue to the recipient. Rainwater from cut and fill slopes are collected with trenches and concrete channels along the right of way fence.

The tunnels have drainage systems and fire hydrant network in case of firefighting.

Tunnels are equipped with a drainage system for the collection of spillage from the pavement in case of the incidents. This system consists of linear channels (slotted gutter type), that are connected to main collector (underneath the pavement) through siphons. This solution is designed to maintain and prevent fire and flammable and toxic fluids from spreading inside and between tubes.

Second part of tunnel drainage system consists of perforated drainage pipes for the collection of groundwater from the rock. While in short tunnels rock drainage have a free outfall into the recipient at tunnel portals, in longer tunnels, these pipes are connected to the second main collector (which is parallel to the collector for pavement drainage) at required distances.

3.1 Construction

The following works on the construction of the highway on the subject section, can have an impact on the protected area:

Clearance of the way - Surface clearance or excavation shall comprise site clearance from trees, shrubs, waste, and all oversized material and must include stumps and roots excavation. The approximate width of clearance is 100 m.

Excavations - This work comprises soil excavation during excavation on route location. Excavated material at the location of tunnel Lalinac will be disposed

on selected temporary locations near the route. After the tunnel construction, the excavated soil will be restored on the roof of the tunnel and levelled with the level of the surrounding area.

Bulk materials - Embankment construction shall comprise filling, rough and fine planning, and wetting and compacting material on top of the tunnel in conformity with dimensions.

3.2 Operation and Maintenance

In the subject area - IPA area Lalinačke slatine - the highway will go through a tunnel so after completion and restoration of the excavated materials the recultivation of vegetation will be done, and we can say that there will be no permanent impact.

In the context of maintenance work regular maintenance works for safe tunnel operation will be done, with possible short closing for inspection and works. On the highway is planned controlled drainage system, so the regular maintenance works will not affect the surrounding land.

4 The “Lalinacke slatine” IPA

The Natural Monument "Lalinačka Slatina" is one of the biggest salt marsh at the foot of the Mali Jastrebac Mountain. "Lalinačka Slatina" is formed from water with an increased content of mineral salts, and above all sodium chloride, which in several locations outburst from the depth of the substrate and the blue surrounding land. The protected area is characterized by a rare occurrence of salt marsh outside the Pannonian Plain in Serbia. The natural Monument is located about 5 km away from the route of the highway. The Natural Monument "Lalinačka Slatina" is a part of the IPA area of "Lalininačke Slatine".

The IPA area of "Lalininačke Slatine" consists of 11 smaller unconnected parts of a total area of 2012.35 ha. The delineation of the different sites of the IPA "Lalininačke Slatine" was based more on the presence of natural/semi-natural vegetation and the assumption of salt soils and less on the actual presence of salt marsh and salt steppe habitats. Among the units that make up parts of IPA area are wheat fields, abandoned fields, vineyards, orchards, weed communities, row crops and the like. Only in one of the eleven parts of the IPA there is actually a salt marsh.

Figure 13 The position of “Lalinacka slatina” in relation to the highway

Based on the results of field studies carried during the ESIA preparation (30-05-2016 until 3-06-2016) and in-situ studies from experts of the Institute for Nature Conservation, the institute for nature conservation has issued the opinion (No 020-1429/2 from 10-08-2016.) that the vegetation of the part of the IPA area (the locality of Jug Bogdanovac) that will be affected by the highway construction and operation consists of old abandoned orchards, vineyards, fields and similar agricultural areas. No salt marsh and/or steppe habitats are observed in this part.

5 Appropriate assessment screening process

The proposed highway alignment directly crosses the Important Plant Area “Lalinačke slatine” in a total length of approximately 600 m, from km 11+450 up to km 12+150 (Figure 6). The part from km 11 + 625 until km 11 + 850 (225 meters) will be the tunnel “Lalinac” and the rest 375 meters will be in a cut.

Figure 14 Highway alignment in relation to IPA area (marked red)

Because of the potential interaction between the project and the IPA site it has been considered that a Screening Process is needed. The purpose of the Screening is to identify the likely impacts of the project upon the IPA, either alone or in combination with other projects or plans in the area, and considers whether these impacts are likely to be significant.

IPA name	“Lalinačke slatine”
Location along the highway	km 11+450 up to km 12+150
IPA description	The IPA includes eleven separate units in the farmland of Lalinac and Mramor to Prokuplje. Key parts of the IPA are located around Lalinac where the natural monument/protected area “Lalinačka Slatina” is, then around Merošina (habitat type salt marsh) and around Balinovac where steppe habitat fragments are registered. These habitat types are rare on the territory of Serbia. The other units have been delineated following the presence of remnant natural vegetation and thus the possible existence of salt marsh or steppe habitats. Among the units that make up parts of the IPA area are wheat fields, abandoned fields with ruderal vegetation, vineyards, orchards, row crops etc.
Individual components of the project likely to give rise to impacts on the IPA site	The highway itself would impact the rare habitat types if present in the area. The IPA parts with recognised salt and steppe habitats are located about 5 km from the highway, i.e. important and rare habitats are NOT present in the area affected by the highway and are not crossed by the highway route.
Likely impacts/likely changes to the site	Even though the highway intersects the periphery of the IPA, no qualifying features of the site will be directly or indirectly affected by the project and there will be no secondary impacts from the project either. Both field studies carried during the ESIA preparation (30-05-2016 until 3-06-2016) and <i>in-situ</i> studies from experts of the Institute for Nature Conservation confirmed

	<p>that no important and or rare habitats and especially salt marshes and/or salt steppes are found in the concerned section.</p> <p>As it is also stated in the opinion No. 020-1429/2 08-10-2016 of the Institute for Nature Conservation, the existing vegetation in the section where the highway route intersects the periphery of IPA "Lalinačke slatine", consists of plant species with a wide distribution in Serbia without any conservation status or and not characteristic of salt marsh or salt steppe habitats. The species present are typical representatives of grass formations (<i>Chrysopogon gryllus</i>, <i>Andropogon ischaemum</i>, <i>Achillea millefolium</i>, <i>Asperula cynanchica</i>, <i>Astragalus onobrychis</i>, <i>Carduus acanthoides</i>, <i>Coronilla varia</i>, <i>Dactylis glomerata</i>, <i>Eryngium campestre</i>, <i>Euphorbia cyparissias</i>, <i>Lotus corniculatus</i>, <i>Medicago falcata</i>, <i>Salvia nemorosa</i>, <i>Scabiosa ochroleuca</i> etc.). On the periphery of IPA site, uncultivated habitats are dominant with very small fragments of steppes.</p> <p>Based on all of these data the Institute for Nature Conservation concluded that the selected technical solution of a "cut and cover" tunnel of a total length of 225m is feasible regarding protection of the IPAs natural values.</p>
Screening result	<p>The project does not affect qualifying elements of the site, in this case the salt steppe habitat and it is no likely that a significant effect will be raised on possible key values</p> <p>No AA is required for this site.</p>

6 Conclusion

As per the results of the screening process it is concluded that the site can be screened out as no likely significant effect will be raised on the key values or integrity of the IPA “Lalinačke slatine”.